NNCL1987-61Bv2.0

Zádori Bence

Fordul a Bakterház

Zádori Bence
Fordul a bakterház

Borító
Csonka János

ISBN 963 9227 75 7

Rácz István, 1998, 2001 ©
LÁZI Bt., 2001

A LÁZI Bt. kiadása

A kiadásért felel:
a kiadó ügyvezető igazgatója

Nyomtatta és kötötte a Kaposvári Nyomda Kft. –
210870 Felelős vezető: Pogány Zoltán igazgató

1. FEJEZET

Én már csak azt gondolom, mégis folytatnom kell a bakterház történetét.

A csépai kupec meg az ő szépséges Rozija esküvőjén még úgy gondoltam, felhagyok az írói mesterséggel, és idővel magam is kupecnek állok. Az mégiscsak előkelőbb foglalatosság. Meg aztán a kupeckedésben a bukszája is elébb vastagodik meg az embernek.

Sokáig nem is fogtam a kezembe a tintaceruzát, de annyi minden megesett azóta a bakterház körül, el kell, hogy meséljem.

Ha még emlékeznek rá, a bakterház történetének első része akkor fejeződött be, amikor hazafelé indultunk a fényes esküvőről. Az anyavezetgető ugyan kurtán elutasította az ifjú párt, de azután a plébános úr, meg a kántor úgy összekötözte a patás meg a Rozi életének fonalát, hogy a kupec képes fele még három nap múlva is tarkállott az egyházi áldástól. Jutott a szentigéből a násznépnek is bőségesen. A bakteromnak meg tarisznyaszájú Buga Jóskának se maradt egyetlen ép bőrdarab sem a pofáján. Napamasszony is ugyancsak bicegette a lábát.

Egyszóval mindenki kivette a részit a lakodalomból, de a java még hátravolt, ezért igen szaporáztuk volna a bakterház felé.

Egyedül csak a Tündér állta útját az igyekezetünknek. Sehogy nem akart lakodalmas kedve lenni neki, hiába simogattam a hátát a vasvillával.

Még a bakterházba vezető út felénél sem voltunk, amikor úgy határozott: elege van a mulatozásból!

Először csak a fejét kezdte rázni, mintha darázs repült volna a fülébe, később meg lefeküdt az útszéli árokba. De olyan szerencsésen, hogy a szekér a rajta ülőkkel belefordult a jó köldökig érő csalánba.

Na, nekem az volt addig a legszebbik része a lakodalomnak! A bakterom, a banya meg a patkányirtó nagy nehezen előkászálódtak a fejtetőre állott szekér alól, utána meg négykézlábra tenyerelve mászkáltak a csalánban. Éppen, mint a megkergült birkák.

Én jókedvemben a földhöz vágtam a vasvillát, de a Rozi meg a napamasszony is igen csapkodták a lábuk szárát örömükben.

Nem álltam meg, hogy ne kiáltsak le az árokba a banyának:

- Hallja kee, de jól fest a naccságos asszony odale! Szakasztott úgy néz ki, mint a Szedmák bakter disznaja, amikó elcsatangót a nadragulyába! Talán, ha meg teccene próbálni röfögni egy keveset...

A vénasszonynak csíphette a keze szárát a csalán, mert igen szaporán toporzékolt vele. Közben meg úgy nyerített, mintha át akarta volna venni az elfáradt lótól a szolgálatot, engem meg fenyegetett, hogy kifordítja a bőrömet, csak dugjam le neki a vasvilla nyelit, hogy belekapaszkodhasson! Persze bolond lettem volna kisegíteni, ha már amúgy is olyan csúfságos dolgokat ígérgetett nekem.

A bakterom elsőnek kecmergett föl az útra a csalánból. Az ünneplős bakancsa volt rajta, avval próbálta meg orrba rugdalni a Tündért, hogy szegény párának visszajöjjön a lakodalmas kedve.

A ló csak nem akart tovább mulatni, mert prüszkölt, meg a bakter bokája felé csattogtatta a fogait, így az is beleunt a kedvcsinálásba. Lehet, hogy csak a díszelgő vasúti bakancsát féltette, de inkább odaállt az újasszony mellé a banyát biztatni.

Az öregasszony addigra már épp harmadszor hengeredett vissza a csalán közé. Mire leért, az összes szoknyája a nyakába csúszott, csak a bundabugyogós lábai kapálództak az ég felé.

- Gyüjjék már fő! Ne rusnyáskodjon ott olyan szemérmetlenű, mer még valamelyőnknek kedve szottyan! - kiabálta neki a bakterom, de közben a szemeiből törülgette a könnyeket.

Elmondhatom, én se nevettem olyan jót, mióta megkezdtem a bakterházban a szolgálatot!

A nyanya nem egyedül hempergőzött az árokban. Buga Jóska is ott reclizett hasra vágódva. Irgalmatlanul kereste a pántlikás botját.

-Nem möhetök, amíg nem lelöm! Itt köll lögyön a csolányban. Hogy níz mán ki a vőfíny a sallangos fütyköse nékű?

A bot csak nem került meg. A banyának sikerült kikászálódni, a patkányirtó is kénytelen volt fölkapaszkodni a partoldalon. Csak a díszes vőfélybotot sajnálta nagyon. A képes fele ráadásul olyan volt, mintha az éjszaka hangyaboly tetején aludt volna.

Nem lehetett tovább halasztani a dolgot. Fölszedelőzködtünk, és gyalog tettük meg a hátralévő utat. A szekeret meg a Tündért otthagytuk az árokban.

A bakterháznál már türelmetlenül várt bennünket a násznépesség otthon maradott fele. Az útkaparó ugyan követelte volna a patáson a kölcsönszekeret, de a többiek lehurrogták: Ne roncsa mán el a fiatalok kedvit ilyen apróságos dologgal! Ott lesz az a szekér másnap is a helyin!

A szobában terítettek. Mindenki készítette már a nyeldeklőjét az ünnepi lakomára. A bakterné vállalta magára a főszakács tisztségét, ki is tett magáért rendesen, mire hazaértünk.

Én is alig vártam már, hogy végre megtömhessem a bendőmet, mert nagyon megéheztem a szertartás közepette.

A patás még az előtte való éjszaka disznólábakat hozott egy rossz zsákban. Vagy harmincat. Egy másikban meg frissen fölszedett krumplit. Úgy rendelkezett, hogy a lakodalmas menü körömpörkölt legyen, azután meg mákos nudli a desszert. Azt mondta:

- A mákos nudli, az kérem teljesen úri étek! Az vót a fő fogás a Ferencjóska lakodalmába is hajdanában! A magyar uraságok, mán akik hivatalosak vótak a császár mennyegzőjire - mer oda még az uraknak is csak a színe-java möhetett ee -, még öregapa korukban is azt mesélték, hogy belaktak nudlivá a császár őfesíge lakodalmán!

Gondoltam magamban, igen jó cimboráságba kerülhetett volna velem is az a Ferencjóska, mert a mákos nudlit én is nagyon kedveltem. Csak éppen ott hibázott, hogy már nem is emlékeztem rá, mikor ettem utoljára!

Azt már akkor sejtettem én, hogy az ördögfajzat kupec milyen becsületes úton szerezhette meg a krumplit, mert a lakodalom utáni napokban fölöttébb érdeklődtek a tartózkodási helye iránt a csendőrök a határban.

Azonban, hogy a tömérdek disznólábat hol szerezte, arra csak akkor jöttem rá, amikor egy hét múlva a ferihegyi dögkút felé tévedtem legeltetés közben.

Ott a Guszti cigány igen elborult ábrázattal csapkodta a földhöz a fácántollas kalapját. Valami Devla nevű embert sorolgatott harciasan. Gondolkoztam rajta, eláruljam-e a Gusztinak, hogy nem az a Devla, hanem a csépai kupec vitte el a vacsorája javát? De aztán úgy voltam vele, ha meg is tudja az igazságot, avval még úgy sem fog jóllakni, így nem szóltam semmit.

Na mi meg a lakodalomban örültünk, hogy végre az asztal köré keveredhettünk a kanalainkkal.

A bakterné meg a patkányirtó rendezkedett. A fő helyre ültették az ifjú párt, melléjük meg a násznagyokat.

A bakterom is törleszkedett volna a Rozi mellé, de lelökték a padrul. Így a végén kénytelen volt odébb telepedni.

Szerencsétlenségemre nekem pont a banya mellett jutott hely. Sehogysem voltam a dologgal kibékülve, és rögtön el is ment az étvágyam. Azért megfogadtam, nem hagyom, hogy a vén boszorkány ilyen nagy ünnepen elrontsa a jókedvemet.

Öntöttem is jócskán a bádogbögréjébe savanyú bort, láthassa, hogy jó házban nevelkedtem. Föltett szándékom volt, hogy végre megbékélek vele, a legjobbik modoromat előszedve szóltam *hozzá:*

- Igyék a ténsasszony ebbű a jó borbú! Biztosan e teccet fáradni, amíg a csalán közt hancúrozott!

- Fogd be a bagóleséodet, te anyaszomorító, mert kipepitázom azt a csúf pofádat! - vetette nekem erre oda csak úgy foghegyről a banya. Na, mondom, így legyen az emberben jóakarat!

Én azért se adtam még föl a békülési szándékomat, még mindig vigasztalóan szóltam *hozzá:*

- Ne legyen mán olyan elutasító, kee! Hiszen azé is ültem a ténsasszony mellé, hogy láthassa, mekkora barátsággal vagyok iránta. Különben meg úgy megszépült a csalántól a kee képes fele! Olyan rózsaszínű lett a bőre, mint az öreg disznó hátulsó felin! Tisztára jót tett a dolog magának!

Megszokhattam már a bakterházban, ha jó szándékot mutat az ember, mindjárt beverik az orrát!

A rút akasztófavirág úgy a képes felembe csapott a bádogbögre fenekével, hogy azon nyomban megeredt a vér az orromból. A drága bor meg csak csörgött le kétfelé az arcomon. Nem győztem lenyalogatni a nyelvemmel, hogy legalább a java ne menjen pocsékba. Mondtam is a vénasszonynak:

- Nem kéne ezt a jóféle italt elpazaróni, nyanya! Amikó minden csöppje aranyat ér!

Aztán nem firtattam tovább a dolgot, mert a banya megint emelgetni kezdte a bögrét. Nem akartam, hogy még egyszer képen teremtsen. A vége még az lett volna, hogy elmar a lakodalmi asztaltól, aztán nyelhetem az éhkoppot.

Inkább odahúztam eléje az asztal közepiről a nagy mosófazekat. Azt, amiben a körmöket meg a krumplit főzte a bakterné a lakodalomra.

- Inkább ebből szedjen a ténsasszony! -mondtam a szipirtyónak. - Ez után megnyalja majd mind a tíz ujját! - Bár ha csak egy bolhányi jóérzés is szorult a vénasszonyba, biztos nem lenne kedve hozzá, hogy a saját ujjait szopogassa!

Mondanom se kell, mire én is odaférkőzhettem a fazékhoz, addigra már csak egy szem krumpli árválkodott az aljában. Meg egy disznólábnak a legvégső, kormos része, egy kevéske sárga lében. Az jutott nekem a lakodalmas ebédből.

Lenyeltem a krumplit, nem volt nagyobb egy diónál. Utána próbáltam szopogatni a cupákot. Az is csak akkorácska lehetett, mint a hüvelykujjam. Nem is volt azon egyéb, mint egy kevéske feketére égett bőr, meg az a szőr, amit a bakterné nem vakart le róla a főzés előtt.

A többiek csak úgy falták az öklömnyi, zsíros húsokat, a bakteromnak még a bajusza is rezgett a gyönyörűségtől.

Buga Jóskának csupa szaft volt az ábrázata, és úgy cuppogott azzal a szép, nagy szőrtarisznya-forma szájával a főtt disznólábnak, hogy az én hasam keservesen megcsikordult az ingem alatt.

Az öregasszony is ott nyammogott mellettem egy jó nagy, puhára főtt krumplin. Arra gondoltam, legalább neki jusson egy húsosabb falat a tányérjába, és amikor nem figyelt oda, kivettem a számból az összerágott körömdarabot, és belecsúsztattam a banya tányérjába. Hadd legyen neki meglepetés!

Nem fogott gyanút. Amikor a szaft alól kitúrta az összecsócsált darabkát, rögtön a szájába dugta.

Utána olyan elégedett pofával szopogatta a rusnya, mintha egyenest a jó Istennek a lába ujját vehette volna a szájába. Pedig a mennybéli biztos nem engedte volna meg a randa boszorkánynak, hogy a lába ujját szopogassa!

Kegyetlenül éhes voltam, csak az vigasztalt, hogy nem veszett még el minden! Hátravolt még a mákos nudli.

- Na, Bendegúz, majd azzal telitömöd a hasad!

A patás rendelése szerint a bakterné telifőzte nudlival a mosóteknőt. Két napig gyúrták a tésztát a Szedmák bakter feleségével. Annyi volt a nudli, hogy egy regiment is jóllakhatott volna belőle! Jutott a tetejére bőven avas mák, meg még egy kis méz is, amit a piócás ember lopott valahonnan.

Igen erősen reméltem, hogy a nudliból tán én is degeszre ehetem magam a lakodalomban.

Baj csak az volt, hogy nem lehetett a bakterházban elegendő edényt találni. A körömpörkölthöz még csak össze tudtak annyit kunyerálni a Szedmák bakteréktól meg az útkaparótól, hogy minden résztvevőnek jusson tisztességes tányér. A csorba szélű, ibolyás tányért már így is a kutyája elől vette kölcsön az útkaparó. Megismertem! Az jutott a napamasszony elé.

Hanem, amikor a nudlira került volna sor, egyetlen tányér se maradt tisztán. Úri népek lévén arra nem is gondolhattunk, hogy csak úgy beleszedjük a nudlit a körömpörkölt-ragacsos tányérokba. Pláne ilyen nagy ünnepen!

- Aújnye, kutyafitye! - sopánkodott a vőlegény - Ha tuttam vóna, hogy ilyen szögényösen ának eszcájg dógában, akkor ehoztam vóna otthunrul a huszonnégy személyes mejceni porcilányt! Arannyá van írva minden tányérnak a széle! Csak attú fétem, hogy összetöredeznek az úton idefele.

- Ne törőggyön avval, Szabóné! - szólt közbe az útkaparó. - Boríjja ide az asztal közepire a teknyőbü! Jó embörök vagyunk, nem veszünk össze rajt. Majd az az asztalrú elszödögessük, mint a pogácsát! - azzal az útkaparó el is kapta a fateknő szélit és úgy, ahogy mondta, az összes nudlit az asztalra borította.

Ott volt előttem az egész gyönyörűséges halom. Azt se vártam, hogy biztassanak. Ráhasaltam az asztalra, és akkorára tátottam a szájamat, mint a csöbör nyílása. A két kezemmel meg csak kapartam befelé a fejembe a nudlikat. Nem akartam erről a fogásról is lemaradni. Nem is rágtam, csak nyeltem lefelé a torkomon egyiket a másik után. Majd megfúltam közben, de nem törődtem vele! Jó nagy nudlik voltak, akkora volt egy-egy, mint a bakterom nagylábujja a parasztbütykővel együtt! Csak az íze lehetett másféle.

Addig túrtam magamba a mákos nudlit, amíg már a gatyamadzagomat is hiába oldottam meg. Nem fért több. Úgy jóllaktam, hogy a szemeim is kiguvadtak. Alig szuszogtam.

Miután így gondoskodtam a magam ellátásáról, rögvest nyugodtabb szívvel szemlélgettem a világot.

A vénasszonynak még akkor is teli volt tömve a pampulája nudlival. Úgy lógott ki egy-egy kétoldalt, mintha a banyának óriási szemfogai nőttek volna.

Olyan ijesztően festett, mint a Dracul vajda, az erdélyi vérszopó szörnyeteg képe az Érdekes Újságban. Még az asztal fölött vadul kerengő legyek is messze elkerülték rémületükben.

A bakterom meg a Rozit etette a nudlival. Szép nagy darabokat dugozgatott incselkedve a menyasszony fogai közé.

Úgy bámulták egymást közben, hogy majd szétolvadtak a nagy szerelmességtől.

Gondoltam is magamban: A patás is jól bevásárolt a Rozival! Ha csak egy szemhunyásnyi időre nem figyel rá, az már rögvest másnak öltögeti a nyelvit! De hát a gazdám meg igen nagyon szerette volna már a Rozi nyelvit megrágcsálni!

Szerencséjükre a kupec addigra már úgy be volt kávézva, ahogy az a vőlegényhez illik azon a jeles napon, amikor a házasság szent igájába hajtja a fejit. így nem vett észre semmit az enyelgésből.

A szája sarkába illesztett egy szép hosszúra sodort nudlit - mintha valami jóféle gubaszivar lett volna -, és azon mesterkedett, hogy meggyújtsa a végit. Kölcsönkérte a patkányirtó rézkupakos szivargyújtóját, és annak a kerekit csavargatta egészen elvadult ábrázattal, s közben nagyokat pöfékelt a mákosnudlival. Persze az sehogyan sem akart meggyulladni.

Gyanítottam is, hogy a kupecnek teljesen elvette az eszét a házasság öröme. Úgy nézett maga elé, mint aki tökéletesen megtébolyodott.

Oda is csapta a falhoz a patkányirtó szivargyújtóját, az meg rögtön darabjaira hullott.

- Hogy ne mongyam, micsináljon a gyútójával, kee, vőfély uram! - mondta dühösen. - Nem ad ez szikrát, nem való sömmire!

- Bolond embörbül van maga, Toppancs szomszéd! - szedegette össze a gyújtó darabkáit a földről Guba Jóska. - Az a szöröncséje, hogy nem issza ilyen degecre magát mindennap kee, mer akkó már rég evitte vóna az ördög a lelkit! Hát nem lássa, hogy szivar helyött nudli van a bajsza alatt?

- Aujnye, hát nudli vóna? - vette ki a szájából az összekormolódott végű tésztát a patás. - Ki tette ezt a csúfságot énvelem?

A patkányirtó erre már nem szót semmit. Úgy látszik, addigra ő is belenyugodott abba, hogy a vőlegény tökéletesen megbolondult örömiben. Csak a sárgaréz szivargyújtót sajnálta nagyon.

- Még a nagy háborúban zsákmányótam! -magyarázta. - Egy tálján kaptánytú, akit ledöftem a szuronyomma! Azt se mondta, fapapucs. Csak meghótt mind a két szömire, oszt rám hagyta ezt a jó kis gyútót!

Ilyen jó hangulatban tellett a lakodalom. Fogyott erősen a nudli, de azért az asztalon is maradt belőle még bőven. Néhány marékkal leszórtam az asztal alá a bakter macskájának. Legyen neki is életiben egy jó napja. Lássa, milyen úri helyre szegődött el szolgálni. Még a macskát is mézes nudlin tartják a bakterházban! Telitömtem az ingemet is belülről nudlival. Arra gondoltam, lesznek még szűkösebb napok is a bakterházban, meg aztán a bundáskutyát is meg akartam vendégeim.

Odakint vonyikolt rövid láncra fogva. Szegény sokszor tartotta helyettem a hátát a régi időkben. Rászolgált egy kis kárpótlásra.

Fogyott a bor is rendesen. A patás szerzeménye volt az is. Állítólag egy sánta csikót cserélt el két hektó óborért. Nem tudom ki járt jobban? A patás-e vagy a borosgazda? Mindenesetre a napamasszony már vagy tizedszer fordult a fódozott aljú, zománcos lavórral. Abban szolgálták fel a bort. A napamasszony körbejárta vele az asztalt, a vendégek meg sorba merítettek belőle. Amikor meg már mindenkihez eljutott, odarakta a lavórt az asztalra, hogy mindenki elérhesse, aki inni akar.

A vége felé Buga Jóska már nem is fáradozott avval, hogy apránként méregesse a bort a bögréjével. Nekihasalt a lavór szélének, éppen úgy szürcsölte a bort befelé, mint ahogy a Bimbó szokott inni az itatóvályúból. Még a szemei is olyasformán álltak.

Magam is szomjas voltam, és szívesen megittam volna egy bögre bort a nudlira, de eszembe jutott, hogy a banya meg a bakter is abban a lavórban szokta áztatni a lábát, amiből Guba Jóska a bort szürcsölte, és már rögtön el is múlott a szomjúságom.

Amikor a lakomázásnak vége lett, akkor vette kezdetét az igazi mulatozás. Sose láttam azelőtt ilyen csudát!

Szedmák bakter a nyakába akasztotta a harmonikát. Ráadásul megérkezett a zenekar másik két tagja is, az Egeres Rudi meg a Bangó Jóska. Soha még azelőtt nem találkoztam velük, de első pillantásra is megállapíthattam, hogy tökéletes művészemberekkel van dolgom.

Az alkalomhoz illően voltak felöltözködve. Először is, meztéláb volt mind a kettő. A Rudinak csak a térdéig ért le a nadrágja, de a Jóskáé többszörösen is ráncot vert a bokáján, olyan hosszú volt. Nőhetett volna bele a gazdája még eleget, de már így is olyan szép szál cigánylegény volt a Bangó Jóska, hogy csak lehajtott fejjel tudott belépni az ajtón.

A Rudi az meg éppen a fele volt neki. A köldökéig ért a másiknak, és olyan kerekforma volt a hasa, mintha egészbe nyelte volna le a görögdinnyét, mielőtt a lakodalomba jött.

A nadrág fölött ing volt mind a kettőn. Jó sok luk volt csinálva az ingeikre, hogy a nyári melegben szabadon járhassa őket a jó levegő. A Rudi ingének megvolt az egyik ujja. A másikén nem volt ugyan ujj, de annak meg gallérja volt.

Bajusza az persze nőtt mind a kettőnek. A kisebbik hegyesre pödörte a végit, a nagyobbnak meg olyan susmány rőzsebajsza volt, mintha a gyökérkefét ragasztotta volna az orra alá. A magasabbnak hosszú haja volt, a kicsi meg kalapot viselt. Egyszóval úgy néztek ki, hogy akármilyen elegáns helyen muzsikálhattak volna.

Magukkal hozták a hangszerszámaikat is. A Jóska volt a prímás. Megszámoltam, éppen három húr volt a hegedűjén. A Rudi nem hozott magával csak két bádogkanalat, meg egy horpadt oldalú vizeskannát.

Gondoltam is magamba, ha jóllakni jött a bakterházba, akkor igencsak melléfogott. Hacsak nem éri be azzal a pár darab nudlival, ami még az asztalon maradt.

A Szedmák odaterelte a zenészeket a kemence mellé, hogy majd az lesz a helyük. Kezdetnek kaptak egy-egy bögre bort, aztán csak álldogáltak, és várták, hogy Szedmák megadja a jelet: lehet kezdeni a muzsikálást!

Hamarosan eljött az az idő is. Egyszer csak a Szedmák elkezdte széjjelfeszíteni a harmonikát a nyakában, de úgy, hogy már attól féltem, széj-jelrepeszti. Biztosan megharagudott rá valamiért. Aztán meg visszafelé tolta a harmonika két felit. Akkor aztán rákezdett a banda.

A Szedmák még énekelt is *hozzá.* Először azt, hogy:

„Asszony lett a lánybul..."

Utána meg abba kezdett bele, hogy:

„Szeretöm a nyögvenyelőőt túrúúval..."

Én meg igencsak eltátottam a szemeimet, amikor láttam, ahogy a Rudi a nadrágja varrásához kezdte csapkodni a kanalakat, amiket magával hozott. A kanalakkal muzsikált, azok meg úgy csattogtak, ahogy az éjjeli tehervonat szokott. Mindig felébredek a hangjára.

Tarisznyaszájú Buga Jóska megpödörte kétoldalt a bajuszát, aztán gavallérosan a menyasszony elé lépett, és azt mondta a Rozinak:

- Engesse meg naccsád, hogy elhijjam az első táncra!

A Rozi csak somolygott szemérmesen erre, mint a hasmenéses kisborjú. A patkányirtó meg se várta, hogy a Rozi mondjon valamit, csak fölrántotta a padról és cempedlizni kezdett vele körbe a bakterházban. Egész addig abba se hagyták, amíg a patkányirtó a könyökével ki nem cempedlizte az üveget a konyhaajtóból. Azután már szelídebbre fogták.

Buga Jóska messzebbre lökte magától a Rozit, majd olyasformán kezdték dobálni a lábaikat jobbra meg balra, mintha parazsat szórtak volna a talpuk alá. Ez a tánc volt a ciframars. Addigra a Rudi is letette a kanalakat, és a vizeskannát kezdte el püfölni rettenetesen, mert a ciframarshoz az illett jobban.

Nekem ez még jobban tetszett, mint a kanálmuzsika. A vőfély uramnak, meg az újasszonynak is nagyon teszhetett, mert alig győztek olyan szaporán bakfincázni, ahogy a Szedniák bakter húzta nekik a ciframarsot. A végén még a hűtőszobába is átmentek táncolni, ott aztán a nagy cifrázásba összeborogatták a tejfölös köcsögöket, és a Rozinak tiszta fehér lett a lába szára a tejföltől.

Egy szó, mint száz! A Szedmák bandája nagyon szépen húzta a talpalávalót. Én minél többet hallgattam őket, annál nehezebben ültem meg a helyemen. Addig csiklandozta a talpaimat a harmonikaszó, míg egyszer csak már nem bírtam magammal, felpattantam, és rakosgatni kezdtem a lábaim. Éppen úgy, ahogy a Rudi verte a vizeskannát.

Nagyon jó kedvem kerekedett. Egész addig el se múlott, amíg ki nem bomlott az ingem. Az aládugdosott nudli meg mind a földre potyogott. Nem maradt más a hasamon, csak a mézes mák.

A patkányirtó és a Rozi meg éppen arra fércőgettek, és az összes nudlimat beletaposták a padlóba.

Egyből lehasaltam, hogy összekapkodjam, amit még meg lehet menteni, de azoknak megint arra akadt dolguk a tánccal. A patkányirtó a maradék csizmája sarkával éppen a kisujjamra taposott.

A vasalt csizmasarok alatt úgy feldagadt az ujjam, hogy a pokolba kívántam rögtön az egész bakterházat, násznépestül. Visszaültem a padra, és beledugtam a sebesült ujjamat a borba, ami a banya bögréjében volt, hogy legalább lehűtsem egy kicsit.

Avval gyógyítgattam egészen addig, amíg a vénasszony - aki addig háttal volt nekem fordulva - el nem vette a bögrét, hogy kiigya belőle a borát.

A bakterom is roppant mód szerette volna megforgatni a Rozit, de az úgy össze volt kapaszkodva a patkányirtóval, hogy úgy látszott, soha nem akarják abbahagyni a forgolódást. A gazdámnak így nem maradt más szórakozás, a bort öntögette le a gigáján.

Amikor meg már nem fért több a baktersapka alá, és a vége kicsurrant a bajsza csücskin, hasra fekve kinyúlt az asztal tetején.

A szemeivel egészen fölfele bámészkodott. Azt hittem, azt számolgatja, hány légy ragadt bele a gerendára szögeit légypapírba? A nyelve meg oldalra lógott ki a bajusza alól. Pontosan úgy festett az ábrázata, ahogy a kupec lova, amikor se szó, se beszéd, hasra vágta magát a sárba, aztán kampec!

Gondoltam, szólni kéne a patásnak, hogy rágcsálja már meg egy kicsit a bakterom nyelvit is. Hátha életet ment vele!

Azonban a kupec se úgy festett, mint aki hajlandó lett volna efféle rusnyaságra. Pedig az mindenre kapható volt. Mondtam is magamban:

- No, mán ennek is harangoztak odafönn! Éppen ideje vót ma, hogy magához szólíccsa a teremtő! - Nem álltam meg, hogy ne mondjam a banyának:

- Úgy látom, ténsasszony, hogy a baktert elvitte végre az ördög! Kee is érzi a pokol kénköves illattyát?

Az öregasszony is érezhette, mert nagyon fintorgatta azt a karfiolforma orrát az asztal fölött.

A pokol bűze pontosan a bakter ünneplős pantallójának az ülepe felől áradt. Alighanem összecifrázta a nadrágot a nagy mulatozásba!

- Ez se járt az illemtan-iskolába! -jegyeztem meg. - Meglátszik, hogy nem tuggya, hogy ilyen fényes ceremónia közepette még a szellentés sem illendő dolog. Lássa a naccsága, milyen csúfot tud űzni az ördög az emberfiával, mielőtt magával vinné a lelkit a pokolba! Jól nézze meg, mer úgy számolom, bizonyosan a ténsasszony lesz a következő! Abbul gondolom, mer olyan életellenes kapcaszíne van az ábrázatjának!

A szipirtyó olyan szemeket méregetett rám, mintha én túrtam volna ki az üdvözülésre jelöltek sorából. Egészen biztos megpróbálta volna a fejembe húzni a mosófazekat, ha nem áll elé éppen akkor a patás.

- Hajja-e mama! - rikkantotta. - Gyüjjön, oszt járjuk el együtt a rezőgcsárdást! Ne utasijja vissza a vőleginy kérésit, mer az nem illendő ilyen úri háznál!

A vénasszony megszabódott előbb, hogy ő már régen nem járt semmilyen táncba se. Utoljára a lánya lakodalmában, de annak is már vagy húsz éve. Egyszóval kérette magát, mint a bőgi szűz a bűnbeesés előtt, de a patás csak erősködött. Fogta a nyanya kezeit, és úgy rángatta fölfelé a padról, mintha az élete múlna rajta. Én is biztattam az öregasszonyt:

- Mennyen csak kee, táncoljék a vőlegénnye! Legalább én is eltanulhatom, hogy járják az úrasszonyok a kutyásdit!

A végén csak kötélnek állt a szipirtyó. Elment a patással a táncba. A sánta ördög meg megkapta a banya derekát, és bicegni kezdett az öregasszonnyal. Hol előre, hol meg hátra. Úgy rángatta közben a banyát, hogy annak meg majd leesett a feje a nyakáról. Időnként meg megállt, és cifrázni kezdte. Úgy csapkodta a hosszabbik lábát *a* földhöz, hogy egész magasra szállt *a* por körülötte. A banya meg a kezeivel kaszált a feje fölött, és úgy vernyákolt, hogy egész eltátotta a száját közben. Mind a három fogát meg lehetett volna számolni.

Ennél különb produkciót tán a vándorcirkuszban se láthattam volna. Úgy nevettem, nem győztem a könnyeimet törülgetni az ingem szélibe.

A patás addig cifrázta a rezgőcsárdást, míg magával nem rántotta a banyát a fateknőbe. Abba, amibe a nudli volt.

Nem volt abban akkorra már csak az aljában összefolyt, mákkal keveredett méz. Mire azok ketten kikecmeregtek a teknőből, olyan volt a képes felük, mintha az őszi legyek pöttyözték volna tele.

- Aujnye, de jót mulattam! - törülgette a szeme alól a ragacsot a kupec. - Ihaj-csuhaj! Sose halunk meg! *Igaz-e* öreganyám? - fordult a banya felé.

- Na - gondoltam magamba -, elgyün értetek a kaszás, hamarabb, mint szeretnétek!

- Utójára leginykoromba táncótam ilyen jót a tekintetös Karvaly Gáspár disznóherélő mester leányának lakodalmába! Annyi vót a vendégsereglet, hogy le köllött foglani a maglódi tűzoltószertárat! Ott vót megtartva a hinye-henye! Szip lyány vót az Ibolyka, a menyasszony. Majnem olyan szip, mint az én Rozim!

- Na, akkor ugyancsak förtelmes pofája lehetett neki, ha a Rozijához hasonlítja! - gondoltam.

- Úgy forogtunk az Ibolykává a tűzoltószertárba, hogy az összes uraság meg úriasszony minket csudáit! Mondta is neköm a Karvaly Gáspár, bánnya, hogy nem én kértem mög az Ibolykát, mer szívesebben atta vóna iparosemberhő! Mer én ma akkó is elösmert kupec vótam!

- Elismert ám! A csendőrök előtt! Mint veszedelmes mezei tolvaj - morogtam csak úgy az orrom alatt.

Ahogy végignéztem a kupecon, azt se hittem el neki, hogy rendesebb helyre beerisztenék avval a rablógyilkos külsejével, ami neki volt. Ilyen csúf embert szerintem még a kalendárium lapjaira sem engedtek volna rátenni. Legföljebb a heti vásárokon kiszögezett csendőrségi körözvényeken lehetett látni hasonló pofákat. De azok is mind rablók meg országosan keresett haramiák voltak.

Nem is akarok már többet a patásról beszélni, mert így is nagyon hosszúra nyúlik a mondanivalóm. A lényeg, hogy késő éjjelig tartott a mulatozás a bakterházban.

Addigra azonban már a feje tetején állott minden. A bakterom meg feltámadott. Idő előtt. Úgy látszott, az ördögnek se kellett a lelke, mert egyszer csak pislogatni kezdte azokat a csipás szemeit. Nézett, mint az éccaka született bornyú, aztán mekegett egy csöppet, a végén meg már úgy röfögött, mint a községi kan disznó. Ez állt a legjobban neki, a feje formátumát tekintve.

Miután a gazdám ilyen módon kijózanodott, azon nyomban felhajtott egy fél lavór bort. Nehogy azt hihesse valaki, hogy a Szabó bakter elveszett ember!

Azután meg elment kicserélni a nadrágját. Annak is éppen ideje volt, mert a zöld döglegyek már nagyon köröztek az ülepe környékén.

Ahogy a bakterom kiment átöltözködni, mindjárt el is kezdődött a menyasszony-táncoltatás. Úgy illett, hogy azt is a vőfély, Buga Jóska dirigálja.

Amúgy félcsizmásan állott ki a násznép elé a konyha közepére. Az elveszett pántlikás botja helyett a vesszőseprő nyelével kopogtatta a padlót, hogy a szavainak nyomatékot adjon.

- Szilencijó! Szilencijóóó! - kurjászta, mert nehezen akartak a vendégek elcsendesedni. A vége az lett, hogy rákoppintott a legkisebbik lába ujjara. Rögtön meg is kékült a köröm a lábán.

Én nagyon odavoltam, hogy legalább még egyszer sikerüljön neki, de sehogy sem tudott a kedvembe járni.

A Rozi csak állt ott a vőfély mellett. Teljesen össze volt kócolva a haja, még az a rongydarab is oldalra csúszott, amit a fejére tűztek a menyegző előtt.

Gondoltam, a lakodalom után el is kérem a Rozi fejéről a rongyot, jó lesz kapcának, ha majd csizmám is lesz hozzá.

Olyan bután nézett a Rozi, amennyire csak kitellett tőle, a patkányirtó meg egyszerre nagyot kiáltott:

- Eladó a menyasszony!

Én meg igen csodálkoztam. A patás csak épp hogy elvette a szépséges Rozit, és máris megunta? Túl akar adni rajta? Legalábbis nem tiltakozott az eladás ellen, csak ült a kemencepadkán, és vigyorgott, éppen úgy, ahogy a közveszélyes bolondok szoktak. A patkányirtó mester meg csak kommendálta a Rozit:

- Eladó a menyasszony!

Kiforgattam az összes zsebemet, de nem akadt abban egy peták se, csak egy-két darab össze-nyomorgatott nudli.

- Ejnye! - gondoltam magamban - Ha most vóna pízem, megvehetnem magamnak a Rozit! Nagyon jó vétel lett vóna! Ilyen görbe lábú, rusnya pofájú menyecskét sehun nem lehetett venni az egész vecsési határba! Mutogathattam vóna a piactéren minden szerdán meg szombaton, egy hatosé! Karácsonyra gazdag ember lehetnék!

A bakterné előhalászott valahonnan egy lyukas szitát, és azt rázogatta maga előtt. Úgy látszik, errefelé ez a szokás, hogy a lakodalom végire mindenki megtébolyodik! Azon törtem a fejem, valami őrültséget kell csinálni végre nekem is, mert kinéznek a többiek maguk közül, ha ilyen normálisan viselkedek.

Guba Jóska jó sokáig ordítozott, de nem akart vevő akadni a Rozira. A patás meg már egészen neki volt szomorodva a kemencepadkán. Attól félt, hogy *a* nyakán marad a Rozi. Még a lakodalom költségei sem térülnek meg.

A végén aztán előjött a belső szobából a bakterom. Ki volt öltözködve, mint Szaros Pista Jézus neve napján.

A hétköznaplós nadrágját húzta magára, a fején meg az a sapka volt, amiben a sorompót szokta néhanapján leeriszteni.

- Na, majd ez megveszi a Rozit! Úgy is teljesen bele van pistulva!

A sorompóról jut eszembe: Az én gazdám jól tudta, hogy nem lehet a bakterházban akkora ünnep, ami előbbrevaló lehetne, mint a szolgálat! Akármilyen nagy esemény volt a csépai kupec lakodalma, attól még nem állhatott meg az állami vasút. Baj azért se eshetett, mert a bakter már a lakodalom előtti este leeresztette a sorompót, hogy ne legyen rá gondja, így nyugodtan mehettek a vonatok! Nem is nyitotta föl, csak a lakodalom után. Addig szünetelt az átkelés. Akinek nagyon sürgős dolga volt, annak nyolc kilométerre ott volt a másik átjáró. Akinek meg nem sürgős, az ráér!

Néha betévedt a bakterházba egy-két nagyobb hangú lovas kocsis ember. Reklamáltak, hogy át akarnának menni a szekérrel a másik oldalra, de megmondták nekik, hogy a lakodalom napján zárva tart a sorompó! Aki meg még ezután is okoskodott, azt fejbe verték a nokedliszaggatóval. A leghangosabbat még meg is fenyegette a bakterom, hogy akkor fogja a két sorompó közé zárni a kocsival, amikor majd jön a pesti gyors.

Ne felejtsem szavam, a bakterom amint előbújt az átöltözésből, rögtön elő is húzta a farzsebéből a bukszáját. Olyan gavallérosan csinálta, hogy mindenki azt hihette, teli van a bukszája bankókkal, és legalább száz pengőt ad a Roziért. Nem is csodálkoztam volna, mert amíg az őrzésire volt bízva, többször is kipróbálhatta a Rozival a szerelmet, és nagyon beválhatott neki, ha így ácsingózott utána.

Mondhatom, csalódtam a bakteromban. Jó ideig túrt a bukszájában, aztán előhalászott két hatost. Azokat aztán bedobta a szitába, amit a bakterné az orra alá dugott. Gondoltam, tán azért nem mer a bakter kitenni magáért, mert a felesége a kasszíros?

A gazdám aztán meg odalépett a Rozi elé, megfogta a kézit, és cibálni kezdte a konyha közepe felé.

A zenészek újrakezdték a muzsikát. A Szedmák úgy húzta-vonta a harmonikát, hogy a homloka is gyöngyözött bele.

A bakter körberángatta a menyasszonyt egypárszor az asztal körül. Közbe úgy rázogatta, hogy tán még a fogai is összeverődtek a Rozinak, de azért igencsak állta a dolgot. Olyan szemekkel pislogott a bakteromra, hogy az tiszta szerelem volt. Gondoltam is, hogy a bakteromnak már nem sokáig kell leeresztve tartani a sorompóját!

A végén még a lakodalmas asztalt is felborították a nagy szerelmeskedésbe, de aztán a patkányirtó leállította őket. Maga mellé húzta a Rozit, és megint ordítani kezdett:

- Eladó a menyasszony!

Én meg sehogy nem értettem, minek árulja már megint a Rozit, amikor mindenki látta, hogy a bakterom megvette? Az övé, kifizette. Őt illeti!

Nem is akart több vásárló akadni. A végin, hogy szégyenbe ne maradjanak, ipamasszony rakott bele a szitába egy pengőt, hogy legyen miből elkezdeni az új életet a fiataloknak.

Ezzel vége is lett a menyasszonytáncoltatásnak. A kupec összeszámolta az összegyűlt pénzt, és mindjárt el is szalajtotta a Szedmák legidősebb fiát egy üveg pálinkáért.

Miután már mindenki belefáradt a táncolásba, visszaállították az asztalt a szoba közepére. Teliöntötték a lavórt borral, és azután már csak danolgattak.

A bakterom egyfolytában azt ordította:

„Megy a gőzös kanizsára..."

Őutána meg a patás kezdett torkaszakadtából üvölteni borzasztó csúnya hangon, hogy:

„Rámás csizmát visel a babám..."

Olyan szépen mondta, hogy mindenki, aki mellette ült, befogta a füleit. A bakterom macskája meg rémülten menekült ki az udvarra.

Meresztgettem én a szemeimet, hogy ugyan milyen csizmáról énekel a patás, de a Rozi csak a mezítelen talpait lóbálta a kemencepadkárul. Nem volt azon ráma egy csöpp se, csak több hónapos fekete kosz.

A kupec igen boldog volt, hogy a hangjával milyen jól elszórakoztatja a vendégeket. Úgy ordított, mint akinek épp a gégáját nyiszálja a nyakvágó. Nem győztünk egyik gyönyörűségből a másikba esni.

Csak akkor hagyta abba a gajdászást, amikor észrevette, hogy eltűnt a Rozi. Én már akkor gondoltam, hogy baj lesz!

Amíg a patás bennünket boldogított a hangjával, addig a Rozi meg a bakterom - aki addigra ugyancsak észre tért - folyton egymásra kacsintgattak. Hol a baktert, hol meg a Rozit figyelgettem, lopva. Mindegyik úgy csinált, mintha muslinca ment volna a szemibe. A gazdámnak a végin már úgy rángatózott fölfele a fél pofája a nagy szerelembe, mintha begombázott volna büdös csiperkéből.

A száját meg összecsücsörgette és a prasnya nyelvit öltögette a Rozi felé. Az meg visszacsücsörgetett a bakteromnak. Arra gondoltam, ha az is kidugja a nyelvit, ott helyben fölfordul a gyomrom.

A Rozi. egyáltalán nem úgy viselte magát, ahogy azt megesküdött asszonytól várta volna az emberfia, de hát nagyon egymásba voltak szerelmesedve a bakterommal. Látszott rajta, hogy igen vágyakozik már a nászéjszaka után. A patás meg éppen nem ért rá, mert a bömböléssel volt elfoglalva.

Végül a Rozi kiosont a bakterházból, de még kifele menet is csak pislogott a bakterra. A fejével meg kifelé integetett. Úgy járt a feje, mint a falunkban a Táska Ángyi urának, aki légnyomást kapott a nagy háborúban Trevizónál. Annak csinált folyton úgy a feje, mintha le akarna ugrani a nyakáról.

Kutya egy ember volt a Szabó bakter, azt se kellett kétszer biztatni. Úgy surrant ki a Rozi után, mintha lopni menne.

Szóval amikor a patás elkezdte keresgélni az ő Roziját, én már gondoltam, hogy vidáman fog befejeződni a lakodalom.

Kirohant az udvarra, és az újasszony után óbégatott az éccakába. Az összes násznép meg ott toporgott a nyomában, velem együtt. Senki nem akart lemaradni a látványosságról. Egyedűl csak a Rudi meg a Jóska maradt odabenn a házban. Neki is feküdtek nyomban a lavórnak, hogy elpusztítsák a megmaradt bort.

A patásnak vérben forogtak a szemei, mint a nászingeres bikának. Egyik kéziben a bakterom vasvilláját fogta, a másikban meg a viharlámpát. Azzal világított bele az éccakába.

A lámpa fénye egy pillanatra rávetődött a pofájára, hát az ki volt menve minden emberi formájábul. Majdnem a szívemhez kaptam rémületemben. Egészen bizonyos lettem, hogy a csépai kupec testében maga a sátán jött a földre látogatóba. Még a szarvakat is láttam a homlokán. Egyszóval igen komoly volt a helyzet. Mindenki láthatta, hogy vér fog folyni a bakterház udvarán.

Nem soká kellett keresni a Rozit meg a baktert. A ház mögött bújtak el a kukoricás széliben, ott bögyölőzték egymást. Már úgy láttam, éppen a nászéjszaka résznél tartottak, amikor a kupec rájuk talált.

Na ilyesmit még nem láttam azelőtt, pedig azt hittem, már mindent megtanultam a szerelmeskedésről.

A bundáskutya meg a Szedmák bakter Rézi nevű kiskutyája is egymásba szerelmesedtek néhanapján, de azt igazán nem hittem volna, hogy a bakterom ennyi mindenhez ért. Nem néztem volna ki a baktersapka alól, az biztos!

A patás mátkája a hátán feküdt a kukorica töviben, egészen a nyakába volt tűrve a cifraszoknya. A lábai meg olyasformán álltak a csillagok felé, mint a döglött tyúké. A bakterom meg a hasán feküdt, de neki is a bokájáig le volt tolva a nadrágja. Éppen a csúfadik felit mutogatta felénk. Igaz a képes fele se volt szebb.

Szóval az illetlenebbik felit fordította felénk, de az is valami veszettül járt előre meg hátra. Pont mintha tököt gyalulna a hasával. Ő azonban a Rozival dörzsölgette össze a hasát, és valami nagyon jó lehetett a Rozinak a nászéjszaka, mer úgy nyögdécselt közbe, mintha langyos libazsírral kenegették volna a háta közepit. A bakter meg hörgött, mint aki a halálán van. Gondoltam is, ezt még itt üti meg a guta a nagy szerelembe! Egyszóval teljesen odavolt.

A patás az utolsó pillanatban mentette meg az életét. Amikor az már olyasformán röfögött a Rozi tetejin, hogy biztos voltam benne, végleg kiadja a lelkét, nekiszaladásból döfte bele a vasvilla mind a négy hegyit a bakterom ülepibe! Rögvest visszaszállt belé az élet!

A bakter üvöltött, a kupec meg még nála is rettenetesebben visított. Amikor a gazdám meglátta a patást, kezében a vasvillával, rémületében keresztülfutott a bakterház udvarán. Olyan sebesen szedte az irháját, hogy még a nadrágját is csak menet közben tudta a derekára rángatni. A patás meg utána.

Csodálkoztam is, hogy tud így száguldani a kacska lábával az ördögfattya, de biztos voltam benne, ha utoléri a baktert a vasvillával, az végleg búcsút mondhat az állami nyugdíjának. Örökre leereszti neki a sorompót!

A vendégek meg persze loholtak a patás nyomában. Én is ott szedtem a lábaimat a banya mellett, mert sehogy sem szerettem volna lemaradni annak a látványáról, amikor a bakter végleg kileheli a lelkit.

Annak azonban sikerült valahogy idejében felmászni a nagy eperfára. A kupec oda már nem mászott utána, csak alulról fenyegette a vasvillával:

- Gyere te átkozott bakter lefele a farul, mer úgyis kifolyatom a véred!

- Nem megyek! Ne merjél az állam szógájára kezet emelni, mer a tömlöcbe végzed! - kiabált vissza neki a bakter az eperfa legmagasabb ágáról, de úgy hallottam, ugyancsak rezgett a hangja.

Szurkoltam is, hogy letörjön alatta az ág. Úgy lett volna szép, ha estében elébb agyoncsapta volna a patást, meg a vénasszonyt is, mielőtt a másvilágra költözködik.

Akárhogy is reménykedtem, sehogy nem akart leszakadni az ág alatta.

A lakodalmas népség még vagy félóra hosszat ácsingózott a fa tövibe, amíg bele nem zsibbadt a nyakuk a fölfele kandikálásba. Aztán ráuntak a dologra, és mind visszahúzódtak a bakterházba.

Igen szomorkodtam, mert láttam, hogy ebből mama már nem lesz bakterhalál, így egy kis idő után mentem én is a többi után.

A patás még ordítozott vagy két óra hosszat a fa alatt, hogy nem ezt várta vóna a bakteromtól, aki még földije is, mégis így csúffá tette. Pedig még az életit is rábízta volna. Pedig hát a bakterom nem tett semmi rosszat a Rozival, csak elvégezte a nagyjamunkát a patás helyett.

A patás addig kurjászott a fa alatt, mígnem egyszer majdnem a saját szemit bökte ki a villa hegyivel, ettől aztán ő is ráunt a dologra. Úgy gondolta, ráhagyja a baktert a varjakra. Majd azok leverik az eperfáról, ha bejönnek az első fagyok! Lerakta a vasvillát, és nekifogott, hogy előkajtassa a Rozit. Nagykáta felől vékonyán derengett az ég alja. Ideje volt már elkezdeni a mézesheteket.

A Rozi sejthette, hogy nem egészen jól áll a szénája az ura előtt, mert nagyon elbujdosott. Nem akart előjönni, pedig a patás szép szóval édesgette:

- Mássz elő, az anyád rosszéletű szakramentumát, mer szíjat akarok hasítani a hátadbul, te cafka! - csalogatta az ura. - Csak kapjam a kezembe azt a szutykos gégádat, kiszorítom belüled a szuszt! Majd megtanulod te, hogy ki fija a Toppancs Miska! Engöm nem fogsz többet ilyen csúfságra tönni! - De a Rozi csak nem akart a jó szóra hallgatni sehogy se.

Egész reggel lett, mire a hajánál fogva előhúzkodta a padlás legsötétebb zugából, aztán legurította a létrán.

Addigra már újra kivonult a násznép a bakterház elé, hogy láthassák, milyen szép is a házastársi egyetértés. A patás odalenn még egynéhányszor hasba rugdosta az újasszonyt, de csak azért, hogy az is tudja, ki fogja viselni a kalapot odahaza. Adott még egy pár nyaklevest is a Rozinak, amitől olyan lett

az arca, mintha pironkodna a dolgok miatt, aztán elbúcsúzkodtak a vendégektől.

A patás a kupecbotjával még egyszer megfenyegette a fa tetejéről kandikáló baktert, aztán elindultak a nászútra. Maga előtt terelgette a Rozit napkelet felé, ő meg szaporán bicegett a nyomában. Időnként jó nagyokat sózott a Rozi fejire, hogy annak még nagyobb kedve legyen a házasélethez.

Nagyon szépen sikerült a búcsúzkodás. A Szedmák bakter addig húzta a harmonikájával, amíg az ifjú pár el nem tűnt a szemünk elől. A Rozi anyja meg sírt örömiben, hogy milyen jó ura akadt a Rozinak. Biztosan a gondját fogja viselni neki.

Azután meg, hogy a lakodalomnak is vége lett, meg a bor is elfogyott, mindenki eltakarodott haza. Nem is bántam már, mert a sok mulatozásba én is úgy elfáradtam, majd leragadtak a szemeim.

A bakter csak akkor merészkedett lemászni az eperfáról, amikor már onnan se lehetett látni a kupecet. Igen panaszolta a hátulsó felit, ott ahol a patás megszurkálta a vasvillával. Ráadásul evvel még vége se szakadt szegény szenvedéseinek. Úgy látszik a bakterné se nézte jó szemmel a döfködést - már azt, amit az ura művelt a Rozival -, ezért amikor a bakter bedugta az orrát a bakterház ajtaján, úgy képen törölte a mosóteknő aljával, hogy egyből tülökforma lett az orra.

A gazdám vonyított kínjában, de azért a markába kapta a felesége szép, szalmasárga haját. Addig tekerte, amíg a bakterné szemei egészen ki nem dülledtek. A szemöldöke meg majdnem felcsúszott a feje tetejire.

Bizonyára nem is maradt volna a fején a haja, ha a banya nem siet a lánya segítségére. A vénasszony egyszer csak felpattant a bakter hátára, és mind a tíz körmét a képes felébe vájta.

A bakter meg erre úgy kezdett bőgni, mint a szerelmes szamár. A hátán a banyával kifordult a bakterházból, odakinn meg úgy futkározott a vasútárok mentén, mintha be akarnának rukkolni a kecskeméti negyvennégyes huszárokhoz.

Először nem is szándékoztam közbeavatkozni, mert hát nem tartozik énrám a mások családi ügye. A végén - mert igen jószívű gyerek vagyok - mégis megsajnáltam a bakteromat, mert már nagyon lógott a nyelve a galoppozástól. Attól kellett félni, hogy egyszer csak rálép, és azért fog orra bukni.

Könnyítésképpen, amikor éppen felém tartottak a banyával, eléjük toltam a talicskát. A bakterom átesett rajta, és kiterült a földön, mint a gyalogbéka.

A vénasszony jobban járt, mert valamivel puhábbra esett. Fejjel előre a trágyadombra. Mire abból kikecmergett, már olyan szaga volt, hogy a bundáskutya is messzire kerülte. Mondtam is neki:

- Hinnye, de jó szaga van a ténsasszonynak! Árujja mán e, milyen illatosítót kényt magára?

Nem vehette szívesen az érdeklődésemet, mert a fejemhez vágta a moslékkeverő fát. Úgyhogy a végire az én fejemre is nőtt egy púp. így lett vége a lakodalomnak.

Mielőtt álomra hajtottam volna a fejem, töviről-hegyire beszámoltam a Riskának a lakodalomról, de utána már úgy aludtam, mint a bunda.

2. FEJEZET

A bakterné nagyon megorrolt a gazdámra a Rozi miatt. Olyannyira, hogy másnap nagy duzzogva összepakolta a motyóját, és hazautazott Rátótra.

A legszebb mégis az volt a dologban, hogy vele tartott a vénasszony is. Ennél nagyobb boldogság nem is érhette volna a szívemet. Igen hálás voltam a Rozinak.

Úgy láttam, a bakterom se eresztette búnak a fejét. Nem hiányolta a bakterházból az asszonyt. Oly nyugalmas időknek néztünk elébe! Úgy éreztük magunkat a bakterházban, mint az urak.

A gazdám már korán reggel elkezdte öblögetni a torkát a zománcos fazékbul. Most legalább csak avval kellett foglalkoznia, amit szeretett. Olyan vadul ivott egész álló nap, mintha azért fizetné a vasút.

A vonatok meg kattoghattak vidáman éjjelnappal. A bakteromnak nem volt gondja arra, hogy leeressze a sorompót. Attól még nem sérülhetett a menetrend. Akinek meg szeme van hozzá, az amúgy is láthatta, hogy mikor jön a vonat.

Amióta az öregasszony nem tartózkodott odahaza, nekem is királyi lett az életem. Annyi ennivalót tömhettem a hasamba, amennyi belém fért. A bakterom nem volt szűkmarkú velem. Már korán reggel belaktam avas szalonnával, és még az útra is vittem egy jókora darabot, így még délután is fütyörészve kísérgethettem a teheneket.

Azért azt mondanom se kell, hogy én nem hanyagolhattam el a saját mesterségemet attól, hogy a bakterom nem törődött az állami szolgálattal. Én mégiscsak iparosemberféle vótam, adnom kellett a becsületre meg a tisztességre. A bakter a vasúttól kapja a fizetést, ő könnyen volt.

Elmondhatom azt is, hogy amióta nem szédelegtem az éhségtől, még a pásztorkodást is takarosabban tudtam elvégezni. A jó vastag csíkban vágott szalonna olyan erőt adott a lábaimnak, hogy sokkal jobban bírtam a szaladást a kurtalábú parasztok elől. Akárhogy zargattak, nem tudtak a nyomomba érni. A teheneknek meg estére majd szétrepedt a tőgyük. Csak éppen a fejest is

nekem kellett elvégezni, mert a gazdám estére már használhatatlan lett a nohabortól.

Azért én mégis erősen reméltem, hogy soha nem szakad vége annak az áldott jó állapotnak, s a banya a hátralévő életében nem teszi be a lábát a bakterházba.

A főtt ételnek azonban híján voltunk. Egypár napig jól tartottuk magunkat a szalonnával, még egy szál kolbász is lógott a gerendán, de csak a végire értünk annak is. Már csak az a szalonna meg kolbász maradt, amit a szűkösebb időkre gondolva eldugtam az ágyam mellett az istállóban.

Egypár napig aztán túrót ettünk, csak úgy magába. Néha meg tejfölt a változatosság kedvéért, de a harmadik napon már olyan hascsikarásom lett tőle, hogy azt hittem, végez velem a temérdek túró. Arról nem is beszélve, hogy nem győztünk felváltva rohangálni a ganédomb mellé a bakterommal. Ott aztán néha félórákat is kucoroghatott az emberfia elódozott gatyamadzaggal.

A bakterom úgy nyögött, hogy a Szedmák bakter átszaladt megnézni, mi a baja. Aztán látta, hogy csak a szapora van rajta a bakteron.

Így persze ráuntunk a túróra meg a tejfölre is. Más meg nem volt. Két álló napon át nem is kívántunk semmilyen ételt, a harmadik nap azonban már megéheztünk. Én még csak loptam magamnak sárgabélű barackot a határban, avval jól tarthattam magam. A bakter viszont kínjában már a nyers zöldbabot rágcsálta savanyú pofával, amikor este hazahajtottam a teheneket. Úgy szaggatta le a zöldségeskertben. Szegénynek olyan sárgászöld színe lett, mint az éretlen töknek. Még a szaga is olyasforma volt. Egészen megsajnáltam.

- Lássa, bakter úr? Nem megy az soká, ha nincs asszonyféle a háznál! Most majd nyelhessük az éhkoppot!

- Ajahajahaj...! - sóhajtott a bakterom. - De mögönnék e kis tőtött káposztát, Bendegúz!

- Káposzta bizony nekem is jólesne, hát még a jó lekváros pampuska! - segítettem a bakteromnak az ábrándozásban, de annak ettől se lett jobb a kedve. Még egy marék zöldbabot tömött a bajsza alá.

- Én még csak elvagyok! - mondtam. - Olyanra gyártott ez édesapám, hogy jól bírjam az éhezést. Akkor is vígan danolászok, ha álló nap üres a hasam! Hanem magának nem sok jót ígér a kinízete! Megláccik, hogy beleszokott az úri életbe. Ne búsoljon kee, főzök én a bakter úrnak olyan vacsorát, hogy még a lába ujját is megnyalogassa utána!

- Talán értecc a főzéshez? - állt meg a szája a zöldbabrágásban.

- Nincs olyan dolog a konyha körül, amit én ne tudnék csudásan elvégezni. Engem tökéletes legényembernek neveltek, hogy ha úgy teccik, soha ne kelljen valami lepcsesszájú fehérnépet magam mellé venni! Nem köll énnekem asszony, megélek én a magam tudományábul!

Ettől aztán a bakternek igen nagy reménysége támadt bennem. Előhúzkodtam a kredencből a nagyfazekat, rögtön teleöntöttem vízzel. A gazdámat meg elküldtem a ház mögé, hogy hozzon rőzsét meg kukoricacsutkát, hogy alágyújthassak a vacsorának.

A bakter olyan hűségesen szolgált, mintha csak a vasúti főnök keze alá hordta volna a tüzelőt. Úgy nézett énrám, mint a kisistenre, ahogy a fazék körül sürgölődtem. Kuktálkodott volna a fazék aljára is, hogy mi lesz a vacsora, de én csak küldtem el onnan:

- Ne lábatlankodjék bele a szakácstudományomba a bakter úr. Ehhez az ételhez hajszálpontosan kell kiporciózni minden hozzávalót. Ha csak egy csipetet is tévedek, teljesen odaveszik a fáradságom. Meg a maga vacsorája is! Üljék csak le kee, odaki, oszt gyúccson rá a pipájára! Majd szólok, ha gyühet fújni a levest!

Szót is fogadott. Kiült a bakterház elé, és a szája sarkába dugta a cseréppipája csutoráját. Olyan kezes lett, mint a bárány. Valami borzasztó büdös dohányt pöfékelt, de azért csak nem tudott nyugodni. Sűrűn dugta be az orrát az ajtón, hogy kész-e már a vacsora?

Nem főztem én azelőtt semmit életembe, még egy kis gancát se! Ennek ellenére figyelmes gyerek voltam mindig, ellestem az asszonyoktól a főzés mesterségét! Eleget sertepertéltem a sutyorgó fazekak körül, amióta elhagytam a négykézlábat.

Ki tudja, hányszor csaptak a fejemre a fakanállal?

Jól tudtam, hogy csak vizet kell forralni, azután meg belehajigálni a hozzávalókat, és puhára rotyogtatni. Ennyi az egész főzés!

Amíg felforrt a víz, addig összeszedegettem a vacsora alkatrészeit. Még nem tudtam, mit főzök. Gondoltam, majd akkor adok neki nevet, ha már elkészült.

Mi tagadás, nem voltunk a hozzávalóknak bőviben, de én azért föltaláltam magam.

Találtam még egy marék zöldbabot, amit a bakterom nem nyáladzott össze, azt belehánytam a vízbe. Volt néhány szem aszott krumpli is még a

kamrába. Igaz, már szép hosszú csírákat eresztett, de attól csak gazdagabb lehet az étel! Bedobtam azt is a zöldbab után.

A kredencben turkálva rábukkantam a banya ünneplős hajtűzőjére. Valahogy ottfelejthette, jól tele volt a vénasszony hajszálaival meg vastag kosszal. Úgy láttam, marhacsontból faraghatták.

Tudvalévő, hogy a marhacsont meg különösen jó ízt ad a levesnek, így ment a hajfűző is a fazékba.

Még mindig egy kicsit hígnak látszott a lé, ezért szép vékonyra fölcsíkoztam a bakter használt kapcáját. Attól mindjárt olyan jó szaga lett a levesnek, hogy be kellett fogni az orrom. A bakter meg csak egyre fordulgatott befele:

- Kész van-e ma, Bendegúz?

- Csak még egy fertályórát bírjon ki, kee! -nyugtattam. - Érzi-e má, milyen jó szaga van neki?

- A szaga az jó neki! - szimatolt be azzal a tulipiros orrával a konyhába. Igen abajgathatta az éhség.

Okos ember gyereke a nagy szűkösségben is feltalálja magát. A kamra sarkában ráleltem egy egész friss, döglött patkányra. Szerencsétlen alaposan bezabálhatott a patkányméregből, mert ugyancsak lógott a nyelve holtában is. A macskának meg biztos nem kellett, mert a bakterházban a macska volt a legválogatósabb. - Sebaj, majd jó leszel te a bakteromnak! - örültem meg neki. Felkaptam a farkánál fogvást, aztán zsupsz bele a levesbe! így már hús is ke-rült a bakter vacsorájába. Mert én akkora már rájöttem, hogy nem kívánok belőle enni.

Arról tudtam, hogy elkészült az étel, hogy már nem volt benne könnyen felismerhető formájú a patkány. Akkor aztán az asztalhoz rendeltem a baktert.

A kezébe nyomtam a kanalat, aztán elé toltam az egész fazék levest. Úgy járt le meg föl a gigája az éhségtől, mintha két hete nem evett volna.

- Te nem eszöl, Bendegúz? - nézett rám.

- Egye csak meg kee mindet! Én nagyon jóllaktam idebe, mer állandóján kóstógatnom köllött.

Egy kicsit gyanakodva nézett rám, meg az orrát is fintorgatta, mert hát olyan szaga volt annak a levesnek, mint a Lóci csendőr csizmájának, akiről tudvalévő, hogy minden esztendőben csak egyszer húzta le a lábáról a csizmát, húsvét vasárnapján.

- Én nem is zavarom a gazduramat - szólaltam meg. - Csak falatozzék kedvire! Különösen a sürejit kanalazza! Aztán ha elfogyna, holnap főzök még ennél is finomabbat! - Azzal ki is mentem az istállóba, és lefeküdtem a Riska mellé a szénára, mert ugyancsak elfáradtam a szakácskodásban.

A leves szaga nyilván belevehette magát az ingembe, mert még a Riska is undorodva fordult a másik oldal felé. Pedig azelőtt soha nem viselkedett velem ilyen tiszteletlenül.

A bakternak igencsak beválhatott a főztöm, mert másnap reggel csak a tisztára nyalt fazekat találtam meg a konyhaasztalon. Nem maradt meg még a patkány farka sem. Be is zabálhatott alaposan, mert többször is felriadtam, amikor hallottam a ganédomb mögött öklendezni.

Reggel már olyan színe volt, mintha máris dög lenne. Erősen masszírozta a köldöke táján a hasát, mintha csikarná.

- Tán megterhelte a hasát a nehéz étel? - érdeklődtem.

Az meg nem tudott még szólni se, csak olyasféle bőgés hagyta el a száját, amilyent a Riskától szoktam hallani, amikor felfúvódik a sok tejes kukoricától.

- Pihenjen csak le gazduram! - biztattam a baktert, mert láttam, hogy teljesen odavan. -Majd ha megjövök estére a tehenekkel, valami könnyű vacsorát főzök magának! Olyat, ami nem telepszik a gyomrára.

Igen érzékenyen érinthette, amit mondtam neki, mert ahogy szóba került a főzés, rögtön elkezdett bökékelni, aztán már szaladt is kifele, nehogy összerondítsa a bakterházat. - Ennek se jó ma semmi, olyan úri bele van! - gondoltam magamba.

Szerencsére nekem volt még bőven abból a tábla szalonnából, amit eldugtam a bakter elől. így ha föl is zabált mindent a telhetetlen, én azért nem maradtam éhen.

A bakteromnak meg csakugyan megviselhette a beleit a kapcaleves, mert még akkor is a szobában hempergett, amikor naplemente tájban hazahajtottam a teheneket.

Arra gondoltam, hívni kéne az orvost, mert már olyan állapotban volt, mint akiből költözni készül a lélek. Aztán eszembe jutott, ha úgyis meghal, minek költenénk patikára? Kidobott pénz vóna! Pap kellene neki, de még azt sem tudtam, hogy milyen hitű? Az is lehet, hogy hitetlen a nyüves bakter, mert imádkozni még soha nem láttam, de káromkodás annál gyakrabban jött ki a szájából.

Úgy határoztam hát, kivárom, mire viszi. Ha valami szerencsétlen véletlen folytán megmarad, akkor hiba volna doktorra pazarolni. Ha meg megeszi a fene, akkor már úgyis mindegy neki! Majd ráérek akkor előkeresgélni a keresztleveleit, ha ugyan van neki.

Ott is hagytam, hemperegjen kedvire a szobában. Nem szándékoztam zavarni a gyógyulásban. Én meg bementem a tehenek után az istállóba, hogy előkeressem a megmaradt szalonnát.

Nem jutottam el a szalonnáig. Éppen hogy kilépek a bakterházból, látom, hogy egy mozdony áll az átjáróba. A sorompó meg éppen nem volt leengedve. Olyan szépen mutogatott fölfelé a rúd-ja, ahogy máskor is szokott egész nap, de a mozdonynak az amúgy se lett volna útba.

Egyetlenegy kocsi volt utánakapcsolva, az meg egy igen cifra kupékocsi volt.

- Hát ez meg miféle szerelvény? - kérdeztem magamtól. Csak nem a királyi különvonat? Lehet, hogy maga Ferencjóska jött látogatóba a bakterházba? Jól is nézünk ki, nem tudjuk megkínálni csak avval a kis avas szalonnával, amit az istállóba rejtegettem. Szégyenbe kerül a bakterház!

Egészen megmacskásodtak a lábaim az izgalomtól. Álltam a bakterház előtt, és nem tudtam levenni a szemem a vonatról.

Egyszer csak lekászálódott egy ember a kupékocsiból. Vasutas ruhában volt, amilyenben a bakterom is szokott parádézni nagyobb ünnepeken, de ennek olyan volt az öltözete, mintha abban a percben lépett volna ki a szabómester műhelyéből. A bakancsa csak úgy ragyogott a suvicktól. Meg is látszott rajta, hogy síneken jár velük, nem a földön. A feje tetején tiszta piros volt a fazéksapka, a parolija meg úgy tele volt tűzgélve ezüstös strófnikkal meg arany csillagokkal, hogy biztos voltam benne, csak valami tábornokféle lehet. Kerestem is a kardot az oldalára kötve, de nem találtam, gondoltam, oda-fönn hagyta a kupéba.

Majd csak akkor fog érte szalajtani, ha meglátja a bakteromat a jelenlegi állapotjában. Akkor le is fejezi!

Szép szál ember volt, éppen csak egy fél fejjel maradhatott el tőlem. Simára volt beretválva a képe, a bajusza meg hegyesre vikszelve, kipödörve. Úgy állt, mint a bika szarva.

A szemei voltak a legrettenetesebbek. Ráadásul egy szemöldöke volt a homlokán, de az végigért mind a két szeme fölött, és olyan sűrű volt, mint a töviskerítés. A bakteromnak nem sok előléptetést jósoltam.

Ez az ember volt a monori állomásfőnök, a bakter elöljárója. Éppen ellenőrző útra indult, mert már jelentették neki, hogy a mi bakterházunknál állandóan nyitva áll a sorompó. Az meg a vasúti regula szerint bizonyára nem volt illendő dolog. Már csak azért se, mert a bakterom ugye nem azért kapta az állami fizetést, meg a bőrtalpú bakancsot, hogy a sorompó egész évben az ég felé árválkodjon.

Elibem állt az állomásfőnök, én meg az egyik kezemet csípőre raktam, a másikkal meg szalutáltam neki, ahogy a huszároknál szokás. Azt kérdi tőlem:

- Te ki vagy, te gyerek?

- Regős Bendegúz, szolgálatjára! - feleltem katonásan, hogy láthassa, úrfélével van dolga. -Hát kee-t hogy hijják? Úgy látom az öltözetjiből, valami kollegája lehet a bakteromnak!

- Neked kuss, fiam! - feleli nekem erre neveletlenül. - Mér van nyitva a sorompó?

Mindjárt tudtam, hogy nem a ruha teszi az embert. Hiába öltözött ki az állomásfőnök úgy, mint egy generális. Ha megszólalt, rögtön láthatta az ember, hogy faragatlan modora van neki.

- Hát én azt meg nem mondom kee-nek, tekintetös Kuss úr - feleltem kevélyen -, mer én itten tehénpásztor vagyok, nem pedig bakter!

- Szemtelenkedel? - kérdi erre tőlem, és úgy vicsorgott rám, mintha az állására pályáztam volna.

- Hogy is merhetnék én szemtelenkedni a naccságos úrral, csak mondom, hogy én a tehénpásztor lennék. Beállhattam vóna az államvasuthó is szógáni, de nekem ahhoz túl sok iskolám van!

- Hol van a gazdád? - kérdezte erre. Láttam rajta, hogy nem akar vitatkozni tovább. Látta, hogy okosabb emberrel van dolga.

- Odabe van a bakter úr a házba! Nagyon beteg szegény, azt hiszem a halál kerülgeti szerencsétlen párát.

Meg is nézheti a naccságos úr, olyan a színe, akár a méretet is nyugodtan le lehet már venni rula. Ha már itt van kee, nyugodtan intézkedhetik az állami temetés felű!

Az állomásfőnök aggódhatott az alárendeltje állapota miatt, mert csak úgy félrelökött az útjából, és ment be, egyenesen a bakterházba. Nem akartam lemaradni a dolgokról én se.

A bakterom éppen akkor nyitotta fel az egyik szemét, amikor az állomásfőnök betoppant a szobába. Vitéz, karakán embernek ismertem meg a

bakteromat. Olyannak, aki az ördögtől se rettenne vissza, de én még olyan rémült arcképet sose láttam eddig az ábrázatján.

Egyszerre elmúlott az összes betegsége, fölpattant, és úgy bokázott az állomásfőnök úr előtt, hogy mind lement a lábairól a bőr.

Az állomásfőnök meg se várta, hogy a bakterom szabályosan jelentést tegyen előtte, olyan bárdolatlanul kezdett üvölteni, hogy már én szégyelltem magam a bakterom helyett, hogy eltűrte az ilyen szégyent.

Gondoltam is, hogy rendre utasítom, miszerint nem illik egy tisztes bakterházban ilyen ordináré módon üvöltözni, de jobbnak láttam, ha mégse avatkozom bele a hivatalos dolgokba. Mégiscsak a bakterom főnöke, nem az enyém.

A bakter meg nem szólt egy kukkot se. Olyan szemekkel meredt az állomásfőnökre, mintha a hóhér előtt állna, aki éppen azt hirdetné neki, hogy máris viszik a bitófa alá. Reszketett, mint a rezgőnyárfa levele.

A monori állomásfőnök meg közbe egyre jobban dicsérte a bakterom munkásságát. Olyan szaporán sorolta az érdemeit, hogy még levegőt se vett közbe. Féltem is, hogy megfúl közbe, mert az arcszíne kezdett nagyon a fazéksapka piros színihez hasonlítani.

A legszebb titulus, amit a bakteromnak adományozott, az „akasztófáravaló csirkefogó" volt, de hát ez mégse olyan nagy dolog. Ezzel engem is dicsértek már egypárszor. A „börtöntöltelék", meg az „alávaló rablógyilkos" is nagyon ráillett a bakteromra.

Az állomásfőnök egész addig ordított, amíg el nem fogyott belőle a cufla. Mire a végére ért, a bakterom még a nadrágját is eláztatta félelmiben. Gondoltam magamban: - Ez egyre jobban elhagyja magát, ahogy öregszik, nem tudom, mire fogja így vinni?

Én csak ott álldogáltam csendesen, nem beszéltem közbe. Nem tartozik énrám, mi történik az államvasutaknál, a bakterok se járnak helyettem legeltetni.

Az állomásfőnök búcsúzóul még lemarházta a bakteromat egypárszor, és még a lelkére kötötte, hogy szedje össze magát, mert ki fogja penderíteni a vasúttól úgy, hogy a taknyán csúszik Kanizsáig!

Na - mondtam -, szép kilátásai vannak az én gazdámnak!

Úgy láttam, örült is a dicséretnek, mert még akkor is szaporán csattogtatta a meztelen bokáját, amikor visszakísérte az állomásfőnököt a sínen pöfögő vonathoz. Arra gondoltam, tán föl akarja vétetni magát a vasúti táncegyletbe.

A monori állomásfőnök visszamászott a kupékocsiba, odafönn meg kikönyökölt az ablakba, és mert megint eszébe juthatott valami, újra üvölteni kezdett. Egész addig lehetett hallani a hangját, amíg el nem vitte a vonat.

A bakter meg szalutálva masírozott a kupékocsi mellett a vasútárokban, addig, amíg meg nem botlott egy fatuskóban, és hasra nem vágta magát az árok fenekén.

Úgy megsajnáltam szegényt, hogy utánamentem, és kihúztam az árokból. Látszott rajta, hogy teljesen megviselte az inspiciálás, teljesen ki volt menve a formájából. Folytak a könnyei, úgy sírt, mint egy kisgyerek.

Leporoltam a ruháját, meg a kézibe adtam az inge szélit, úgy vigasztaltam.

- Ne ríjjon mán, bakter úr! Nem dűlt össze a bakterház! Inkább türűjje meg az orrát kee, mer taknyos lesz a bajusza! Láthassa, hogy az állomásfőnök úr is hogy meg vót elégedve a munkájával!

Beszélhettem neki akármit, vigasztalhatatlan volt. Egyre csak folyt a lé a szemeiből, végig a rusnya pofáján. Úgy össze volt zavarodva, hogy amikor már elment az állomásfőnök vonata, utána rögtön leerisztette a sorompót. Be is zárta közé azt a vecsési parasztot, aki a lovait hajtotta volna át a síneken.

A paraszt ugyancsak ordítozott, mert már látni lehetett, hogy közeledik Pest felől a gyors, de hát ezek a parasztok mindig ilyen izgágák. Fogalmuk sincs arról, hogy az államvasútnál milyen jól meg van szervezve a biztonság.

Mire a gyors odaért, sikerült is meggyőzni a gazdámat, hogy ugyan tekerje már föl a sorompót, mert ha legázolja a gyors a parasztot meg a lovait, csakugyan elmehetünk mind a ketten kódisnak. Mire a gyorsvonat az átjáróba ért, már megint nyitva állt a sorompó.

A bakter úgy neki volt szontyolodva, hogy megivott a konyhában két fazék bort, aztán kifeküdt a sínekre.

- Énnekem mán nem ér az életöm egy lukas garast se! Brühühü! Oda a tisztességöm meg a becsületöm! Ajajajjaj!

Egészen el volt gyámoltalanodva, én meg próbáltam vigasztalni, hogy láthassa, mennyire az ő pártján állok:

- Ne búsújjon már annyira kee, hiszen még nem rakták ki a hivatalbul! Meg aztán a gyors vót az utolsó vonat, maga is tuggya, hogy több már nem gyün ma! Csak megfázik a dereka a hűvös éccakában a bakter úrnak! Inkább majd pitymallat után feküggyék ki a sínekre, hogy a korai személyt elérhesse! Én semmiképpen nem állok az uttyába, ha már mindenáron el

akarja emészteni magát. Előtte azonban a béremet, amivel el teccett maradni, azt kiadhatná! Kitű követőjjem, ha a kee élete fonaljának vége szakad?

Addig hízelkedtem a nyavalyásnak, amíg hallgatott a jó szóra, és végre beette a fene a házba. Borral múlatta az időt egész éjszaka, hogy majd a reggeli vonat alatt elemészti magát.

3. FEJEZET

Magasan járt a nap, amikor másnap kinyitottam a szemeimet. Rögtön a bakter volt az első gondolatom. Látszik, hogy nagyon a szívemen viseltem a sorsát.

Igen piszkált a kíváncsiság, nem mulasztott-e el hajnalban a vonat alá feküdni? Erősen nézegettem a sínek felé, de nem láttam a darabjait sehol sem.

Elment már a korai személy, aztán még kettő, de a bakter még mindig ott kvartyogott az asztal alatt a konyhában, mint egy nagy varangyos béka.

- Na, már ennek se lehet adni a szavára! -mondtam bosszankodva. - Úgy szuszog, mint a kovácsfújtató. A bort mind megitta. Fel kell ébreszteni, nehogy a végin engem okoljon, amiért nem vágta el a nyakát a vonat.

Jó nagyot belerugdostam a vékonyába.

- Ébreggyen kee! Ne idebe feküggyön az asztal alatt! Errefele nem jár a vonat. Ugyan szedelőzködnie kell, ha el akarná érni a tízórásit!

A bakter meg csak morgott a bajusza alatt, mint a bolháskutya. Aztán meg nyammogott, mintha valami ízes cupákot tartana a szája sarkában.

- A fene a pofádat - mérgelődtem -, hát csak nem akaródzik a vonatkerék alá gyugni a nyakadat? Nekem mán nem lehet semmi mulatságom?

Nagyon úgy nézett ki, hogy lekési a következő járatot is, ezért, hogy nagyobb nyomatékot adjak a mondandómnak, az orra alá toltam a bakancsát. Annak a szagától a halott is feltámadna. A bakterom is felkapta a fejét, dörzsölte ki a szemeiből a csipát, úgy bámult rám, mintha még nem látott volna.

- Nem ösmer meg, kee? - kérdem tőle. - Én vónék az, a Regős Bendegúz. A bakter úr legjobbik tehénpásztora. Azért abajgatom a gazduramat, mer az este a lelkemre kötötte, szóljak, hogy el ne felejcse kee a vonat alá tenni a nyakát mama! Én szótam, meg amúgy is azt gondolom, úgy szép az ígéret, ha megtarcsák. Meg aztán már régen ott lett vóna a legtisztességesebb helyen a bakter úr, ha mán akasztófa nem jutott a részire.

Beszélhettem neki! Bámult azokkal a borjú szemeivel, megpróbált négykézlábra állni, de csak az oldalára fordult, és visszagurult az asztal alá.

- Ez teljesen odavan! - mondtam. - Annyit vedelt az éccaka, tán megeszi végre itt a fene. Nem is köll neki a vonat alá fekünni!

Nekem már teljesen mindegy volt, hogy honnan viszi el a baktert az ördög. Otthagytam fetrengeni, és a dolgom után néztem.

Addigra már csak egy ujjnyi csík maradt az istállóban eldugott szalonnából, éppen csak elégséges volt reggeli helyett. Valami bőségesebb táplálék után kellett néznem, mert a falat szalonna után igen hosszúnak látszott a nap!

Ideje volt már kihajtanom a teheneket is. Akármennyire is a feje tetejére állott a bakterház, azért a tehénpásztornak a helyin kell hogy legyen az esze.

Akkor lesz majd vége a világnak, ha már én sem hajtom ki többet a jószágokat. Aznap azonban mégis csak a Boldizsárt tudtam kihajtani. A Riska ugyancsak húzta a lábát, úgy néztem, tövisbe léphetett előtte nap a ferihegyi határban. Megengedtem neki, hogy odahaza maradjon gyengélkedni. Olyan szomorúan nézett felém a jászol felől, mintha a járási vágóhídra kapott volna behívóparancsot. Nem győztem vigasztalni:

- Ne szomorkodj, Riska! Ma nem viszlek legelni, mer fájós a lábad.

Majd estére kipiszkálom belüle a tövist, holnapután meg ma szaladhacc is, ha kedved lesz hozzá! Maj ha estére megjövök, adok eléd kukoricaszárat, hogy te se éhezzél.

A Boldizsár, a másik tehén meg elég szomorúan rágcsálta a füvet egész délelőtt. Nagyba kívánkozhatott a Riska után, nem esett neki jól az evés egymagában. Neki azonban még mindig jobb sors adódott, mint énnekem. Én ettem volna társaság nélkül is szívesen, mert igen korgott a gyomrom, de akármennyire is harangozták már dél fele a levesmarsot a hasamban, csak nem vitt rá a lélek, hogy beálljak a Boldizsár mellé legelni.

A végire már olyan éhes voltam, hogy fogtam egypár szöcskét, azt próbáltam meg összerágcsálni, de olyan keserű volt, hogy inkább kiköptem a szöcskeebédet.

Nyilván a Jó Isten vezérelt aztán az én szívbéli jócimborám portájához. Konc bácsi ott üldögélt a bakterháza előtt. Szívesen látott, mint máskor is. Én meg ugyancsak felfele huzigáltam a szám felső részit a fogaimról, amikor megláttam, hogy odabent egy szép süldőnyúl lóg a gerendán, a hátsó lábainál fogvást.

Konc bácsi éppen nekifogott, hogy lefejtse a bundát a tapsifüles hátáról. Nagyon megörültem az én barátomnak. Eszembe jutott, hogy a lakodalom óta még nem is találkoztam véle. Ő is örült nekem. Azt kérdi:

- Osztán hun jártál egykomám, amikó az ég ajja zörgött?

- Alatta vótam, Konc bácsi! - feleltem. - Hát kee micsinál?

- Lesegítem a kabáttyát az úrfinak, mer azt monta, melege van! Pedig csak a nyárson lesz majd igazi melege!

- Lukinyulat fogott, Konc bácsi? - kérdeztem tovább, és közben úgy néztem a nyulat, teljesen összefutott a szájamban a nyál.

- Bekéreckedett a kalapom alá a hűvösbe. Gondótam, ha már úgyis erre jár, meghívom ebédre.

Gyönyörű rózsaszín húsa volt annak a nyúlnak, akkorát kordult a gyomrom a látásától, hogy kihallatszott belőlem.

- Tán éhes vagy, te tehénpásztor? - fordult felém a Konc bácsi.

-Aj, dehogyis vagyok éhes. Úgy teliettem magam tőtött káposztává, még most is alig szuszogok!

- Az vót az ebéd a bakterházba? De jó mén!

- Mán a harmadik napja azt esszük. Akkora húsgombócok vannak benne, mint a tehenem feje! Még most is van a fazék ajjában vagy negyvenkettő darab. Nem tudom, mikó fogy el. Mondom is majd a bakteromnak, hogy híja meg a Konc bácsit ebédre.

- Nehéz étek vóna az nekem. Kitart ez a nyulacska egy darabig. Már azt gondótam, meghívlak nyúlpecsenyére, de ha belaktál a káposztává, akkó biztos nem kívánod a nyulat.

- Bizony nem! Egy falat se menne le a gégámon, ha hiszi, ha nem - mondtam, de úgy néztem közbe a nyulat, majdnem el is ríttam magam.

Amikor meg Konc bácsi a nyársra tűzte, aztán elkezdte forgatni a parázs fölött, olyan illatok szálltak a bakterház előtt, hogy rögtön tudtam,

azonnal messzire kéne szaladnom. A lábom meg sehogy se akart engedelmeskedni.

Konc bácsi rám se nézett egész idő alatt. De azt láttam, hogy úgy somolyog a baktersapka alatt, mintha valami gazságra készülne. Amikor megsült a nyúl, levette a parázsról, és jóízűen falatozni kezdett. Azt mondja:

- Te könnyen vagy, ha már jóllaktál. Énnekem meg igen csorog a nyálam. Reggelim nem vót, csak pár szem savanyú szilva. Egy falasra el is tüntetem ezt a kis nyulat.

Én meg közben inkább hátat fordítottam neki, nehogy lássa, hogy kicsordul a könnyem. Igen búslakodtam, hogy csalódni kellett az én legjobb barátomban.

Micsoda haramia ember lehet mégis a Konc bácsi, ha képes lesz egymaga megenni azt a nyúlpecsenyét? Meg is fogadtam, hogy felbontom vele a nagy barátságot, ha nem ad egy darabot sem belőle!

- Na álgya meg az Isten kee-t! - mondom neki. - Csak falatozzék nyugodtan! Én meg szaladok a Boldizsár után, ugránom köll, hogy leülepedjen a káposzta. Köll a hely a vacsorának!

Fordultam is volna rögtön ki a házból, de Konc bácsi addigra már ott állt mellettem. A nyúl egyik hátulsó combját tartotta a kezében, és odadugta az orrom alá.

- Az ér csak egy csipetet fogaggyá el az én ebédemből! Nem illendő, hogy csak úgy elengeggyelek, ha már vendégségbe jársz nálam.

Néztem azt a szép pirosra sült combot, és akkorát nyeltem, hogy már attól féltem, a gatyámba csúszik az ádámcsutkám. Azután már nem bírtam tovább, elvettem a barátom kezéből a nyúlcombot. Mert akkor már egész biztos voltam benne, hogy mégiscsak jó barátom nekem a Konc bácsi. Akármit is beszélnek felőle a népek.

- Csak azért fogadom el, mer nem akarom megsérteni kee-t. A barátság kedvijér! De tényleg csak egy csipetet, mer már nemigen fér belém!

Igen jó volt az a nyúlpecsenye! Nem is emlékszem, mikor ettem utoljára olyan jót.

A végén még, hogy meg ne sértsem a Konc bácsit, elfogadtam a másik hátsó combot is, de mire azt is eltüntettem, már tényleg szuszogtam a jóllakottságtól. A két első combját már erőltetni kellett, mert azokat is rám erőszakolta az öreg. Ő meg azt mondta, megelégszik a maradék részeivel.

Amúgy se nagyon szereti a nyulat, mer nagyon száraz a húsa. Sokat köll rá inni! A jó kövérre hízott kacsát, azt sokkal jobban szeretné.

- A kacsát azt én is szeretem! - mondtam neki, miközben rágtam a pecsenyét. - Csak mán az eszöm se tudja, mikó ettem utójára olyasfélét. Tán még az édesanyám házába, amikó még nem veszött el teljesen a becsületöm odahaza. Mert bizony elveszött, különben nem adta vóna anyám a magzattyát ilyen sintér kézire, mint a Szabó bakter! Még jó, hogy ilyen barátom van énnekem, mint a Konc bácsi!

- Az ám, hát a gazdád hogy szógál mostanság? - kérdezte a vén salabakter.

- Ne is kérdezze kee! Talán ma dög is! Nagyon kóc-móc színe vót, mikó reggee egyedű hagytam.

Ráadásnak meg mútnap ott járt a monori állomásfőnök, oszt az is nagyon dicsérte. Ki is akart fekünni a sínekre örömibe a vonat alá, de valamije elment a kedve tülle. Pedig de sok embörrel jót tött vóna, ha elvágattya a nyakát!

Miután már a nyúl utolsó porcikáját is eltüntettük, leheveredtünk a bakterház tövibe delelni egy kicsit a hűvösben.

A barátomnak volt a kulacsában jóféle savanya bor, odakínálta nekem is. Ittam is egy jó nyeletet, aztán odahevertem az öreg mellé a subára. Nagyon örültem, hogy ilyen jó barátom van nekem. Egy fertályóra múlva már úgy aludtam, mintha selyemciha ágyba feküdnék, és százpengős bankókkal volna kitömve a vánkusom meg a szalmazsákom.

Nagyon szép álmot láttam a Konc bácsi subáján kucorogva. Rögvest el is mesélem.

Odafönn kaptam hivatalt. Egyenesen a mennyországba! Az Öregisten elküldte a Szent Pétert nyugdíjba, engem rakott a helyibe.

Hatalmas termetű, fehér szakállú ember volt az Öregisten, olyasformán nézett ki, mint az idős Kossuth Lajos a kalendáriumba. Nem sokat adhatott az öltözködésre, mert foltozott hátú kabát volt rajta, katonanadrág, a lábán meg olyan bakancs, hogy elöl kilógott a nagylábujja. Gondoltam is magamba, amikor előtte álltam levett kalappal: - Szegényembör az Öregisten, maga is a szegényeket kedveli!

Azt mondta a Szent Péternek:

- Péter, te ma szógáltá eleget! Add most ma át a kúcsokat ennek a Bendegúz gyeröknek, te meg üldögélj ezután otthon a ház előtt! Kiérdemölted a mennyei nyugdíjat.

- Te meg Bendegúz! - fordult felém az Öregisten. - Jól szolgáltál odalenn a földön mint tehénpásztor. Meg vótam veled elégedve. Megérdemled a magas hivatalt, fogjad a mennyország kúcsát, és ezután intézkeggyél belátásod szerint!

Avval az Öregisten el is tűnt egy szempillantás alatt, mintha ott se lett volna. A Péter meg a kezembe nyomta a mennyország kapujának a kulcsait, a vállamra akasztotta a saját tarisznyáját, aztán elment nyugdíjba.

Én meg csak ott álldogáltam a bejáratnál. Meg voltam elégedve, hogy végre olyan méltóságba emeltek, ami már régen megilletett volna.

Belenéztem a tarisznyába, amit a Pétertől örököltem, volt benne annyi zsírba sült pogácsa, hogy degecre ehettem vele magamat. Utána már csak a kulcsokat forgattam a kezemben, színarany volt mindegyik.

Eszembe is jutott, hogy elfelejtettem megkérdezni a Szent Pétert, hogy melyik kulcs melyik zárhoz való, de sebaj, majd lesz időm bőven kitapasztalni!

Ahogy ott nézelődök a mennyország kapujában, egyszer csak megjelenik előttem a banya. Olyan csúf volt odafönn is, mint életében a földön. Csak nézett rám, hogy ki vagyok, aztán ahogy megismert, rögvest rezegni kezdett az ina. Én meg csak úgy néztem le rá, mint a finnyás disznó a rohadt tökre.

- Na, kee! - szólítom meg. - Hát nem tanították meg odalenn, vén szipirtyó, hogyan köll illendően köszönteni az ilyen naccságos urakat, mint én, ha elibük áll?

Szóval igen magas lórul beszéltem hozzá, az meg rémületében úgy meghajolt, hogy az orra a lába ujját verte. Csodálkoztam is, hogy bírhatja elviselni a saját szagát. Aztán meg mindenáron törleszkedett volna, hogy megcsókolja az én lábamat, de sehogy nem akartam engedni, hogy összenyalogassa a rusnya nyelvivel.

- Hogy mer kee ideállni az úr színe elé ilyen retkös lábakkal? - vontam felelősségre. - Legalább életibe először megmoshatta vóna, ha mán a mennyországba szeretne bebocsáttatást kérni!

A banya csak rítt, rimánkodott, hogy megmossa ő a lábát, még meg is suvickolja fél téglával, hogy fehér legyen, csak erisszem be őtet a mennyországba!

- Na hiszen! Moshassa a lábát kee! Nem mögy avval semmire nálam. A lelke még a csülkeinél is feketébb a tensasszonynak. Azt meg ma semmivel se tuggya tisztára subickóni! Nem fehéredik az ki, máj csak a tisztítótűzbe!

A rusnya banya akkor már egészen térdre borult előttem. Úgy kérte, hogy kegyelmezzek a gonosz lelkinek.

Én meg nem hallgathattam tovább a jajveszékelésit. Sürgönyöztem a szolgálatomra rendelt angyallal a Lucifernek. Nem tellett bele egy félóra, már jött is két rettenetes külsejű, szarvas, patás ördög. Az egyik szakasztott úgy festett, mint a csépai kupec.

Azok aztán szalutáltak előttem, nagy tisztelettel, utána pedig megragadták a banyát. Volt az egyiknek a hátán egy bő szájú zsák, abba dugták bele a vénasszonyt, és már vitték is a pokolba. Az még akkor is visított a zsákba, mint a vásári malac, amikor már messze iszkoltak vele a pokol irányába.

Nem sokat pihenhettem, már érkezett is a következő kuncsaft. Az meg nem volt más, mint a Szabó bakter. Mondom neki:

- Hát kee mi járatba van idefönn, bakter úr? A bakter meg tisztelettudóan lekapta a fejiről a rongyos baktersapkát, aztán azt mondja nekem, hogy igen szeretne bekerülni a mennyországba.

- Nem úgy van ám az, édes egy komám! - szontyolítottam el a baktert. - Nem cirkusz a mennyország, ahová két hatosér akárki fia beülhet! Aztán már nem is lesz más dóga, csak a lábát köll neki lógatni. Ki fogja odalenn a sorompót kezelni, ha maga idefönn lebzsöl?

Az meg csak erőlködött, hogy neki már úgyis kitellett a becsülete a vasútnál. Az állami nyugdíjtól is elesett. Jobb szeretne már csak idefönn lakni ezután.

- Nem lehet, bakter uram! - mondtam neki szigorúan. - Nem tellött le még kee-nek a fődi ideje! Visszakűdöm a fődre, oszt még száz esztendeig disznópásztorként fog kee szógáni! Majd ha megfelelő kondás lösz, akkor újra elővesszük az ügyit!

A bakter nem tehetett mást, engedelmeskedni kellett a parancsomnak, így megfordult, és szégyenszemre elkullogott a tekintetes szemeim elől.

Amikor imigyen arra a napra rendesen elvégeztem a hivatali teendőket, még unatkoztam egy darabig a felhők szélin ülve, aztán egyszer csak elindultam. Megkerestem az Öregisten házát.

Szép háza volt neki. Újonnan volt nádazva a teteje. A ház előtt meg olyan kövér tyúkok kapirgáltak, mintha töpörtyűn meg túrós kalácson tartották volna őket.

Az Öregisten odakünn ült a tornácon, és egy ménkű hosszú szárú cseréppipából eregette a füstöt fölfele. Néztem, hogy merre bodorodik a füst. Rá is jöttem rögvest, hogy abból lettek az égen a felhők.

Nagy korsó bor volt az Öregisten előtt, egy kisebből meg kortyolgatott, amikor épp nem a pipáját szotyorgatta. Azt mondja nekem, amikor meglátott:

- Ülj ide énmellém a padra, jó szógám! Igyá vélem egy jó kortyot! - Avval rögtön ugrasztott is egy piros képű cselédlányt, hozatott nekem is egy ivókorsót.

Aztán még felajánlotta nekem azt is, hogy kölcsönadja az ünneplős pipáját. Töltsem meg kapadohánnyal, és pöfékeljünk együtt egy darabig. Segítsek neki a felhőket termelni, mer száraz az időjárás. Kéne a jó eső a földekre! Bizony ilyen gondoskodó volt az Öregisten.

Én meg azt mondom neki:

- Segítek én szívesen a felhőket bodorítani. De nekem inkább egy jóféle gubaszivart hozasson, mer az nekem jobban illik a szájamba. Mégiscsak úriasabb viselet!

Egyszer kellett csak mondanom. Az Öregisten intett egy kurtát, a lány meg már szaladt is. Hozott elébem egy akkora pakli gubaszivart, alig fért az asztalra.

Abból aztán kiválasztottam a leghosszabbat, és én is rápöffentettem. Amikor már úgy gondoltam, elegendő lesz a felhő az égbolton, eloltottam a csizmám sarkával a szivart, és azt mondtam az Öregistennek:

- Hát énnekem most már menni köll, édös gazdám. Elvégeztem a dogomat idefönn, vissza köll térnöm, hogy a bakterház körű is röndöt csinájjak! Ugyancsak várhat ma odale a Riska meg a Boldizsár! Vissza is adom a kulcsokat kee-nek, meg a tarisznyát is. Aggya csak vissza kee a Péter bátyónak! Láttam rajta, hogy nem nagyon kell annak a nyugdíj. Egészen neki vót szomorodva, amijé kitúrtam a szógálatbul. Lögyön az üvé a hivatal ezután is!

- Jól van, Bendegúz, ahogy te jónak látod -hagyta rám az Öregisten. - Azér csak ezután is elvárlak, ha errefelé lesz dogod! Odale meg majd elrendezem a monori állomásfőnökkel, hogy nevezzen ki tégedet a bakter helyire dupla fizetéssel meg egyéb járandósággal.

Én meg tisztességgel megköszöntem a hozzám való jóságát, megtömtem az ingem gubaszivarral, még a füleim mellé is tűztem egyet-egyet. Azután nekiindultam hazafelé.

Mire visszaértem a mennyországból a földre, már fel is ébredtem. A Boldizsár a képemet nyalogatta éppen, amikor kinyitottam a szemem. Teli volt már a tőgye, igen ment volna hazafelé.

Felcihelődtem, elköszöntem a Konc bácsitól. A nap már az ég alján tartott, mire a bakterházhoz értünk.

4. FEJEZET

Volt nekem éppen elegendő bajlódásom a bakterház körül. A két tehén mellett nekem kellett gondját viselni a bakteromnak is, de elmondhatom, hogy igyekeztem katonás rendet tartani. Minden elromlott azután, amikor hazajött a banya.

Arra ébredtem, hogy valaki rángatja ki alólam a szalmazsákot. Elébb azt hittem, a Riska csócsálja a zsákomból a száraz szalmát, mert már nem bír az éhségivel.

Még mielőtt kinyitottam volna a szemeimet, leakasztottam a fejem fölül az ostort. Mindig ott tartottam egy szögre akasztva, hogy kéznél legyen.

Egyszóval leakasztottam az ostort, és csak úgy találomra odalegyintettem vele, ahol a Riskát sejtettem. Végig is csaptam a vénasszony képes felin! A bőgésiből mindjárt gondoltam, hogy nem a Riska az. Úgy szikrázott a banya szeme, tán még a kisgöncölt is látta az istálló gerendái között. Éppen azt számolgathatta, hány csillagból áll a rúdja.

- Magát nem tanították meg az úri módira, ténsasszony? - vontam kérdőre. - Mióta szokás alvó embör feje aló kihúzni a cihát?

A szipirtyó meg egyre csak tapogatta a képes felit, simogatta az ostorszíj nyomát, úgy jajgatott.

A másik szemivel - azzal amelyik nem volt egészen könnybe lábadva - igen fenyegetően bámult felém.

Én már akkor láttam, hogy kénytelen leszek idő előtt kikászálódni az ágyamból, mert különben nagy baj érhet.

Jól is tettem, mert éppen csak a földre tettem a lábam, a banya már hozzám is vágta a fejőszéket. Olyan púp nőtt a fejem jobb oldalán, mint egy taplógomba.

- A fene evett vóna meg Rátóton inkább, rusnya boszorkány, mint hogy ide visszatótad a pofádat! - köszöntöttem a banyát, de addigra már iszkoltam is kifele az istállóból, mert az már leakasztotta a kaszát a gerendáról. Azt, amit a bakter szolgálati használatra kapott a vasúttól. Avval kellett volna neki minden hónapban lekaszálni a vasútárok oldalában a gazt. Már vagy három esztendeje ott rozsdásodott a gerendán.

Úgy láttam azonban, a banyának föltett szándéka volt, hogy a véremet veszi a vasúti kaszával.

Szedtem a lábaimat, ahogy csak bírtam éhgyomorra szaladni. A vénasszony a füleim körül suhogtatta a kaszapengét. Jó kilátásaim voltak arra az esetre, ha az öregasszony utolér.

Az eperfára azonban nem mászott utánam. Gondoltam, ha a bakteromnak jó menedék volt, akkor nekem is megfelel.

Ott kurjászott alattam, hogy másszak csak le. Elválasztja a fejemet a nyakamtól az állami kaszával.

Bolond lettem volna lemászni. Gondoltam, ácsorogjon csak odalenn a szipirtyó.

- Nagyon jól áll a kéziben a kasza, ténsasszony! Éppen, mintha maga vóna a döghalál! Még a szaga is olyasmi!

Hiába kajdászott a banya, hogy másszak le. Próbáltak engem már nála tudományosabb emberek is rászedni. Azoknak se sikerült. Nem vagyon én olyan elveszett gyerek, hogy engedjem levágni a fejem a nyakamrul!

Az öregasszony olyan jajveszékelést csapott a fa alatt, még a bakterom is előjött a házból a hallatán.

Dörgölte kifele a szemeiből a csipát. Igen megörülhetett az anyósa hazatértinek, mert akkorát köpött oldalra, mint egy túróslepény.

Ilyen volt a bakter. Ha valami nem tetszett neki, egyből köpködött. Hiába próbáltam ránevelni a tisztességes viselkedésre, csak nem tudta elhagyni a rossz szokását. Nem átallott még a leveses tányér mellől se a földre pökni, ha olyan ing volt rajta. Mondtam is neki olyankor:

- Ejnye, de moslék pofája van kee-nek! Nem tanították meg a bakteriskolában, hogy köll viselkedni az asztal mellett?

Azt mondja erre: - Ne dirigáljon őneki senki. A saját házában úgy köpköd, ahogyan neki tetszik! Itt ez a módi!

- Jól van, gazduram - békítettem. - Magának köll ismerni a vasúti reglamát.

Ha azt írja elő a szabályzat, hogy pökni köll, hát akkor mindenkinek be köll tartani! - mondom, aztán - nem mintha én is olyan rusnya szájú gyerek lennék, mint a bakter, csak azért, hogy meg legyen elégedve velem - összeszedtem én is a tudományomat és akkorát sercintettem, amekkora csak tellett tőlem.

A bakterom ugyancsak tehetséges embernek tarthatott, mert éppen a fazék aljába sikerült. Ahonnan a banya kanalazta a levesmaradékot.

Egyből hozzám is vágta a vénasszony a fazekat, és rikácsolni kezdett, én meg békítettem.

- Ne haraguggyék meg kee ezért a kis balesetért, de hallotta maga is, hogy be köll tartani a szabályzatot. Tudhassa a ténsasszony, hogy a vasútnál rend a lelke a dogoknak. - Beszélhettem annak. Nem volt semmi érzéke a hivatalos ügyekhez, mert a fazék után még a mosogatórongyot is a képembe vágta.

Beletellett most is vagy egy félórába, amire a bakteromnak sikerült megbékíteni a vénasszonyt. Addig nem merészkedhettem le az eperfáról. Még utána is csak messziről kerülgettem. A kaszát ugyan letette, de nagyon sandán stírölt a konyhaajtóból.

Az ábrázatának az egyik felin még akkor is ott volt a szép piros csík, amit az ostor festett a bőrire.

- Ne keseregjen amiatt a kis fájdalom miatt a ténsasszony. Már azé, mer pofán teremtettem az ostorral. Olyan szép lett az arca egyik fele, mintha pirosítóval kente vóna. Legalább hetven évet teccött fiatalodni a naccságos asszonynak. Olyan jót tött magának! Meg aztán amúgy is rászógált mán egy kis nevelésre! Ebbül is láthassa, hogy szeretem én magát. Mintha csak a tulajdon dédnagyanyámat tisztölném kee-ben! Én ugyan nem ösmertem, de azt mondták, olyan csúf vót, hogy hozzánk járt gyönyörködni a fél vármegye. Szakasztott úgy fösthetett, mint a ténsasszony! Ezért is vagyok úgy oda a naccságos asszonyé, a nagy hasonlóság miatt.

Emelkedett volna föl az asztaltól, hogy visszakergessen az eperfára, de a bakterom megfogta a karját, és erővel nyomta vissza a helyire.

- Üjjék mán vissza, a rosseb a hátába! - förmedt rá. - Köll magának mindig ezt a gyerököt hajkurászni? Inkább azt monggya meg, mi a rossebb hozta vissza a bakterházba? Mibű gondóta, hogy hiányzik?

Örültem, hogy a bakterom így a védelmemre kelt. Az meg már engem is jobban érdekelt, minek jött vissza az öregasszony. Pláne az, hogy meddig akar ott maradni, így közelebb is húzódtam. Végül is én is érdekelt voltam a dologban, mert nem mindegy az emberfiának, hogy továbbra is számíthat-e a nyugodt életre? Mert ha a vén szipirtyó maradni akar, akkor szigorúbb fegyelmet kell tartanom odahaza! A saját érdekem is azt kívánja!

5. FEJEZET

Nekem meg az én bakteromnak úgy látszik már nem sok jó napot tartogatott a jó Isten! A banya csakugyan visszaköltözött a bakterházba. Befészkelte magát, látni lehetett rajta, hogy nem akar visszamenni Rátótra.

Tartani kellett tőle, hogy előbb-utóbb még a bakterné is visszajön.

Ráadásul ugyancsak törleszkedett a vén satrafa a bakteromhoz. Nem győzte sorolni, hogy ő már rég megbocsátott neki a Rozi miatt. A lánya is meg fog bocsátani hamarost, csak még maradt valami elintéznivalója a falujában. De utána majd az is hazajön! Lehet, hogy a holnaputáni vonattal. Ha már nem hamarabb. Mert a jó Istennek is úgy tetszik, ha együtt vannak azok, akiket már egyszer összekötött a házasság szent kötelékivel. Még akkor is, ha nem lett gyerekük.

Na, gondoltam, még az a szerencse, hogy nem fialt meg a bakterné egyszer se. Abba még belegondolni is szörnyű, hogy miféle ebfajzata születhetett volna az én bakteromnak!

Nyilvánvaló, hogy minden rendes embör olyasforma, jó kiállású gyereket szeretett volna csinyáni magának, mint amilyen én vagyok. Olyant, amilyen a nemző apjára hasonlít, mert azt mondták mindig odahaza, hogy én is édesapámra formázok. Főként a füleim. Na de énrólam mindenki láthatta, hogy milyen jóképű legény vagyok, de hogy nézett vóna ki az a szegény pára, amelyik a bakterházba születik? Ha az apja képihez hasonlatosan jön erre a

kemenceszagú világra, még a plébános úr is megtagadta volna tőle a keresztvizet. Az biztos!

A vénasszony meg úgy súdulkozott a bakterom körül, hogy attól féltem, a végin még meglágyítja a szívit. A bakterom felől aztán megnyugodhattam. Láttam az elkámpicsorodott képén, hogy beborult nekünk a bakterház fölött az ég. Mondtam is a bakteromnak, amikor négyszemközt maradtunk:

- Nem kéne ma eltűrnünk ezt a csúfságot, hogy a vén tűzifa ide telepeggyen a nyakunkba! Láthassa, hogy engem is majdnem megölt. Tán le is aprította vóna a fejem a vasúti kaszával, ha kee nem menti meg tülle az életömet. Azt mondom én, ne várjuk meg vele még az éccakát se! Rögvest dobjunk neki kötelet a nyakába, oszt szoríccsuk belülle ki a szuszt! Máskülönben a banya fog elveszejteni mindkettőnket.

A vak is láthassa, hogy a bakterházra fáj a foga! Meg aztán az állami nyugdíjra, amit a gazduram után fizetne a vasút a lányának! Hótta napjáig. Hát nehogy mán abbul egyen a vén szipirtyó!

A bakterom vakarta a feje tetejit a fazéksapka alatt, mondta is, hogy neki is tetszetős megoldás lenne, ha elveszejtenénk a banyát örökre. De attól félt, mi lesz, ha rájönnek a csendőrök? Tömlöcbe vetik, és akkor az ő boldogságának is örökre vége szakad!

- Egyszer se fejjen, kee! - biztattam. - Megvárjuk, amég elalszik a vénasszony, oszt amikó gunnyaszt má, gúzsba kössük, aztán meg fejje lefelé belelógassuk a kútba! Épp csak addig, amíg el nem unnya a bugyborékolást odale! Aztán meg eláshatnánk a kukoricás közepibe. Jó mélyre, hogy ki ne kaparják a kutyák. Akkor aztán kereshetik a csendőrök! Legföljebb azt mongyuk nekik, hogy elutazott a tekintetes asszony külföldre. Oda úgyse mennek utána.

Akárhogy kapacitáltam a bakteromat, csak nem akart hajlani a jó szóra. Nagyobb volt benne a félsz annál. Hiába volt hivatalos ember, csak nem szorult elég bátorság a pöndöle alá!

- Hát jól van, gazduram - mondtam neki végül -, énnekem úgy is megfelel, ha meghagyjuk az életit. De azt azér megmondom, ha meg is teccik haragudni, hogy én már nem sokáig bírom a szógálatot itt a bakterházban a vénasszony közelségibe! Elébb vagy utóbb választani köll a bakter úrnak: én vagy a banya? Én már nem soká maradhatok, ha kee űtet szereti jobban.

Neki is szontyolodott a bakterom a szavaimtól. Még a bajsza is teljesen a föld fele konyult az orra alatt. Rimánkodott is, hogy el ne menjek, mert nem is tudja, mi lenneővele nélkülem.

Talán még a világ kereke is megállna a forgásba! ígért fűt is meg fát is, csak éppen azt nem, hogy följavítja a béremet.

Én meg - csak azért, hogy ne mondhassa, hogy nem vagyok jó szándékú ember - beleegyeztem a maradásba. De azt megmondtam a bakteromnak, hogy a nyanyát én elpuccolom a bakterházbul, ha addig élek is. Csak adjon nekem szabad kezet a bakter úr! Ha nem is egyezik bele, hogy elvágjuk a nyakát, majd én kifundálok valamit, hogy végleg elköltözzön innen!

Biztosított is a bakter, hogy ha elköltöztetem az anyósát, nem fog elmaradni a hálája. Biztosra vehetem!

Kihajtottam a teheneket, mert már ugyancsak dél felé járt az idő. A Riskának se fájt már a lába, így aztán teljes lehetett a létszám.

A banya meg azt kárálta, hogy nem főz se ebédet, se vacsorát, mert az egész napja avval fog eltelleni, hogy kitakarítsa a bakterházat. Mert hogy úgy néz az ki, mint a disznóól!

Nem is tudom, mit szólt volna a dologhoz a Szedmák bakter disznaja, ha hallotta volna, hogy az öregasszony a bakterházhoz hasonlítgatja az ő szállását. Mert hát az volt a legközelebbi disznó a környéken. Nekem ugyan tiszta volt a lelkiismeretem. Az én hajlékom az istállóban volt, ott meg aztán nem lehetett volna hibát találni rend dolgába. Mindig adtam arra, hogy rendben legyenek körülöttem a dolgok. Fiatalabb koromban édesanyám is állandóan a rendet verte a fejembe, úgyhogy volt abban már annyi rend, hogy csoda az is, nem türemkedett ki a füleimen.

6. FEJEZET

Nálamnál tudományosabb eszű tehénpásztor nemigen született még a monori határba. Talán csak a gyöngyösi prépost kelhetett volna versenyre velem, de az is biztos alulmaradt volna!

Akárhogy is törtem a fejem, sokszor még alvás helyett is, csak nem tudtam kimódolni, hogy pusztíthatnám el a banyát a bakterháztul.

Az öregasszonynál nagyobb átok nem érhette még az állami vasutakat, mióta lecsavarozták a síneket. Mindig a nyakunkban basáskodott, mi meg a bakterommal igen szomorú sorsban senyvedtünk.

Különösen a főztje volt méreg az életünkbe. Annyi csúnyaságot megetetett volna velünk a szipirtyó, hogy még a bundáskutya is elbujdosott a talicska mögé, amikor látta, hogy a banya neki akarja adni a maradékot.

Az egyik nap túrós galuskát csinált, na az legalább valamennyire ehető volt. Be is laktunk a bakterommal rendesen, mer már napok óta nem láttunk embernek való étket.

Oda is súgtam a gazdámnak, hogy a vénasszony biztos békülni akar, hogy így keresi a kedvünket!

Estefelé vendégek érkeztek a bakterházba. A piócás ember hozta oda őket.

Éppen fejés után voltunk, lámpagyújtás előtt. Szerencsére a vacsorát már megejtettük, mert a piócás ember kínálás nélkül bekanalazta a maradék túrós galuskát, aztán tovább is állott. A vendégeket meg a nyakunkra hagyta.

Boldogítsanak ezután már bennünket!

Gyönyörű szép pár volt, akiket a piócás hozott a bakterházba. Kalderás Elemér, ürgeöntő és teknyővájó mester, meg a felesége a Boris. Asszony létire az is iparos volt, vajákos asszony, és még ráadásnak pénzszaporító.

- Megszaporázhatná az én pízemet is, Boris asszony! - mondtam neki. - Mer nagyon ritkán csörgedezik, ráadásul az is a bakterom zsebjibe, mer még mindig nem fizette ki, amivé tartozik!

Olyan jó volt nézni, ahogy ültek egymás mellett a kemence oldalában, és azt bámulták, hogy nyeli a piócás a túrós galuskát, mert én már akkor nem voltam éhes. Azoknak meg mesteremberek létire ugyancsak horpadtnak látszott az oldaluk.

Vágyakozva nézték a piócás embert, pedig látszott, hogy nem jut nekik a galuskából egy szem se.

Olyan becsületes képes fele volt az Elemérnek meg a Borisnak is, hogy csuda. Én nem bíztam volna rájuk még azt a feketéset se, ami a körme alatt szaporodik az emberfiának. Bár én néhanapján kikapargattam a budlibicskámmal, ahogy az úriemberek is szokták.

Meztéláb voltak mind a ketten. Az Elemérnek éppen a térdéig ért le a nadrágja, mint a Boris szoknyája alja. Mondták is, hogy a bőr cipellőjük be van adva javításra a monori suszterhoz, mert elkopott a sarkuk a szombati bálba. Akkora mulatság volt, azóta meg gyalog járnak.

- A Varga Pistát, a monori susztert én is jól ismerőm! - mondtam nekik. - Szívbéli jó pajtásom neköm. Nem emlegette a nevemet?

- Hogy hijják a naccságos fiatalurat? - kérdezte tőlem a Boris.

- Regős Bendegúznak! Nem akárkifia-bornya név az!

- Hát maga teccik lenni az a híres Regős Bendegúz? - csodálkozott nagyon a Boris. - Egész idő alatt magát emlegette a suszter! Nagyon dicsérte a fiatalurat!

A lába meg a lábszára olyan fekete volt mind a kettőnek, mintha szurokkal kenegették volna a bőrüket, a döglegyek ellen.

A Borisnak hosszú szárú cseréppipa csüngött a szája sarkábul. Az ínyében meg egy szem sárga fog éktelenkedett, annak volt a pipa szopókája támasztva. Az orra a szája fölött volt egy kicsivel, de az meg akkora volt, mint egy kozákpisztoly. Tán még a bakterom markába se fért volna bele, pedig annak akkora volt a tenyere, mint a lapulevél.

A szépségit mégis az adta meg a Borisnak, hogy nem volt meg az egyik szeme. Azt mondta, kibökték a tavalyi búcsúba, valami félreértésből kifolyólag. Úgy nézett a Boris mindig, mintha állandóan kacsingatna.

Az ura is igen jóképű illető volt a Borisnak. Olyan tarka volt az inge a sok folttól, hogy festő sem tudott volna annál különbet pingálni.

A képe teljesen csupaszra volt vakarva, nem számítva azt a kenderkócforma bajszot, ami folytonosan belelógott az ürgeöntő pampulájába. Fogak dolgában jobban állt a Borisnál. Neki tán három is volt, egy felül, kettő meg alulról. Azokkal meg állandóan a szájába lógó bajuszát szopogatta, úgyhogy egészen olyannak látszott, mintha erősen töprengene valamin.

A kalapja vadászkalap-forma lehetett új korában, de eddigre teljesen kiment a fazonjábul. Mintha szarkafészek lapult volna az ürgeöntőmester fejin. A közepéből meg egy hosszú pávatoll ágaskodott a gerenda felé, és a fejének minden mozdulatára bólintgatott.

Az ürgeöntő vitte a szót a konyhában. Nagyon alázatos hangon beszélt. Látta ő is, hogy akármilyen tudományos ember is, azér a bakter hozzá képest mégiscsak úr. Elébb áll a hivatása.

- Naccságos, tekintetös bakter uram! Engedné-e, hogy megmutassuk a tudományunkat a nagytiszteletű bakter úrnak, meg a szépasszonynak, csókolom a kezit-lábát? Meg még a fijatal naccságos úrnak is!

A fiatal naccságos úr, az nyilván csak én lehettem, helyinvalónak is találtam a titulust. Művelt ember lehet az ürgeöntő. Látja rajtam, hogy nem akárkivel akadt össze. Hanem igen forogtam ám körbe, hogy hol van itt a szépasszony. Csak nem tán a banyát emlegette? Jól meg lehet vakulva az ürgeöntő, ha a szipirtyót így titulálta! Vagy már igen régen evett!

A bakterom végezte vele a tárgyalást, csak ő volt a bakterház feje:

- Oszt mihő értecc?

- Előző is szíp tekenyőt tunnák faragnyi a szípasszonynak! Meg azstán fakanálot vagy galyuskaszűrőt, ha akad egy kis hulladékfa a ház körű.

- Nem köll egyik se! - mondta ki a bakter. - Csetreseknek nem vagyunk hijján a konyhába.

Igaza volt a bakteromnak. Volt a banyának éppen elegendő főzőszerszáma a konyhában. Azokat is mindig a fejemhez csapkodta, amikó olyan ing volt rajta. Nem kellett volna a bajt szaporítani. Akartam is tanácsolni, hogy inkább koporsót köllene faragni a vénségnek. Annak mindnyájan hasznát vennénk! Még én is odaadnám a félhavi bérem. Még úgyis a bakternál van az is.

Az ürgeöntő csak sorolta tovább a tudományait:

- Én tudom a legtöbb, legkövérebb ürgét kiönteni a határba! Csak egy csöbröt meg vizet aggyon a bakter úr! Olyan fősiges ürgepörkőttet tálalok vacsorára maguknak, hogy kétfelé áll tűle a fülük! A török szultán se evett különbet! Pedig azt monggyák, nála teremnek a legjobb ürgeöntők! Persze egyik se érhetne az én nyomomba.

Na ürgét addig még nem ettünk. Én se meg a bakterom se. Pedig azonkívül amennyiféle gusztustalan jószág termett a bakterház körül, az mind megfordult mán a tányérunkban az öregasszony jóvoltából. Mindegy volt annak, hogy szarvasbogár vagy szőröshernyó. A bakterom még patkány levest is evett már. Igaz, azt én csináltam neki. Nem is mondta, hogy nem vót jó!

Ürge azonban még nem került az asztalra. Arra gondoltam, olyasféle lehet a húsa, mint a lukinyúlé. Annak meg szerettem az izét mindenféle formában. Legföljebb mama kétszer vacsorázunk!

A gazdám is hasonlóan gondolkodhatott, mert azt mondta az ürgeöntőnek, hogy a lukas csöbröt megtalálja a kút mellett. Vizet meg vihet ingyér a vasútárokból, amennyit csak akar.

Az ürgeöntő mester köszönte alássan a gazdám jóságát. Neki is iramodott rögvest, hogy még világosban nekilásson az ürgeöntésnek.

Én sem akartam lemaradni, mert addig még nem láttam ilyen csudát. Kíváncsi voltam, köll-e annyi ész az ürgeöntéshez, amennyit nekem adott a jó Isten.

Ott toporogtam az ürgeöntő mögött, lestem, hogyan hordja a likakba a vizet. Töltötte azokba addig, amíg ki nem csordult a szélein a víz. Az ürgéknek azonban sehogy nem akaródzott kidugni az orrukat a likból. Mondtam is az ürgeöntőnek:

- Hallja-e? Ezek mama nincsenek idehaza! Az is lehet, hogy nincs kedvük ürgepörkőtnek lenni! Hiába pazarolja a drága vizet.

- Nem értem, mi lőhet mama a komákkal? -csóválta a fejét az ürgeöntő. - Eddigre már elő szoktak bújni!

Én hamarost rá is untam a dologra. Otthagytam az ürgeöntőt magára a páskomon. Hadd szórakozzon kedvire!

Gondoltam jobb lesz, ha szólok a bakteromnak, hogy ne ácsingózzon az ürgepörkölt vacsorára, mert az ürgeöntőnek befuccsolt a tudománya!

A bakterom azonban már amúgy is jóllakott arra a napra. Hortyogott a borosfazék mellett rendesen. A banya és a Boris meg odébb sutyorogtak valamit összebújva.

- Na, gyűléseznek a boszorkányok! - gondoltam magamban.

A vénasszony biztos kizavart volna, ha észreveszi, hogy beléptem a konyhába. Szerencsére nem láthatott.

Hátravetett fejjel ült a széken, közbe csukva kellett tartania a szemeit, a Boris parancsa szerint.

Az meg valami zöld kenceficét szedegetett ki a körmivel egy csuporból, és azt kente a banya pofás oldalára. Olyan szaga volt épp, mint a kutyapiszoknak. Azt hiszem, az is volt.

A banya úgy nézett ki attól a zöld gusztustalanságtól, mint a vízi halott. Egyszóval még rusnyább volt, mint amúgy lehetett volna, saját magához képest. A Boris meg igen biztatta:

- Ettül olyan sima lesz a bőre, naccságos asszony, mint a csizma szára! Eltűnik az arcárú mind az összes ripacs meg bibircsók! Még a ráncok is elsimúnak! Meglássa, éppen úgy fog kinízni, mint lánykorába. Csak hónapig nem szabad lepucóni az arcát!

A vénasszony lánykorába se lehetett valami nagy szépség. Ha az lett vóna, biztos nem a községi sírásóhoz ment volna hozzá! Nem mintha sírásónak lenni alantas mesterség lenne, de az ő férje még halottöltöztető is volt. Ott aztán hozzászokhatott a rusnya pofákhoz. Nem csoda, hogy megtetszett neki a banya.

Szólni azért nem szóltam. Csak csendbe figyelgettem, hogy keni a képit a Boris egyre vastagabban. Csak az orromat kellett erősen fintorgatni közbe. A Boris biztosan a bundáskutya valamelyik rokonánál vásárolhatta a

piperét. Az öregasszony meg csak állta, mintha mézes tejjel kenceficélték volna a képit.

- Kennye, csak asszonyság! - mondtam a Borisnak, amikor már nem állhattam tovább szó nélkül. - Ez ugyan még nem az utósó kenet lösz, de annak is elgyön az ideje hamarost! Akkó virrad majd szép nap a bakterházra!

A banya már emelkedett is volna fel a helyiről, de a Boris visszanyomta.

- Nem szabad mozdúni, amíg el nem készül! Különben erejit veszti a varázskrém!

Ettől aztán rögtön felbátorodtam, nem kellett attól tartanom egy darabig, hogy a banya nekem ugrik.

- Ne vegye mán sértésnek a ténsasszony a dogot. Maga mán csak tuggya, milyen szép is tud lenni egy temetés. Láthatta a férjit eleget munka közben, amíg élt szegény. Megígérem magának, olyan cifra szertartást rendezünk kee-nek a rátóti temetőbe, hogy aki hivatalos lesz, mind meghalni kívánkozik a láttán! A ténsasszonyé lesz a legmélyebb sírgödör.

Még le is járatjuk a csépai kupec lovaival, hogy azután is békében nyugodhassék. Ki ne túrják a kutyák a helyit!

A banya egyre nehezebben türtőztette magát a székiben, olyan jólesett neki a dicsérő szó. Alig bírta már ki, hogy ne köszönje meg, de a Boris csak nyomta visszafelé. Ő meg szót fogadott a cigányasszonynak, mert nagyon szeretett volna megszépülni. Tudtam én, hogy megéri a pézit a vénasszony is. Hiába volt meg a lakodalom, csak ácsingózik még mindig a patás után. Nagyon szeretett volna szebbet mutatni, mint a Rozi.

Amikor aztán a Boris végzett a banya pofázmányával, belétörülgette az ujjait a szoknyája szélibe. Aztán meg azt mondja:

- No, most, hogy végeztünk a szépítésse, mán csak meg köll várni a hónap röggelt! Akkó langyos vízzé lemoshassa, de még egy fénapig aztán se nízzen bele a tükörbe!

- Akkor most csinájjuk meg a pézszaporítást! - mondja a banya. Akkor már kinyithatta a szemeit.

- Megcsináljuk azt is rögvest, naccságos asszony! Csak ahhó az köll, hogy hozza elő az összes pézit, oszt tögye bele egy keszkenőbe!

Na erre már főleg kíváncsi voltam. Még jobban piszkálta a csőrömet, mint az ürgeöntés. El is határoztam, alaposan meglesem, hogy teszi a pénzzel

a csudát a Boris, mert ha el tudom tanulni tőle, akkor karácsonyra úr lehetek, annyi lesz a pénzem!

A vén boszorkány előszedegette az összes dugipénzit a szalmazsákból. Ha tudtam vóna, hogy ott tartja! Amikor előszedte, belekötötte egy keszkenőbe, úgy, ahogy a Boris parancsolta.

- Most pediglen dobja föl a tekintetes asszonyság a keszkenőt a kredenc tetejire!

A banya úgy cselekedett, földobta a keszkenők a kredencre.

- Most meg monggya utánam a varázsigét! Hercsula, kaparcsula, lúvacsora! Píz szaporodjál! - morogta a Boris háromszor egymás után behunyt szemmel. A banya meg utána. Aztán meg azt mondja a Boris:

- Na most már fáraggyon ki a naccságos asszony az udvarba. A fijatalúrral együtt. Hátravan még a titkos varázslás, de anná sönki nem lehet ott rajtam kivű, mer elveszti az erejit!

A vénasszony engedelmesen ki is fordult a konyhából az udvarra. Én meg mentem utána, pedig nagyon szerettem volna odabe maradni. Odakint aztán jó messzire kellett húzódnom a banyától. Olyan büdös volt a varázskrémtől, nem lehetett elviselni körülötte a levegőt.

A bakterom az maradhatott a konyhában. Úgy be volt kávézva, hogy ő nem volt útba a Borisnak.

Odaki vakarásztam a lábom szárát vagy öt percig, amikor kiszólt a Boris:

- Na most már be lehet gyónni!

Mentem is be egyből a konyhába, de már előttem tolakodott a banya. Ráhagytam. Mégiscsak az ő péze szaporodott meg.

Igen piszkálta a csőrit, megfialt-e a tizenhat pengője, amit a kredenc tetejire dobott? Kapaszkodott volna egyből a keszkenőjér, de a Boris rápirított:

- Jajj nekem! Hozzá ne tessen nyúni a naccságos asszony! Nem szabad egy óra hosszáig kinyitni a batyut, különben odavész az a píz is, amit bele tetszött invesztányi! Ha letellett az óra hossza, akkó mán nyugodt szívve kibonthassa! Utána mán csak számógatni köll a pízt, ha győzni teccik!

- Aztán a duflája lösz-e, vagy annál is több? -kérdi a banya. Láttam, hogy igen kapzsiformán csillognak a szemei a kutyapiszok maszka alatt.

Én is kíváncsi voltam, megfial-e a banya péze egy óra alatt. A Boris még azt mondta, lehet, hogy triplája is lesz, de ő azt már nem várhatta meg.

Sürgősen elköszönt a bakterházbul. Előkurjászta az urát, aztán kézen fogták egymást, és sebesen elsiettek a sínek között Pest felé. Azt mondták, sötétre Monoron kell lenniük, mert hivatalosak a vajdához, vendégségbe. Szóval igen sürgős dolguk lett hirtelen.

Én meg ott gubbasztottam a banyától távolabb a lócán, és vártam a csodát. A banya meg le nem vette volna a szemit egy percre se a pingált falióráról. Gondoltam, kivárom én is, amíg letellik az órahossza. Csak a feje körül kerengőző illatokat nem nagyon lehetett elviselni. Mondtam is neki:

- Maga csak figyelje az órát, ténsasszony! El ne mozduljon! Én addig a dogom után nézők, mer igen pepita szaga van kee-nek! Ha ettű nem fog megszépűni, akkor már semmi nem segíthet magán.

Magára hagytam. Olyan izgatott volt, azt se halottá, amit mondtam neki. Különben nem állta volna meg, hogy körbe ne hajkurásszon a bakterház körül egyszer-kétszer.

Bementem az istállóba és lefeküdtem. Becsukott szemmel magam elé képzeltem egy vastag szelet sonkát, meg egy nagy karéj kenyeret. Olyan jól sikerült, még az illatját is éreztem az orromban. Aztán attól is elment a kedvem.

Mire megettem a sonkát meg a kenyeret a budlibicskámmal, még jobban megéheztem. Gondoltam, kimegyek a kútra, iszok egy vödör friss vizet a sonkára, hagy feszítsen. Meg a sonka amúgy is sós étek. Sok vizet köll rá inni!

Épp szürcsöltem a vizet a vödörből a kút felett, amikor hallom a bakterházból, hogy jajveszékel ám a banya.

- Na, ennek úgy megszaporodott a péze, hogy szertegurulhatott a fődön. Nem győzi összeszedegetni, azér rí! Az is lehet, hogy örömibe a guta kerülgeti!

Az ordítozásra felébredt a bakter is. Az első, amit meglátott a konyhában, az öregasszony zöldre mázolt ábrázatja volt.

Biztosan azt hihette, maga Belzebub verte ki a szemiből az álmot. Érte jöhetett! A bakterom nem olyan legény volt, aki hagyja magát. Felkapta a kenyérszeletelőt, és erősen bökdöste volna kifele a banya szemeit. Közben meg úgy ordított, mint akit nyúznak.

A zajra már én is odamentem, hogy segítsek pénzt számolni. Igen megtelhetett a konyha pénzzel, ha így örülnek mind a ketten!

Mire beértem, már teljesen össze voltak szerelmesedve. A banya hanyatt volt terítve a földön. A bakterom meg a mellyin térdelt, és az orrát harapdálta. Honnan szerzett ilyesmire gusztust?

A banya se hagyta magát. Ő meg a bakter szája szélibe akaszkodott bele a körmivel. Húzni kezdte lefelé. A gazdám pofája meg úgy nyúlott, mint a rétestészta. Belefért volna egy fészekalja krumpli. Egész levegős lett belülről a pofája. Attól lehetett félni, huzatosak lesznek a fogai. Mind a négy.

Jó darabig csak nézegettem, mennyire szeretik egymást. Nem akartam én beleavatkozni a családi dolgokba. Amikor azonban a szipirtyó a bakterom fülit kezdte húzni lefelé a kabátujja mentén, meg se állt vele a köldökéig. A bakter meg persze visított. Mind odacsődültek a szomszédból. Azt hitték, disznótor van. A Szedmák még cseréptálat is hozott a kóstolónak.

Nem tűrhettem tovább el, hogy ennyi ember előtt szégyenbe hozzák a bakterházat. Gondoltam, hadd lássák a Szedmákék is, hogy ki az úr a házban. Felkaptam a sütőlapátot, amivel a banya a lepényeket szokta kihúzkodni a kemencéből. Véget vetettem vele a szerelmeskedésnek.

Igyekeztem a magam igazsága szerint osztogatni a békességet. De valahogy úgy sikeredett, hogy a vénasszonynak több jutott a lapát keményebb végiből. Persze a bakter se folyamodhatott vóna panaszra, hogy mostohán bántam vele.

Mire szét tudtam őket választani, és feltápáckodtak a földről, mind a kettőnek olyan volt a feje, mint a fodros levelű káposzta.

A bakter pofája volt a rongyosabb állapotban. A szája széle teljesen le volt fittyedve a jobb oldalon. A füle meg úgy lógott a fejiről, mint a disznóólajtó. Ahogy a fejét forgatta, a füle is lifegett hol jobbra, hol balra.

A vénasszony hol a derekát tapogatta, hol a feje búbját masszírozta. Az orra is teljesen meg volt karfiolosodva. Ráadásul a hegyiben meg benne maradt a gazdám egyik szemfoga. A kutyapiszok javát a birkózás közbe a bakterom lenyalogatta az ábrázatáról. Úgy nézett ki, oda lesz a szépség!

Ez lett volna még csak a kisebbik baj! Ugyanis nem fiallott meg a péz a keszkenőbe. Eltűnt még az a tizenhat is, amit a banya saját maga kötözött bele. Mind egy szálig.

A Boris meg már messze járt az ürgeöntővel. A bakterom ugyan vasvillára akart nyergelni, hogy utolérje őket. Addigra azonban már bottal ütögethette a nyomukat.

Én meg minek is izgattam volna magam a más péze miatt. Mér köllött a banyának összeakaszkodnia nállánál okosabb emberekkel?

Az is lehet, hogy nem bírta kivárni, hogy leteljen az egy óra hossza!

7. FEJEZET

Márpedig én sehogyan sem tudtam megbékélni a banya visszatértivel. Pedig törleszkedett volna ám, de nagyon. Múltnap is akkora csontot rakott a levesembe, hogy a két vége kilógott a tányér szélin. Mondtam is a vénasszonynak:

- Jó is, hogy ilyen szépen lepucolgatott csontot rakott elém kee, így legalább nem köll vesződnöm vele. Elég, ha a levit kanalazom, az biztos, hogy nem fog megakadni a gégámon.

Úgy nézett erre énrám, mintha nagyon utálná az ábrázatomat. Pedig én igen szeretetreméltó tehénpásztor volnék. A banya meg még egy kanál vízbe is bele tudott volna engem fojtani. Azt mondja nekem:

- Nem köll neköd annyit zabálni. Nem azért fogadtunk fel, hogy fölhizlaljunk. Örüjj neki, hogy ideülhecc az asztalhó, te csipagyűjtő!

Ilyen szívélyes barátságban maradtunk az öregasszonnyal ezután is. Nem is adtam fel a gondolatot, hogy elmarom a háztul. Ha addig élek is!

Elegem volt már belőle, hogy mindennap megkeserítette az életem folyását. Már csak az alkalmas pillanatot lestem!

Jó szerencsémre az nem is váratott sokáig magára. Csak lenézett énrám az égbül a jó Isten!

Az egyik este, miután megfejtük a teheneket, felnyaláboltam a puklikosarat. Elindultam, hogy beviszem a tejet a faluba a patikusokhoz.

Odafelé látom ám, hogy a maglódi keresztútnál nagyon ügyködik valamit két nagy bajuszú embör. Ott állt mellettük a plébános atya is. Az, amelyik olyan szépen összeadta a patást meg a Rozit.

A két nagy bajuszú koma egy keresztformára összeeszkábált karót állígatott bele az út mellett ásott gödörbe. Éppen azon huzakodtak, hogy igenyösen áll-e a kereszt? Ne düjjön se erre, se arra, nehogy félreértse, aki arra téved.

A tisztelendő atya meg hangos szóval egrecíroztatta a két atyafit. Azok meg nem győztek oda meg visszaszaladgálni az úton a kereszt meg a pap között. Azér, hogy a maguk szemivei is ellenőrizzék a kereszt állását. A kereszt azonban sehogy sem akart olyan helyet elfoglalni, hogy az a tisztelendőnek is tessék.

- Nézze csak, Vince! - mondja a pap a mellette álló görbe hátú, pörgekalapos embernek. -Most meg jobb oldalvást dűl egy kicsit!

- Nem hajlik az mán semerre se, tisztelendő úr, kérem - csóválta a fejit az atyafi. - Az elébb még azt teccött állítani, hogy balra dűl! Olyan igenyösen áll az. Éppen az ég felé mutat a högye!

A pap meg csak állt, hunyorította hol az egyik, hol a másik szemit. Éppen, mintha muslinca repült volna bele. Később aztán még a térgyeit is rogyasztotta, úgy nézte a keresztet.

Épp akkor értem melléjük.

- Dicsértessék az Úrjézus Krisztus! - köszöntem illendően, hogy lássák, kivel van dolguk.

- Jókor gyüttél, te gyerök! - mondja nekem a kalapos ember. - Jó szömöd van-e?

- Hát nízni azt nagyon birok vele!

- Hát akkor nízz csak bele! Dűl-e valamerre az a köröszt?

Én meg letettem a puklikosarat. Odaálltam a tisztelendő atya mellé. Nem először esett meg a történelemben, hogy a tehénpásztorok tettek

igazságot a világ nagy dógaiban. Gondoltam, ne csalódjanak bennem se, ha már ilyen nagy méltóságba emeltek.

Néztem a keresztet innen is, meg onnan is. Igaza volt a görbe hátú komának: nem dűlt az semerre se. De hát engöm se neveznének Regős Bendegúznak, ha nem volna annyi eszem, mint kevés más embörnek. Tudtam én, hogy nem történhetik az másképpen, csakis úgy, hogy a jó Isten szolgájának legyen igazsága.

- Úgy nézőm, egy kicsit jobb fele hajlik a högye! - mondom.

- Na láthassák kigyelmetek! - rikkantott örömmel a plébános úr. - Ugye, hogy neköm vót igazam! Ez a gyerök mán csak jól lát! Jóravaló gyerök vagy, fiam!

A tisztelendő úr mindjár a fejemre is tette a kézit, hogy érezhesse, mennyi ész szorult a hajam alá. A másik kettő meg morgott az orra alatt, de csak visszakullogtak az út túlsó felire. Taszigálták a nehéz fakeresztet abba az irányba, amerre a plébános úr mutatta.

Nagyokat szuszogtak bele, aztán amikor kész lettek, addigra persze nekem úgy tűnt, mintha most meg bal fele dűlt volna a kereszt. Az atya nem győzött dicsérni. Úgy magasztalta az eszemet, már kezdtem remélni, hogy maga mellé vesz sekrestyésnek. Egyszóval nagyon meg volt velem elégedve.

- Na most akkor vissza egy kicsikét! Jól látja ez a gyerök. Én is azt látom, amit ű, ferde! Igazam van fiam?

- Úgy, ahogy állíccsa a tisztelendő atya - mondom én. - Túlságosan nagyot taszajtottak rajta az elébb kee-tök!

A két komának már olyasforma volt a feje az erőlködéstől, mint a Lebbencs ángyi pulykájáé. Mérgesek is voltak, de azért nem mertek a pappal ellenkezni.

Alámentek a kereszt másik oldalának, *és* visszafele szuszakolták. Akkorákat nyögtek, majd beleszakadtak az erőlködésbe. A kalapjuk alól csurgott a veríték. A tisztelendőnek meg nagyon tetszett a dolog. Addig állítgatta velük a keresztet, amíg volt bennük cufla.

Én meg segédkeztem neki derekasan, de a végin mégis megsajnáltam a komákat. Azt mondtam a tisztelendőnek:

- Nézze csak, plébános úr! Mintha most igenyös lenne!

- Biztos vagy benne? - hitetlenkedett a pap, guvasztotta a szemeit jobbról is, balról is. A másik kettő meg egészen el volt rogyaszkodva a kereszt tövibe.

Igen könyörgően néztek felém az út másik felire. Úgy döntöttem, hogy megkegyelmezek nékik:

- Egyenes az tisztelendő úr! Ennél jobban már nem is áhatna.

- Na jól van akkor! Maraggyon így, ha te azt mondod! Hogy hínak édes fiam?

- Regős Bendegúznak, tisztelendő atya.

- Jól van Bendegúz. Jó szógája vagy az Isten házának! Talán még pap is lehetne belüled!

- Engeggye meg a tisztelendő úr, de megmarannék én ma csak az eddigi mesterségömnél. így is kollégák vagyunk a tisztelendő úrra, végső soron.

- No, hát miféle mesterséged van neked? -csodálkozott rám a pap.

- Én is pásztor vónék, mint a tisztelendő atya. Csak nem az embereké, hanem a marhák pásztora. Az én gazdám ugyan nem olyan magas hivatalba áll, mint a plébános úré, de azér ő is tekintélyes embör. Bakter az állami vasútnál! Kedve szerint eriszti föl vagy le a sorompót. Úgy is mondhatnám: élet-halál ura az én bakterom!

Láttam a plébános atyán, hogy igen nagy tisztelettel nézett énrám. Ő se találkozhatott minden héten nálánál csiszoltabb eszű emberrel. Nézte erősen a puklikosaramat, azután azt kérdi:

- Kinek viszed a tejet?

- A patikus úréknak. Minden este viszek egy kannával. Aztat szokta a patikus úr mondani, hogy az összes orvosságos pora meg pirulája csak szömfényvesztés ehhez a tejhöz képest. Amit én hordok neki a Szabó baktertul. Ha ezt innák a halottak, plébánus úr, még a föltámadás időpontyát is előrébb kellene hozni egypár esztendővel! Nem sokáig nyugodhatnának a sírjukban, az szent!

Addig, amíg én a plébánossal tereferéltem, a két koma odakullogott a szekérhez, ami egy kicsit odébb volt hagyva. Lehúztak a szekérderékbul egy nagyon szépen pingált pléhkrisztust. Nem tudom, hogy ki fösthette, de nagyon élethű volt az ábrázata. Éppen olyan szomorú szemekkel bámult, mint a bundáskutya, amikor már harmadik napja koplal. Mert az én bakterom ilyen gonosz is tudott lenni. Szegény bundás sokszor látta el éhgyomorra a szógálatot.

Az atyafiak meg megfogták szegény pléhkrisztust kétfelől, és már vitték is, hogy felszögezik a keresztre. Azon meg látszott, hogy nagyon neki van keseredve. Tudta már, hogy hova teszik. Épp, mint a Golgota hegyin!

Olyan szomorúan bámult, azt gondoltam, hogy szívesen cserélt volna a pappal. A plébános urat odahaza már biztos libatöpörtyű várta, meg kovászos uborka. Neki meg itt kellett maradnia az éccakában, egy szál pöndölbe öltözve, éhomra.

A tisztelendő atya elmondott egy imádságot. Keresztet vetett. Amikor elvégezte, fölkapaszkodott a szekérre a másik kettő mögé, a szekérderékba.

Azok meg már igencsak csavargatták hátrafele a nyakukat, hogy megy-e már az atya. Nagyon szerettek volna már a kocsmába érni azzal a pengővel, amit a paptól kaptak.

El is kocogtak szaporán. Csak a plébános kiáltott le nekem még búcsúzóul a szekérről:

- Legközelebb hozzál neköm is abbul a tejből! Ha valóban olyan jó!

- Megmondom a bakteromnak, hogy vegye föl a tisztelendő urat előjedzésbe! Mert igen sokan szeretnének kapni a Szabó bakter tejiből. Mögértheti a tisztelendő úr, hogy nem vöhetünk senkit előre, még ha szolgabíró is. Én azér majd mögpróbálok közbejárni a gazdámnál az érdekibe.

Gondoltam, lássa a plébános is, hogy milyen nagy úrnak köll annak lenni, akihez én hordom a tejet.

Amiután leadtam a patikusék tejét, igyekeztem is hazafele a puklikosárral, mert már sötétedett. Kár lett volna ilyen nagy jövő előtt álló emberért, ha elragadnák a réztökű bagók az éccakában!

Ahogy odaérek a maglódi keresztúthoz, hát a pléhkrisztus még mindég ott szomorkodik az elébbi helyin. Hova is mehetett volna szegény?

Megesett rajta a szívem, azt mondtam neki.

- Ne árválkodj itt egyedül a sötétben! Még majd meglevesedik az orrod a hajnali hűvösségbe! Fő se őtöztettek tisztességösen. Gyere el velem, jó helyed lösz neked a bakterházba. Még csak nem is köll az istállóban hálnod. Tudok én neköd dunyhával vetött ágyat, meglátod!

Nem mondta, hogy nem akar jönni. Előszedtem a budlibicsakomat, és kiszedtem a pléh-krisztusból a szögeket.

Jött is utána engedelmesen. Én meg szépen elvezettem a bakterházig. Olyan sötét volt már akkor, hogy azt senki se láthatta. Igencsak

csodálkozhatott volna, aki meglát a hátamon a puklikosárral, a hónom alatt meg Jézus Krisztussal ballagni a bakterház fele.

Az első éjszakát csak énvelem kellett eltöltenie. Jól betakargattam szalmával. Ott mégiscsak jobb volt a helye, mint odakinn. Nem is mocorgott reggelig.

Másnap délelőtt meg alig vártam, hogy a banyát kiegye a fene a bakterház mögé. A zöldségkertjibe ment kapálni. A bakterom meg ki tudja, merre kóreszolt. Nekem épp kapóra jött, hogy üres a bakterház. Alkalmas idő volt a költöztetéshez.

Visszamentem az istállóba, és előhúztam a szalma alól a pléhkrisztust. Utána meg besegítettem a szobába. Egyenesen a vénasszony ágyába. Befektettem a szalmazsák alá.

- Lehet, hogy a derékaljad kemény lesz - vigasztaltam -, de fázni nem fogsz a dunyha alatt. Még télen sem!

Szépen elrendezgettem a banya ágyát, aztán mentem a magam dóga után.

Éppen arra legeltettem, amerre köllött. Jött is a keresztút irányábul két csendőr. Az egyik az volt, akit a Gugás Palcsi szelleme olyan szépen kicicomázott a múltkorjában a lekváros gombóccal. A társa az új volt neki. Azon meglátszott, hogy csak aznap rukkolhatott be csendőrnek. Igen fénylett még rajta az állami gúnya.

Holdvilágképe volt, meg olyan kerek feje, hogy attól kellett félni, lecsúszik róla a csendőrkalap. Szép szál legény volt, azt meg köll hagyni. A jó Isten is csendőrnek teremtette. Nem volt nagyon magas embör. Éppen, hogy nem lógott a puska a földig a válláról. A kardját viszont a földön vonszolta. Minduntalan a két lába közé keveredett. Biztos még szokatlan volt neki. Attól féltem, egyszerre csak pofára ejti magát a szép uniformisban.

- Ájj csak meg, te gyerök! - mondja nekem a csendőr. A másik. - Te a Szabó bakter embere vagy!

- Én bizony a magam ura vagyok, ezredes úr! - felelek neki. - A bakternak én csak barátságbul legeltetem a jószágait. Meg emberbaráti szeretetbül. Mert fizetni eddig még mindég elfelejtett. Gondoltam is már rá, hogy fölhagyok én a pásztorkodással, oszt beállók magam is a csendőrséghez. Tán még kapitány is lőhet belőlem, ha megemberelem magamat. Kee-tök nem tunnának beajállani?

- Nagyon fölvágták a nyelved, te taknyos! - mondja a csendőr. Én meg dugom ki neki a nyelvemet. Láthassa a buta csendőr, hogy egybe van. Nem vágta azt föl senki.

Az meg erre azt mondja nekem, hogy ne öltögessem a rusnya nyelvemet a hatósági személyekre, mer rögvest képen tenyeröl, hogy a seggemen csúszok a bakterházig.

Magyaráztam én neki, hogy nem csúfondárosságból öltögetem felé a nyelvemet. Csak ellenőrzésre. Dehogyis állom én útját a hatósági vizsgálódásnak. Olyan tiszta az én lelkem, mint a patyolat!

Akármelyik részemen keresztül betekinthetnek a testembe, hogy láthassák!

-Aztán láttál-e valamit, te gyerek? - tereli félre a szót a csendőr. Láttam rajta, hogy nem szívesen akaszt velem tengelyt. A másik az nem szólt semmit, csak hangosakat szipogott meg krákogott. Gondolom, gyakorolta, amit a csendőriskolában tanítottak neki.

- Láttam, biza! Világlátott embör vagyok én, naccságos ezredös úr! Még nyári varnyút is láttam az imánt röpülni a fejem fölött!

- Hát a Krisztus urunkat láttad-é? - ravaszkodott tovább a csendőr. Közbe meg egész szigorúra húzta össze a szemeit, hogy rám ijesszen. A bakterom szokott így nézni, mikor valami romlottat eszik.

- Megjelent kéccer is álmomba az éccaka! - mondom a csendőrnek. Az meg olyan értetlenül nézett rám, hogy egész megszántam a birkáját. Közelebb hajoltam a fülihez és belesuttogtam:

- Tán csak nem a pléhkrisztust keresik az ezredös úrék?

- Tucc-e valamit rúla? - csillant meg a szeme a csipa mögött. - Ellopta valaki a maglódi körösztútrul. A plébános úr hónap akarná főszentölni!

- Akkó nem köll messzi menni! Ott lakik Krisztus urunk a bakterházba szögíny. A vénasszony belegyugta a saját ágyába. A szalmazsák alatt nyomorgatta egész éccaka. Nem is tudtam mire vélni a dogot. Azt hittem, fölmondta a szógálatot a maradék elméje is, hogy ilyen rútságra vetemödött. Ha szedik a lábukat ezredös úrék, még most is ott érik Jézust a ciha alatt. A szipirtyót meg a bakterház mögött, a zőccséges kertbe. Csak az a keresőm az urakhó, hogy el ne árujják neki akasztás előtt, hogy én adtam föl a hatóságnak. Boszorkány a vénasszony! Biztos módot találna rá, hogy még a másvilágrul is üssön egyet rajtam. Legjobb is vóna rögvest megégetni.

Úgy nézett rám a két csendőr, hogy még a fülük is mozgott előre meg hátra.

Az öregebbik balra át-ot vezényelt, meg is indultak szaporán a bakterház felé. Én csak messziről követtem őket, de azért igyekeztem, nehogy lemaradjak a történésekről. Látni akartam a banya pofáját, amikor elviszik.

A csendőrök neki voltak buzdulva, a bakteromat is csak félretúrták az útjukból, és mentek be egyenest a szobába. A banya még semmit nem sejtett akkor a veszedelemből. Krumplit szedett föl a kertben.

- Na most véged lesz, szipirtyó! - dörgöltem a tenyereimet egymáshoz. Ügy kívánja az igazság, hogy megfogják a tolvajt.

A két csendőr szuronyheggyel széthajigálta a banya ágyában a cihát. Meg is lelték Krisztus urunkat. Ott feküdt, ahová reggel dugtam. Olyan szomorúan nézett a csendőrökre, hogy azok menten keresztet vetettek a láttán.

- Na lássák kee! - mondom, mer akkor már én is ott toporogtam mögöttük. - Ott a korpusz! Krisztus urunkat rejtegeti a szalmazsák alatt a boszorka. Vigyék ezredös úr, oszt nyomban égessék meg, míg a nyakunkra nem hozza a világvégit! Az ördög szolgálólánya ez, én mondom maguknak!

A csendőrök hátrasiettek a kertbe, és kiráncigálták a banyát a krumpliszárak közibül. Az meg még ellenkezni akart velük. A fiatal csendőr elé csapott a kapanyéllel, le is verte a fejiről a kalapot.

- Nézzék csak! - kiáltottam. - Attul se vetemedik, hogy a hatósági személyeken vegyen erőszakot.

Akkor már a bakterom is ott állt mellettem. Zavarában egyik lábárul a másikra állt. Látszott rajta, sehogyan se érti, hogy költözködött Krisztus a bakterházba.

Csak azt hajtogatta egyfolytában:

- Ilyen szégyönt! Ilyen szégyönt!

A csendőrök meg elkapták a banyán a szoknyát, és kifele húzták a kertbül. Nem akarta hagyni magát. Hanyatt feküdt a krumpliágyásban, és olyan csúnyán kezdett vérnyákolni, hogy a két tenyeremet a fülemre kellett tapasztani. A csendőrök csak húzták a szoknyájánál fogva, az meg rugdalt feléjük, mint a betöretlen csikó.

Addig rugdalózott, mígnem az újonc csendőrt el nem találta a sarkával a reménységösebb felin.

Attól az összegörbedt, és úgy kezdte szedni a levegőt, mint akinek a szekérkerék ment át a nyakán. Látszott, hogy megbánta már, hogy beállt szógáni.

Egyre lilább lett a képe, úgy hápogott, mint aki rögvest meghal. Úgy nézett ki, mindjárt az első napi szolgálat után hősi halottnak fogják kinevezni.

Az öregebbet azt már keményebb fábul faragták. Amikor meglátta, hogy milyen csúfság esett a beosztottjával, rávetette magát a banyára. Kezdte hátrafele csavargatni az öregasszony kezeit, hogy rá tudja tenni a vasat.

Láttam, hogy küszködik vele. Én meg kötelességemnek tartottam segíteni a hatóság munkáját. Különösen, hogy én is afféle hivatalos személy volnék.

Felkaptam a krumpliszedő kapát. A nyelivel abriktolni kezdtem a banya fejit. Egy vagy két koppintást ugyan kapott a csendőr feje is, de hát én sem lehetek mindég tévedhetetlen.

Ütöttem a szipirtyót, ahogy csak bírtam. A bakteromat meg utasítottam, hogy próbálja eltörni a lábát neki. Akkor majd nem fog rugdosódni. Az meg el is kapta engedelmesen az egyik lábát a nyanyának, és kettőbe akarta törni.

A végin csak megadta magát a vénasszony. Rátelepedtünk, ahányan voltunk. A csendőr a mellkasára, én meg a fejire. A bakterom a lábait csomózgatta egymásba.

Addigra levegőhöz jutott az újonc csendőr is. A kezébe kapta a banya haját, és próbálgatta befonyni. Addig, hogy egyszer csak sikerült a kézire csattintani a vasat.

Nagyon rongyos állapotban volt már a banya, amikorra a csendőrök kifele kísérték a bakterház udvaráról.

A szoknya olyan cafatokban lógott a derekán, mintha kóbor kutyák kísérgették volna. Az egyik szeme föl volt dagadva akkorára, mint egy érett szilva. A haja meg, mint a szénaboglya forgószél után. Ráadásul az egyik lábára még bicegett is. Egyszóval rusnyább volt, mint valaha.

Az öregebbik csendőr kísérte maga előtt. Amikor lassabban haladt, mint kellett volna, megbökdöste a hátulsó részit a szuronnyal.

A fiatal csendőr meg vitte utánuk a bűnjelet, levett kalappal, nagy tisztelettel, így indult meg a falu fele.

A banya néha csavargatta visszafele a nyakát. Láttam rajta, hogy igencsak szűrte a fogai között a szót. Azt hiszem, nekem izenhetett valamit, de azt én már nem hallhattam. Különben se álltam volna szóba vele. Még majd azt hitték volna, én is segédkeztem neki a tolvajlásba.

Mielőtt eltűntek volna, még búcsúzóul utánuk kiabáltam:

- Csak majd el ne felejcsenek értesítést küdeni az akasztás idejérül! Nem szeretnék lemaradni rúla. Látni köll nekem is, amikor a hóhér a gégájára teszi a kötelet a boszorkának.

8. FEJEZET

Akkorára dagadt a becsületem a bakterom szemiben, mint a telihold! Érthetően nagyon hálás volt irányomban, amiért elirtottam a háztul a vénasszonyt.

Mingyár rám is bízott egy egész pengőt, hogy szalaggyak be a faluba egy üveg pálinkáért.

Ahogy visszaértem a pálinkával, ki is itta rögvest a felit. Azután meg dugdosta az orrom alá az üveg száját, hogy igyak belőle én is. Azt mondja nekem:

- Igyál, Bendegúz! A fene a jó dógodat! Csavaros észjárással áldott meg a jó Isten, az annyi má szent. Sokra viszöd még ebbe az életbe, akár még akasztott embör is löhetsz.

- Nem mond újságot a bakter úr. Fényös jövőt jósoltak neköm már kisebb koromba is. A pálinkábul azonban nem kérek! Attul csak butul az embörfia. A bakter úr ihatik nyugodtan. Kee-nek már úgyis mindegy!

Nem kellett kétszer mondani neki. Tovább nem erőltette a pálinkáját. Fogai közé dugta az üveg nyakát, aztán úgy nyeldekelt, hogy nem győztem bámulni, hogy ugrál le meg föl az ádámcsutkája. A fülei meg előrefele integettek közben. Az én bakterom nagyon értett a pálinkaiváshoz.

Amikor meg végzett az egész üveggel, már olyasformán voltak kidülledve a szemei, mint a gyalogbékának. Az ábrázata meg vörösödött, mint a cékla. Le is feküdt nyomban a nagy eperfa tövibe, gondókozni.

- Na - gondoltam -, ez jól kinyújtózott! Aztán ha majd magához tér, nem győzi a hidegvizes dézsába gyugdosni a fejit.

Ilyen vót! Amikor bekávézott, utána nagyon beteg tudott lenni tűle. Egész álló nap gyötörte a macskajaj. Olyan bánatos szemekkel bámészkodott a világba, mint a gazdátlan bornyú.

Arra a napra is elkészült már teljesen. Nagyon úgy láccott, hogy a fa alatt tölti az éccakát, de éntülem akár ott is karácsonyozhat, ha szebbeket álmodik a jó levegőn. Nem olyanfajta vagyok én, aki elroncsa a másik ember szórakozását. Inkább néztem a magam dóga után. Nagyon úgy nézett ki, már csak egyedül én őriztem meg a józan eszömet a bakterházban.

Bementem az istállóba, és elújságoltam a teheneknek, hogy ezután már egyikünknek sem kell többet eltűrni a banya gyalázatos viselkedését. A hátralévő élettyit a tömlőcbe tőti el, de a legvalószínűbb az, hogy felakasztják, amiért ilyen csúfságot űzött Krisztus urunk képmásábul.

Nagyon elégedetten bólogatott a Riska meg a Boldizsár is a jászol előtt. Hiába csak állateszük volt nékik, mégis belátták, milyen rozmaringillatú szép jövőnek nézünk elibe mostaniul fogva, hogy végleg megszabadultunk a vénasszonytul.

Egyszóval sose vótam olyan elégedett, mióta elszegődtem a bakterházba, mint akkor este.

Degecre tőtöttem a hasamat maradék paszullyal, de úgy, hogy alig bírtam szuszogni is!

Utána meg kiültem az ajtó elé a sámlira, oszt olyan elégedetten néztem szét magam körül, mint egy gróf.

A bakterom meg tátott szájjal hortyogott az eperfa aljába, mintha csak azt várná, hogy a pampulájába pottyanjon egy szem érett eper. Mintha nem tudná, hogy az már rég leérett.

A gazdám egyre csak fújta a ciha-nótát, de úgy, hogy rezgött bele az egész bakterház. A bundás kutya meg a bakter fejihöz súdúlkozott, oszt nyalogatni kezdte a szája szélit neki. A bakter meg erre egész hosszúra kigyugta a nyelvit. Gondolom, az álmodhatta, visszagyütt a Rozi!

Nagyon rusnya, fekete nyelve vót neki, annyi szent! Nem tudom, a bundáskutya honnan szerzött rá gusztust, de körbenyalogatta a bakter nyelvit, aztán meg a fogai közé kapva, megpróbálta kihúzkodni teljesen a torkából.

Az meg elkezdett ettül egészen komolyan fullákolni, talán csak annak köszönhette az életit, hogy a bundáskutya időben megundorodott a nyelvitől, de addigra már nekem is háborogni kezdett a hasamban a paszuly. Nem szívesen néztem volna továbbra is, ahogyan csókolóznak.

Aznap este korán lefeküdtem én is az istállóban. Álmot láttam, ami elsőbb nagyon szépen indult:

Cifra gúnyás hivatalszolga zörgetett be a bakterházba, és díszes meghívót hozott. Tekintetes Regős Bendegúz uraságnak volt címezve, és maga a főbíró invitált a vármegyeházára. Alázatosan kérte, hogy tegyem tiszteletöm a vénasszony akasztásán, hogy becsös személyömmel is emelkeggyék az ünnep fényessége.

A bakterom egész éccaka rimánkodott, hogy csak vigyem magammal, mert ű is nagyon szeretné végignézni, amikor az anyósa kileheli a lelkit a száján. Nem akartam elvenni a mulatságát, elvégre jószívű embernek ismernek, így hát beleegyeztem, hogy magammal vigyem.

Másnap reggel aztán kipucólkodtunk mind a ketten, ahogy illik. A bakterom még a rézgombokat is megpökdöste az ünnepi vasutasgúnyáján, mielőtt suvickolni kezdte volna. Nagyon igyeközött, hogy parádésan nézzen ki az anyósa akasztásán.

Énnekem meg olyan fényes szárú csizma világított a lábom szárán, hogy a Szedmák bakter kutyája is csaholni kezdett, amikor meglátta benne a saját képmását.

Ugyancsak szaporáztuk, hogy időben odaérjünk.

Egész tömeg ember verődött össze addigra már a piactéren, mindenki vágyott egy kis szórakozásra.

Énnekem fönntartott helyem volt a díszpáholyban, a főbíró meg az alispán mellett, ahova két csendőrőrmester kísért nagy bokacsattogtatás közepette, de a bakteromnak már tolakodni köllött, hogy az első sorba kerülhessen.

Mielőtt elfoglaltam volna a helyemet a díszpáholyban, előtte paroláztam még a vármegyei uraságokkal. A legtöbbjükkel pertu voltam.

Az alispán a szájam sarkába dugott egy szép hosszú gubaszivart, a csendőrkapitány meg a végihez tartotta a gyufa lángját. Én meg pöfékelni kezdtem, majd intettem, hogy megkezdhetik az akasztást.

A banya akkor már ott állt, két puskás-szuronyos csendőr között, a piactéri gesztenyefa legvastagabb ága alatt. Teljesen ki volt menve a színibül, reszketett, mint a kocsonya. Bánta már akkor, hogy olyan csúful bánt Krisztus urunkkal.

Valahonnan előkerült egy kifent bajszú kisbíró. Egy darabig verte a nyakába akasztott dobot, aztán a füle mellé tűzte a verőket, és előhúzott egy nagy paksamétát.

A paksamétán voltak fölsorolva a vénasszony bűnei, egy álló óra hosszáig eltartott, mire a kisbíró az összesét a fejire olvasta.

A banya meg közben rimánkodott, hogy kegyelmezzen meg neki a tekintetes bíróság. Jóvá teszi az összes gazemberséget, amit valaha is véghezvitt.

- Nincs kegyelem! - kiáltotta oda neki a főbíró, és már intett is a hóhérnak, hogy vesse az elítélt nyakába a hurkot, mert már éppen ideje, hogy átköltözzön a rusnya lelke az árnyékvilágba.

A bakterom addigra már ott tülekedett a legelső sorban, és igen dörzsölte a tenyerét. Látszott az ábrázatán, hogy régen örült ennyire.

A banya épp csak egyet hintázott a kötél végin, máris leszakadt az a vastag ág, és fejbecsapta a hóhért.

Az öregasszony meg fölpattant a földről, és úgy elrohant, hogy mire az első meglepetésből magunkhoz tértünk, már a színét se lehetett látni.

Sötét estig kereste mindenki, de nyomát se leltük, így hát nem lehetett megtartani az akasztást. Egészen elszontyolodva kullogtunk haza a bakterommal.

Éppen hogy csak álomra hajtottam volna a fejem az istállóban, megjelent előttem a banya. De úgy, hogy a Riska nyakára volt odanyőve a feje, és rémisztőbben nézett ki, mint azelőtt a legrosszabb formájában.

A fogai kilógtak a szájából, a szemei meg olyan pirosat világítottak, mint a bakterlámpa.

Az ujjai helyén arasznyi, fekete karmok nőttek, és azokkal hadonászott a gigám felé, hogy magával vigyen a másvilágra.

- Ennek a fele se tréfadolog! - gondoltam magamba, és odacsaptam a képire a fejőszékkel. A fejőszék meg úgy keresztülrepült a banya ábrázatán, mintha csak árnyék lenne. Nem esett semmi baja, csak még félelmesebben villogott rám azokkal a bakterlámpa szemeivel.

Ráadásul az egyik karmos ujjú kezivel elkapta a lábikrámat, és húzott volna maga felé, le az ágyamról. A másik kézibe meg egy bő szájú zsákot tartott, abba akart volna engem belegyömöszölni.

Én meg nem tehettem mást, mind a két kezemmel belekapaszkodtam a jászol oldalába, mert tudtam, ha a banya bele tud dugni a zsákjába, akkor vége az életemnek.

Az meg csak húzott egyre, és vigyorgott felém avval a fogatlan szájával, és én éreztem, hogy nem soká bírom már tartani magam, de szerencsére az utolsó pillanatban, amikor már majdnem elengedtem a jászol oldalát, felébredtem.

Az első ijedségemben kiugrottam az ágyamból, és kiszaladtam az udvarra. Már csillagfényes éccaka volt, és én félve pislogtam az istálló felé, hogy jön-e utánam a banya a zsákkal?

Szerencsére csak a bakterom hortyogott az eperfa alatt, a banya nem volt sehol. Akkor jöttem rá, hogy csak álom volt az egész, de még akkor is reszketett az összes belső részem.

Akkor már jólesett volna egy korty pálinka, de persze a bakter után egy csöpp se maradt az üvegben.

Nagy sokára nyugodtam csak meg annyira, hogy vissza mertem lopakodni az istállóba, és újra lefeküdtem. Hajnal lett, mire nagy nehezen elszenderedtem.

9. FEJEZET

Nincs már igazság ezen a földön!

Reggel, amikor kitörölgettem a csipát a szemem sarkából, még igen örvendeztem, hogy csak rossz álom volt, amin az éccaka keresztülmentem. Jól is nézek ki, ha ezután minden éjjel kísérteni fog álmomban a banya! Éppen elég volt a Gugás Palcsi szellemitől megszabadítani a bakterházat. Már csak az hiányzott, hogy a vénasszony is visszajárjon nekem az akasztás után a

környékbe, a jóravaló embereket rémisztgetni. Azt már nem fogom tűle elviselni.

Annál nagyobb volt aztán a riadalmam, amikor kiléptem az istállóból a bakterház udvarára. Odakint ült a banya, teljes életnagyságban, és tököt gyalult.

Először úgy éreztem, hogy megáll a szívverésem, de azután meg úgy elkezdett kalimpálni, hogy oda köllött kapni, mert attól féltem, menten kiugrik a helyibül.

A bakterom anyósának kísértete oldalvást ült, és egy nagy darab sárga tököt húzogatott le meg föl a gyalun. Olyan veszett ábrázattal csinálta, mintha legalábbis az én fejemet gyalulta volna a tök helyett.

Az első gondolatom az volt, hogy a háta mögé lopakodók a bakterom állami kaszájával, és lecsapom a fejit a nyakáról, amíg lehet.

Nem tudhattam, hogy az inam reszketésit, vagy inkább a fogaim vacogását hallotta-e meg, de egyszer csak megfordult, és láthatta, hogy ott állok az istálló előtt. Késő lett volna már akkor visszafordulni az állami kaszáért.

Mondhatom, nem vagyok egy ijedős cseléd, de én még soha nem féltem úgy életömbe, mint amikor a banya tökgyalulás közben hátrafordult és rám vetette a pillantását.

Pedig csak a megszokott csúf ábrázatát mutatta. Nem világítottak a szemei, és a fogai sem lógtak ki a szájábul. De még a hosszú karmokat se láttam, amivel az éccaka a lábom szárát markolászta. Csak a kék meg sárga foltok virítottak a szeme aljában, amit még előző nap szerzett a csendőrökkel vívott csatában.

Mindenesetre engem a vénasszony látása úgy elszontyolított, hogy egy kosár csicsókával se tudtak volna jobb kedvre deríteni. Nem tudhattam, hogy sikerült megszabadulni neki a csendőrök karmai közül, de azt, hogy nekem nem sok jó néz ki ebbül a viszontlátásbul, rögtön sejtettem. Meg is fogadtam erősen magamnak, hogy betartom a tisztes távolságot, hogy még véletlenül se kerülhessek a banya keze ügyibe, mert akkor könnyen vége szakadhat az én életöm fonalának.

A bakterom ugyanott feküdt a fa alatt, ahová előtte való nap a pálinka fektette, de már nem is hortyogott. Onnan, ahol én álltam, azt se tudtam megállapítani, van-e még benne élet. Az is lehet, hogy az ő nyakát már hajnalban elvágta a banya.

Csak úgy óvakodtam el a vénasszony háta mögött, hogy maraggyon időm az életem mentésire is, ha gyilkos szándékkal felém közeledne. Azért csak leakasztottam a gerendánál a szalmahúzót, hogy az én kezemben is legyen fegyver.

A vonyigóval a kezembe persze már én is bővebb mellénybül beszéltem hozzá:

- Na végre, hogy meg teccett jönni a ténsasszonynak! Nagyon vártuk ám idehaza. Úgy neki voltunk keseredve a bakter urammal, ma el is sirattuk kee-t! Nézze csak meg szegényt! Itt aludt kint egész éccaka bánatában az eperfa alatt, pedig ilyenkor már hűvösek a hajnalok. Késő estig azt találgattuk a bakter úrral, hogy milyen módon fogják a ténsasszonyt akasztani. Nem gondótam volna, hogy meg teccik úszni, de hát nincs az emberfiának mindig egyforma szerencséje. Már a hivatalos emberek se olyan megbízhatóak, mint régebben. Ha azelőtt valaki fia-bornyát vasba vitték el a csendőrök, hát az biztos lehetett benne, hogy következő reggel nem megy haza tököt gyalulni. Hogy fog örülni a bakter úr kee-nek, ha majd magához tér!

A vénasszony nem szólt hozzám egy árva szót se, csak olyasformán vakkantott az orra alatt, mint a kutya szokott. Sejtettem, hogy attul kezdve nem babra megy a játék. Meg is fogadtam, hogy nem adom ki a szalmahúzót a kezemből egy percre se.

Nem sokra rá fölült a bakterom is az eperfa tövibe. Úgy dörgölte a szemeit ültében, mint aki jelenést lát, és azt gondolja, káprázik a szeme.

Aztán meg csak káromkodott egyfolytában, de valami nagyon csúnyán.

Úgy gondoltam, jobb lesz, ha a dogom fele nézek, kihajtottam a teheneket. Amíg odaleszek, addig se kell a banya közeliben tartózkodnom. Valahogy egyáltalán nem éreztem tűle biztonságban magamat.

Hanem hiába mentem el a bakterháztul olyan távolra, amennyire csak bírtam a jószágokkal. Alig harangozták el Ferihegyen a delet, látom ám, hogy jön a naccságos asszony a bakterház felől. A piros fazék volt a kézibe, ruhával letakarva.

- Na ez most az életemet veszi! - gondoltam rémülten. - A fazekat is azér hozza, hogy abba fogja fel a véremet, amit majd kifolyat. Azt viszi majd magával a boszorkányszombatra.

- Márpedig az én véremből nem fognak lakomázni! - fogadkoztam, és fel is másztam fürgén egy vadkörtefára. Mire a banya odaért, már a fa hegyiből figyeltem. Teli is szedtem addigra az ingem jó kemény vadkörtével, hogy majd avval dobálom meg.

A vénasszony meg amikor odaért a fa alá, olyan mézesmázosan kezdett hozzám beszélni, ha bolond ember lettem volna, tán még a szívem is meglágyítják a szavai. Azt kántálta nekem a fa aljából:

- Gyere le a fárul Bendegúz, nyugodt szívvel. Ne féjj, nem bántalak! Nem is haragszok terád, látod, még az ebédet is utánad hoztam. Jó pityókatokányt csináltam neked, tudom, hogy szereted! - így csalogatott volna lefele a fárul, mintha mézzel kenték volna be a nyelvit. Engem azért se lehetett lépre csalni.

- Tegye le a fazekat a fa tövibe, azután hordja el az irháját! - kiáltottam le neki.

- Jól van, Bendegúz. Ideteszem, ahogy kívánod. Csak aztán fogyaszd ám el mindet bátran, mer az összeset neked csináltam!

Amikor a banya lehajolt, hogy a fa tövibe rakja a fazekat, véletlenül épp a feje búbjára pottyant egy szép nagy körte. Dörzsölte is a helyit erősen, de még akkor se mutatott haragot. Nekem egyre gyanúsabb lett a vén boszorka.

A fárul már csak akkor mertem lemászni, amikor a vénasszony végleg eltűnt a bakterházba. Levettem a piros fazékrul a fedőruhát. Pityóka volt benne főzve valóba, de annyi, amennyit máskor egy hét leforgása alatt se rakott volna elém a mocsadék.

Jó volt a színe is meg a szaga is, még a gyomrom is belekordult, ahogy fölötte kucorogtam. Mégse ettem a pityókából egy falást se. Nem csinált engem az apám fejreejtött embernek!

A piros fazekat rejtögettem egész estig, ameddig haza nem hajtottam a teheneket. A bakterháznál azután az első alkalmas pillanatban odaöntöttem az egész pityókát a bakterom disznainak. Na azok nem voltak válogatósak. Fölfalták az összesét.

Az üres edényt meg leadtam a banyának a konyhára. Meg is köszöntem szép szóval:

- A jó Isten álggya meg a kezit kee-nek a finom ebéd végett a ténsasszonynak! Még soha életömbe nem ettem ilyen finom pityókát!

- Jó vót, Bendegúz? - kérdezte, s közbe igen vizslatta az arcom színét. - Megetted az egészet?

- Az utolsó csöppig megettem. Jó is vót, de máskó egy kis húst is tegyen bele kee, mer még jobb vóna.

Attól kezdve a banya folyton ott sertepertélt a közelembe. Fertályóránként a közérzetem iránt érdeklődött. Folyton azt tudakolta: - Jól érzed magad, Bendegúz?

- Jól vagyok, jól! - válaszoltam neki. - Csak mintha egy kicsinység csikarni kezdene a hasam.

Ez a válasz már jobban tetszhetett neki, mert csak úgy csillogott a reménység a pofáján. Úgy vigyorgott rám, mintha maga Belzebub öreganyja volna.

Nem is torlódott le a vigyorgás a vénasszony ábrázatárul, csak akkor, amikor a bakterom előkerült a disznóól irányábul. Egészen ki volt vetkőzve magábul a gazdám, és az aprószenteket emlegette, meg valami rossebet, akinek az égboltozatot kellett volna a bakter kedviért lerogyasztania.

Aztán amikor már kifogyott a káromkodásokbul, leszaggatta magárul az inget, meg teljesen összekócolta a haját. Utána meg odaszaladt egyenesen a bakterház falához, és kezdte a fejit odaütögetni a vakolathoz. Amikor meg már csupa mállott vakolat volt a homloka, visszaszaladt a disznóólhoz, ahol már addigra az ég fele nyújtotta a lábait a bakterom összes jószága. Mind kiadta a páráját.

A bakterom meg megpróbálta talpra állítani valamennyit, de azok minduntalan csak az oldalukra dűltek. Mintha nagyon el lettek volna fáradva.

A bakter egyre csak rítt, hogy odalettek a disznók, éhen fog veszni a télen, nem lesz kolbász meg szalonna. A banya meg csak a fogait csikorgatta mellettem.

Addigra már teljesen biztos lehettem afelől, hogy a vénasszony az életemre tör. Föltett szándéka a rusnyaságnak, hogy a másvilágra küldjön, amilyen gyorsan csak lehet. Résen kellett lennöm, ha életben akartam maradni! Sokkal nagyobb gondot okozott azonban, hogy mit fogok enni

ezután, mert világosabb volt a napnál is, hogy ami a vénasszony keze közül kerül a tányéromra, abba a halál is bele van főzve.

Aznap este későn tértem nyugovóra, de amúgy se mertem volna nyugodtan aludni.

A bakterom szegény még akkor is a disznókat siratta, amikor már a csillagok is ragyogtak odafönn. Meg is ivott a nagy gyászban rögvest három vödör bort. A végin már úgy köllött támogatni. Mondtam is neki:

- Bakter uram, ne feküggyék be ebbe az állapottyába a saját ágyába, mert szinte biztos, hogy össze teccik cifrázni a cihát reggelre. Átengedem én a saját fekhelyemet ma éccakára. Azt mégiscsak könnyebb lesz kitakarítani, ha valami baleset történne.

A gazdám igen hálálkodott volna, de nem jött ki értelmes szó a száján, csak a krokodilkönnyek csorogtak le egyfolytában a képes felin.

Én meg belefektettem a saját ágyamba, saját magam meg felkapaszkodtam a szénapadlásra, de ott se jött álom a szememre. Csak a bakterom hüppögésit hallgattam vagy éjfélig.

Hallom ám egyszer csak, hogy valami szöszmötöl odale. Méregetem a szemem a sötétbe, hát a vénasszony lopakodik befelé az istállóba, lábujjhegyen, a keze között egy jókora karóforma dologgal.

Odaigyekezett egyenesen a fekvőhelyem mellé, ott aztán püfölni kezdte a karóval a bakteromat, ahol csak érte, de főleg a feje oldalán.

A bakter meg persze sehogyse értette, mi történt vele, fölugrott az ágyamból és próbálta elkapni az öregasszony nyakát. Közben meg segítségért kurjászott, mert nyilván azt hitte, hogy rablók ütöttek rajta a bakterházon.

Én nem szándékoztam cserbehagyni a gazdámat, de úgy határoztam, még gondolkozom egy fertályórát, mielőtt a családi ügyekbe beleütném az orromat. Különben is lehet, hogy addigra ketten is meg tudják oldani a dolgukat.

Odaföntről a szénapadlásról úgy látszott, igen jó úton haladnak a békülés felé.

A bakterom éppen a banya fejit próbálta beszorítani a jászol alá. Úgy látszott, még akkor sem ismerte föl, hogy a saját anyósa támadt rá, mert akkor nem bánt volna vele annyira kíméletesen.

Az öregasszony meg úgy vernyákolt, mintha a hátáról nyúzták volna a bőrt, pedig csak az orrát akarta letörni a bakterom.

- Ne hagyja magát gazduram! - rikkantottam le neki a szénapadlásról. - Tekerje a gégája köré a kötelet, aztán hajítsa föl a végit nekem! Végezzük be, amit a hóhér elmulasztott, mer különben a banya fog elemészteni mindkettőnket.

Az öregasszony biztosan meghallotta, ahogy a gazdámat biztattam, mert a következő percben kiszabadult a kezei közül, és mind a tíz ujjával belecsimpaszkodott a bakter hajába.

A bakterom rettenetesen sivalkodott. Már szinte meg is sajnáltam. A banya fejire dobtam odaföntről a nagy szakajtót, aztán még nagy nehezen lelöktem a régi sublótot is, amit odafönn tartott a bakter. Na abból jutott mind a kettőjüknek. Úgy kiterültek odalenn, hogy egy pillanatra azt hittem, végük is van.

Azután a banya mocorogni kezdett, és négykézlábrul próbált volna föltápáckodni, de a Riska - aki érthetően teljesen felidegesedett az éccakai csetepatétól - a hátulsó lábával rátoppantott a vénasszony ujjaira.

Ott aztán megállt szegény Riska, és arrébb se lépett onnan. Ezért a banya kínjában a tehén lába szárát próbálta harapdálni, de a Riska akkor se lépett arrébb, csak a vénasszony szája lett teli tehénszőrrel.

Addigra már a bakterom is magához tért az ájultságából, és a ripityára törött sublót egy deszkáját kapta magához. Avval kezdte el csíkozni a banya hátát, az meg sehogy nem tudott odébb menekülni, mert a Riska még akkor is a tenyerin álldogált, s így nagyon jó szolgálatot tett a bakteromnak.

Talán reggelig is elmuzsikált volna a bakter az anyósa hátán, ha egy idő múlva nem fárad bele a keze a zenélésbe.

Amikor ráunt, félredobta a deszkát, meghempergette még egypárszor a vénasszonyt a Riska alatt a tehénpiszokban, azután meg kilökte az istállóból.

Egy szó, mint száz, a legnagyobb megelégedésemre úgy ellátta a ténsasszony baját, hogy az is nehezen hihető volt, hogy megéri a reggelt.

Pirkadatra azért csak bevonszolta magát valahogy az ágyába a vénasszony, aztán odabe jajgatott még másnap délbe is. Az ábrázatja meg

olyan lett, hogy arra jobb is volt nem ránézni. Az arcbőrinek a nagyobbik része ott maradt az éccaka a jászol oldalán.

Egészen rémisztő formája volt a banyának, de a bakter képes fele is ki volt ám úgy pepitázva, hogy a maszkabálba megnyerhette volna vele a tombolamalacot. Rá is fért volna, mert disznók dolgában az előző nap óta igen rosszul állott. Haja meg éppen csak egypár csutak maradt a feje bal oldalán, a többit a nyanya kiegyelte az éjjel. De a gazdámnak azért maradt valami reménysége, hogy megmarad az élete. Hanem a banya nagyon olyannak láccott, mint aki az utolsókat rúgja. Mondtam is a bakternak:

- Na, úgy látszik, végleg leszámoltunk a vén szipirtyóval, gazduram. Nem kéne mégiscsak papot hívni neki, hogy utójjára a jó Istennek ajálhassa a bűnös lelkit? Bár neköm semmi kétségem nincs afelől, hogy a pokolba jut a lelke. Nem is tűnnék neki annál jobb helyet.

A bakterom azonban azt mondta, ilyen bolondságra ő nem ad ki pézt, még egy hatost se.

- Abbul a pízből, amije a pap elgyün, egy egész üveg pályinkát lőhet vonni, Bendegúz fijam! Azt mög én többrevalónak tartom, mint az utolsó kenetöt.

Ebben a dologban igaza lehetett a bakteromnak.

Teltek a napok a bakterházban, és mindennap reménykedve nézegettük a vénasszonyt, de az meg naprul-napra jobban érezte magát. A végin már föl is bírt kelni az ágybul.

- Ennek hét élete löhet, mint a macskának, gazduram! - mondtam a bakteromnak. - Kár volt nem röndösen agyoncsapni. Meglássa gazduram, ez mögen a nyakunra fog nőni hamarosan.

10. FEJEZET

Szaporán teltek a napok a bakterház körül, és a banya egyre jobban erőre kapott. Már tisztán látható volt, hogy nem megy rá a bőre az istállóban történtekre. Szívós fábul faragták a rémséget, annyi bizonyos, de

azért a legutóbbi lazsnakolás mégis mintha javított volna rajta valamicskét. Olyan volt, mintha egészen megjuhászodott volna.

Persze én azért nem bíztam meg a boszorkányban. Jól tudtam, hogy a farkas is báránybőrbe őtöcködik néhanapján, ha az érdeke úgy kívánja. Mondtam is a bakteromnak, vigyázzunk minden lépésünkre, mert azt sose tudhattyuk, mikor fogja elmetélni a gégánkat a banya.

Én mindenesetre felkészülve, éccakánként a kezem ügyibe tartottam a szalmahúzót, de a bakteromnak is erősen tanácsoltam, hogy mielőtt a ciha alá bújik, mindig gyugja a vánkusa alá a böllérkést.

Szegény malackák példáján okulva még abba az ételbe se lehetett megbízni, amit a vénasszony az ember elé rakott. Én mindenesetre egy falast se vettem magamhoz belőle addig, amíg a bundáskutyának nem kínáltam oda a felit. Csak amikor már látszott, hogy nem esett a bundásnak semmi baja az ételtől, utána mertem megenni a maradékot.

Egy alkalommal mégis rám hozta a rémületet a kutya. Jócskán túl voltunk már a vacsorán mind a ketten, amikor látom ám, hogy a bundás erősen legeli a sarjú füvet a vasútárok partján.

Bolond embör, aki nem tuggya, hogy a kutyák általában nem szoktak legelni, mint a tehenek. Annál úriasabb állatnak tartják magukat, és előkelőbb falatokhoz vannak szokva. Mindazonáltal a kutya okos jószága az embernek, és csak akkor eszik füvet, ha beteg a gyomra. Avval gyógyítja magát.

Rögvest arra gondoltam, mégiscsak a banya etetett meg velünk valamit a vacsorára főzött kásában.

Első ijedtségemben nem tudtam mást csinálni, odahasaltam a bundáskutya mellé magam is az árok partyára, és harapdálni kezdtem a füvet. Ami a bundáskutyának jó orvosság, az nekem is csak használ. - gondoltam.

Nem volt valami jó íze a fűnek. Nem is értettem, a Riska miért van annyira oda a gyönge fűér, de hát ki látott már jó ízű orvosságot.

Már egész szép darabon lelegeltük a kutyával az árokpartot, amikor jön felénk a bakterom, de közben igen csapkodta a lábaszárát örömiben.

Gondoltam, annak örül ennyire, hogy megússza a kötelező kaszálást nekünk köszönhetően.

- Tán megirigyőted a Riska jó sorsát, Bendegúz, hogy odahasaltá a kutya mellé legelni? A végin még tejet is acc? Hihihi!

- Ne mulasson olyan nagyon, gazduram, hanem inkább rögvest feküggyék kee is közibénk.

Egyék ebbű a fűbül jócskán, ha kedves az élettye, mer bizony mondom, hogy az öregasszony mérget tett a kásába!

Na erre aztán lemállott a pofájárul a vigyorgás. Olyan rémülten nézött, hogy láccott rajta, nagyon komolyan meg van ijedve. Nem köllött még egyszer biztatni. Olyan engedelmesen hasalt a fűbe a bundáskutya másik oldala felől, mintha azért kapná a fizetést.

Én már addigra jóllaktam, megettem vagy egy szekéródalnyit, pedig egyáltalán nem ízlett. Nem maradt más dogom, csak figyelni a bakteromat, hogy kanalazza befelé a legelnivalót.

Ragaszkodhatott az élethöz nagyon, mert úgy degecre legelte magát, hogy amikor már nem fért bele több, teljesen megvadult ábrázattal tekintgetett körbe maga körül. A szája sarkábul meg kétoldalt kicsüngött egy-egy fűcsomó. Tisztára olyan volt, mintha kizöldült volna a bajusza.

- Aj de jó fogai lehetnek a gazduramnak! Akár bérkaszálást is vállalhatna a községházán evvel a fölszereléssel. - dicsértem, de annak meg még mindig úgy tele volt a szája, hogy megköszönni se bírta.

Ráhagytam. Elég volt nekem éppen a magam baja, mert az én hasam is ugyancsak elnehezedett a sok fűtől. Megint csak a bundáskutyától kellett ellesnöm az orvoslás tudományát. Illendően félreállt, és kiokádta az egészet a bakterom lábai elé.

- Na lássa, gazduram! Okos állat a bundáskutya. Fölér az esze három körorvoséval, de tán még a patikuséknál is több esze van a gyógyításhó. Gyugjuk le gyorsan az ujjúnkat, hogy kiadhassuk a bendőnkbül a mérget!

Nem is késlekedtem soká. Megbirizgáltam a középső ujjammal a gigámat, és egy perc alatt megkönnyebbült a gyomrom. Máris éreztem, hogy már megmaradok.

A bakterom is csiklandozta a torkát. Már az egész ökle bele volt nyomva a pampulájába, de egyre csak öklendezett, hogy majd megfulladt közbe, mégse jött vissza belüle semmi.

- Várjon bakter úr! Majd én segítek magán! -kiáltottam oda neki, és már szaladtam is az istállóba a faragott nyelű ostorért.

Jó hosszú nyele volt az ostornak, azt duggattam le aztán a bakterom torkába, ahogy csak bírtam. Mindenáron azon voltam, hogy mentsem a bakterom életit, az ostornyél már majdnem egészen eltűnt a szájában. Attól

tartottam, hogy az elöl lévő vége kibújik a hátsó felin, de a tömérdek fű sehogyse akart megindulni belüle kifelé.

Hiába, torkos ember volt mindig az én bakterom, hát persze hogy a legelészést is túlzásba vitte. Annyi füvet zabált be, hogy most meg már nem bírta kiadni. Valamit pedig cselekedni kellett, mert közbe kezdett egészen ződ színe lenni, és már bőgött is, mint a Riska szokott, amikor rossz kedvibe van. A végin még majd négykézlábra tenyeröl, és tehénné változik neköm! -gondoltam magamban. Márpedig avval megin az én dogom fog csak szaporodni, ha eggyel több marhát köll bekötnöm a jászolhó.

Megint odaszaladtam a házhoz, és hoztam a bakteromnak egy nagy fazék híg korpalevest, ami még szegény, pórul járt malackák után maradt meg. Egészen meg volt már pimpósodva a teteje. Az összesét beöntöttem a bakter szájába. Gondoltam, ettől majd csak megindul a gyomra.

A szája két sarkán már visszafele csordogált a korpáié, de sehogy nem akart a fűtől megkönnyebbülni.

- Nincs más hátra, gazduram, álljék tótágast, én mög majd hasbarugdalom a talpammal, hogy kigyüjjék kendbű az a tömérdek fű.

Odakísértem a bakterház oldalához, ott aztán a petrencével segítettem felfelé tuszkolni a lábait, hogy nagy nehezen sikerüljön neki a tótágas. Úgy kalimpált a levegőben, hogy a bakancsai sarkával egy jó darabon az összes vakolatot leverte a fairül.

Amikor már úgy tűnt, hogy meg bír állni fejjel lefelé - legalábbis a kezelés idejire -, akkor a szalmapetrence végivel nekiszaladtam egy párszor a hasa közepinek.

Annyira használt a bakteromnak a kezelés, hogy azt már le se írom ide, mennyire összerondította magát tótágast állva, mert nem volna illendő.

A lényeg, hogy megmaradtunk mind a ketten. Sőt még a bundáskutya is átvészelte a dolgot.

Azt soha nem tudtuk meg, hogy a banya valójában belekevert-é valamit a kásánkba, vagy csak a kutyának volt egyszerűen gyomorrontása, de a vénasszony másnap reggel újfent ágynak esett a bakterom jóvoltából.

Előtte meg még a konyhakredencnek is egy párszor. Az udvar végiből hallgattam a jajveszékelésit, de nem sajnáltam egy csöppet se. A végin már rimánkodott is a bakteromnak, hogy ne gyugja többet a vizes dézsába a fejit,

mert már nem bír többet bugyborékolni, de az én gazdám olyan volt, hogy nem szerette a félmunkát.

Tanulságképpen még odacsukta egypárszor a banya orrát a konyhai asztal fiókjával - amitül olyan lett az öregasszony orra, mint a rongyosrétes -, de azután már megkegyelmezett neki.

11. FEJEZET

A bakteromnak egész virágos jókedve volt az utóbbi napokban. Nem tudom, annak örült-e, hogy túléltük a legelést, vagy annak, hogy új formát adhatott az anyósa orrának, de az biztos, hogy reggeltől-estig fütykörészett, mint aki rigót nyelt.

A bakterné még mindig nem jött vissza Rátótról, és a gazdám igen remélte, hogy többet a színit se köll neki látni. Azt mondta, az öregasszonnyal is csak azt várja meg, amíg valamelyest visszanyeri az eredeti formáját az ábrázata, aztán azt is felrakja a korai személyvonatra, hogy menjen a lánya után isten hírivel. Csak még addig nem akarta a bakterom eltakarítani a bakterháztul az anyósát, ameddig olyan pepita-fótos volt a feje, mert még képes lett volna látlevelet vétetni magárul a törvényszéki orvossal.

Én jól elvoltam a magam legénységivel, egész nap hajkurásztam a Riskát meg a Boldizsárt a határban.

Ebédre, vacsorára nem volt gondom. Benne jártunk az ősz elejiben, mindenféle édes szőlőt lehetett találni a határban. Avval aztán úgy jóllaktam naponta többször is, mint a duda. A csősszel ugyan volt köztünk eleinte egy kis véleménykülönbség -, de aztán elloptam neki a bakterom szolingeni beretvakésit, és avval teljesen lekenyereztem. Attul fogva a csősztül annyi szőlőt ehettem, amennyit csak akartam. Nem háborgatott többet.

A bakteromnak meg úgyis mindegy volt. Ha lekaparta a pofás feliről a szőrcsimbókokat, akkor se lett szebb egy szikrányit se.

Azt mondja nekem a gazdám az egyik este, amikor éppen péntek volt:

- Holnap korán kelünk, Bendegúz! A reggeli vonattal elutazunk a monori piacra. Te is velem gyüssz, úgyse jártál még ilyen úri helyön.

Nagyon dobbant a szívem a gazdám szavai hallatán, mer még életömbe nem ültem soha vonaton. Legtöbbet csak az apostolok lován jártam mindenfelé, pedig ott jöttek-mentek a vonatok minden áldott nap, egy karnyújtásnyira.

- Mennék én szíves-örömest, gazduram, de mi lesz akkor a jószággal, ha én nem löszök idehaza?

- Ne törőggyé te avval semmit se, Bendegúz! Hónapra szabaccságot kértem az állomásfőnöktül. A tehenekre majd ráfigyel a Szedmák, a

sorompót is ű fogja tekergetni, amíg odaleszünk. A legjobbik őtözékedet húzzad föl holnap, pucókoggyá ki röndösen, mer eccő má mink is lőhetünk urak. A fészkes fene rágja mög a világot!

Egész éccaka alig aludtam egy szemhunyásnyit, olyan izgatott lettem a gazdám szavaitól. Egész éjjel azt magyaráztam a Boldizsárnak meg a Riskának, hogy milyen jóravaló embör is lehetne az én bakterom, ha egy kicsit megembörölné magát. Most az eccer azért mégiscsak meg löhettem vele elégedve, hogy magával visz a vonaton a monori piacra. Lelkire kötöttem még a teheneknek, hogy jól viseljék magukat, amíg odalöszök, szégyent ne hozzanak a Szedmák bakter előtt a feljebbvalójukra, mert az olyan szófosi embör, hogy rögtön világgá kürtőné a dógot.

Éppen csak pirulni kezdött az ég alja, amikor én már talpon voltam. Megmosakodtam a csipám körül az itató vizibül, aztán felőtöcködtem.

Előhúztam a szalmazsák alól az ünneplős gatyámat, amin csak alig vót egypár fót, így aztán még eléggé úri viseletnek számított. Az inget is lesimogattam a mellyemen, hogy mindenki láthassa, milyen gondot fordítok a külcsínyemre, még a hajamat is elgerebléztem a fejem tetejin egy rossz lóvakaróval.

Csizmám az sajna nem vót, merthogy világéletömbe mezétláb járó embör voltam. Sose tűrtem volna meg olyan holmit a lábomon, ami feltörheti az embör sarkát.

Mire én így teljesen elkészülődtem, addigra a bakterom is előkerült a szobábul. A parádés baktergúnyája vót rajta, úgy ki vót pucókodva, mint aki vőleginységre adta a fejit. Még a bajszát is kivikszolta valamivel. Nem tudom, honnan szőrözhette a bajuszkendőt, de nagyon bundáskutya szaga volt neki.

Megállt a bakterház előtt, oszt olyan kevélyen simogatta le a két oldalán a bakterzubbonyt, mintha legalábbis csendőrkapitányi kabát feszülne rajta.

- Látom, már elkészültél, Bendegúz. Aztán a csingőlingit mögpucótad-e? Mer még a széplányokhó is elmögyünk máma! Befizetlek egy numerára tégödet is a bandzsi Fánikánál, csak aztán szégyönt ne hozzál az állami vasútra.

- Ne beszéjjen ma bolondokat kee! - szóltam rá. - Má megin menyecskét akar vásárolni? A lakodalomba is mögváltotta két hatoson a Rozit, mégis örök harag lőtt belüle a Toppancs uramékkal.

Még magyarázkodott volna tovább is, de igyeközni köllött, mert már odaláccott a mozdony füstye.

- Nem fész, Bendegúz? - fordult felém a bakter, amikor a nagy mozdony szuszogva elibünk állt.

- Nem félök én gazduram, még tán az ördögtül se! - feleltem neki kevélyen, de azért egy kicsit rezgött az inam, amikor utánakapaszkodtam a kupékocsiba.

Odafönn aztán teljesen megnyugodhatott a szívem. Egy tágas szoba volt a kupékocsi, sok ablakkal, meg barnára mázolt fapadokkal, amiken végig lehetett nyújtózni.

Egész barátságos helynek láccott, ültek már odabe egynéhányan. Kalapos, nagy bajszú parasztok, meg bő szoknyás parasztasszonyok.

A parasztokkal amúgy sose voltam jó viszonyba, valamiért nem nagyon szívelhették a mesterségömet, de úgy láttam, a vonaton nem köll tartanom tőlük. Az egyik fele amúgy is elterpeszkedve hortyogott a fapadokon, a másik részük meg az ablakon báméckodott kifele a határba, úgyhogy megnyugodva láttam, hogy nem sok jelentőséget tulajdonítanak neköm.

Csetepaté csak akkor lett egy kicsike, amikor meglódult a kupékocsi, én meg - mivel elfelejtettem időben megkapaszkodni - szaladni kezdtem hátrafelé, egészen addig, amíg a fenekemmel bele nem ültem egy kosár tojásba.

Ne is mongyam, mivé lett az ünneplős nadrágom! A kofa meg sipítozott, és a fejemet verte a ridiküljivel. Azután meg a vészféket akarta meghúzni. Egyre csak azt követölte, hogy tériccsem meg a kárát, mer odalett egy egész kosár tojás, és ő már nem is tudja, minek utazik a piacra, amikor kárba veszett az áruja.

Jó nagy tenyerű, holdvilágképű parasztmenyecske volt, nagyon úgy nézett ki, hogy a markába viszi el a füleimet. Nem is tudom, hogy végződött volna rám nézve a dolog, ha a bakterom meg a kalauz, aki a gazdámnak jó ismerőse volt, nem sietnek a segítségemre. Ők mégiscsak hivatalos vasúti emberek voltak.

Le is lökték a menyecskét egy lassú kanyarban a kupékocsiból, még a kosarát is utánadobták. Úgyse volt már neki miért a piacra utazni.

- Na most már pedig törülgesd le a gatyádat te gyerök, mer az összes monori kutya téged fog hajkurászni, ha így szállsz le az állomáson.

-mondta nekem a kalauz, a bakterom kollégája. Első látásra jóravaló embernek tűnt a kalauz, az egyik szeme ki volt szúrva, az orra meg be volt lapítva, mint a mangalicadisznóé. Egy nagy fene, fényes lukasztóval csattogott egyfolytában. Avval csinálta a jegyekre a kis lukakat, hogy keresztülláthatott rajta az emberfia.

Nekünk a gazdámmal nem köllött jegyet váltani, mert ő teljesen vasúti embörnek számított, és félig-meddig én is, mint a bakter alkalmazottya.

A monori vasútállomáson azelőtt is csak bámészkodni jártam. Utazás céljábul sohase. A vasútállomás épülete akkora volt, mint egy püspöki palota. Ráadásul akkora állomás volt az, hogy több pár sín is volt egymás mellé fektetve az udvarában.

Amikor megérkeztünk a bakterommal, éppen mindegyik sínen pöfékelt egy mozdony. Igen eltátottam a szájamat, mert már nagyon régen láttam hasonlót. A gazdám azonban rám szólt, hogy ne legeltessem annyira a szömeimet, mert még sok dogunk van eltervezve arra a napra, így hát igyeköznöm köllött utána.

Ki is mentünk az állomásbul, egyenesen a piactér felé. Nem akarok sok fölösleges szót fecsérelni a piacra, éppen olyan látvány volt az, mint akármelyik másik piactér, szombati napkor.

Erősen szorgalmaztam a bakteromat, hogy kiadhatná végre legalább a részit a béremnek, amivel tartozik, mert akkor vehetnék magamnak egy vadonatúj nadrágot, mert ami rajtam volt, annak az ülepire már teljesen rászáradt a kofa tojása.

Árultak persze törökmézet, tarka nyalókákat, meg sok egyéb más nyalánkságokat is, amilyenekről a legtöbb ember csak ábrándozhatik egész életiben, na de magyarázhattam én a bakteromnak, hogy legalább addig álljunk meg, amíg kigyönyörködhetem magam. Az csak ment az orra után, mintha mind a két fülire megsiketedett volna. Én meg nem mertem elmaradni tőle, mert az rettenetes lett volna, ha valahogyan is elkeveredek a piaci sokadalomba.

Nemsokára magunk mögött hagytuk a piacteret, és bementünk egy keskeny kis utcába, aminek a közepe szépen ki volt kövezve. Ebből is láthatta az ember, hogy úri népek laknak benne.

A bakterom a közepe táján állott meg egy sokablakos ház előtt, és jó alaposan megráncigálta a kopogtatót.

- Remélem, már nyitva vannak! - toporgott a lábán türelmetlenül.

- Ki a fityfene lakik ebben a házban, gazduram? Tán a monori prépost? - kérdeztem kíváncsian.

- Itt laknak az úrikisasszonyok, Bendegúz! Meg köll, hogy ismerköggyé ezzel a hellyel is, mer mahónap úgyis vőleginy sorba kerülsz. Jó gondviselő gazdád akarok én neköd lenni, hogy ne mondhasd azt, nem készítelek föl az élet nehézségeire, Bendegúz. Itt most kitanúhatod alaposan a szerelmeskedés művészettyit, ráadásul az én kőccségemre. Legföljebb majd levonom a béredbül.

- Tudok én már a szerelmeskedésről mindenféle dogot, bakter uram. Aggyá inkább a kezemhöz azt a pízt, amit énrám akar szánni, majd vöszök rajta magamnak törökmézet.

- Ne bolondozz már, Bendegúz! Ezen a helyen olyan mézet árulnak, amihez semmi más nyalánkosság nem fogható. Gyere csak utánam, és ne féjj semmitül! Nem fogod megbánni.

Tovább ellenkeztem volna vele, de addigra kinyílt az ajtó és kigyugta a fejit az egyik úrikisasszony. Valami túlitarka pöndöl volt rajta, a szája meg egészen ki volt pirosítva, mintha pipacsot evett volna. Foga meg nem volt elölrül egy se. Aszongya:

- Mit parancsónak az urak?

A bakterom erre olyat mutatott a kézivel, hogy én szégyönlöttem magam helyette is. Az úrikisasszony, aki az ajtót nyitotta, azonban úgy vigyorgott ettül, mint a lekváros fánk. Az összes ínye kilátszott neki.

Gondoltam is magamba: - Ugyan miféle lehet a többi úrikisasszony, ha ezt a fogatlan színe-virágját küldék előre ajtónyitogatónak?

Közben a szépség kitárta előttünk az ajtót, és én kénytelen voltam a bakterom után belépni a házba. Utoljára még egy pillantást vetöttem a kapuból a jó Isten szép egire, mert mindenre fel voltam készülve. Még arra is, hogy elveszik az életömet abba a gyanús házba.

Az ajtónyitogató egy nagy szobába vezetett bennünket, ahol egy kövér, sárga hajú vénasszony ült egy széken, és nagyon tudós hölgyeménynek akart látszani, mert olyan pápaszem volt az orrára akasztva, mint a plébános úrnak szokott, amikor felolvas az Ószövetségbül.

A bakterom megcsipkedte a rusnya öregasszony képes felit, és úgy köszöntötte:

- Na mi úccság van, mádám? Be löhet-é ma fizetni az Irmuska kisasszonyra?

- Mingyá lehet, csak még éppen a lábát mossa - mondta erre a sárga fejű nyanya. - Várni kell egy kicsit.

- Eccő se baj, ráérök! - mondta a bakterom, és le is ült rögtön egy székre, mint aki vendégségbe gyött. Még az egyik lábát is keresztbe vetette a másikon, mint az urak szokták. A fazéksapkáját meg letette maga mellé a padlóra.

- Addig legalább választunk egy szép menyecskét a fiatalúrnak is - beszélt tovább a bakterom, én meg egészen meg voltam rettenve.

Egyszerre gyött be a szobába vagy fél tucat kisasszony, de azok úgy voltak felőtöcködve, hogy menten azt hittem, lesül a képemrül az összes bőr. Ráadásul mindnek ki volt pirosítva a képe is. Volt közöttük girbelábú, pókhasú, cipóképű, úgyhogy válogathatott volna az embörfia, ha nem kapott esetleg jó nevelést fiatalabb korában. Ráadásul vihogott mindegyik, mint a bazári majom.

Egyszóval igen cifit-cafat módon festöttek a kisasszonyok, de a bakterom rettenetösen meg lehetett elégedve, mert még a szája is fülig ért a széken ültiben.

- Na szépcségeim, ki válajja, hogy ezt a Bendegúz gyerököt megtaníccsa csókolódzni? Én állom a tanítás kőccségeit, adok érte egy hatost.

Azt hittem rögvest világgá szaladok, de még a lábaim is egészen megmacskásodtak a felháborodástul. El se tudtam képzelni, hogy csírádzott ki a gazdám fejibe a gondolat, hogy én akármelyiket is hajlandó lennék képen nyalni. Még ha nekem fizetik érte a hatost, akkor se.

A kisasszonyok meg csak röhincséltek, ráadásul a cipóképű megindult felém, és mindenáron magához akart szorítani. Olyan cifra slafrok volt rajta, amiből kilátszott majd az összes szemérmetlensége. A szemei meg mind az üszőbornyúé. Azokkal stírölgetett engemet, és közbe egyre közelebb került, hogy a végin ma rá köllött kiáltanom:

- Énhozzám ne közeleggyék jobban a naccsád, mer nem állok jót magamér!

A gazdám meg csak röhigcsélt rajtam:

- Ne rezeljé be, Bendegúz! Elvégre neked is illendő ma megtanúni, milyen is az igazi boldogság. Mer ennyi örömöd még soha nem vót az életedben, amennyit itt egy fertályóra alatt összeszödhecc egy pengőér.

Nekem ugyan beszélhettek. Biztos voltam benne, hogy nem adom magam annak a kenyértésztaképű némbernek a kezire. Amikor mán túlságosan közel jött, akkor belerúgtam a lábikrájába, azután meg elbújtam az üveges elejű szekrény alá. Ott éppen volt annyi hely, hogy bemenekülhettem, de kicsalogatni nem bírtak volna egy kosár mézeskaláccsal se. Onnan kiabáltam aztán kifele a bakteromnak:

- Én nem bánom, hogy tőti a kedvit gazduram ezen a bűnös helyen, de aztán nehogy gatyabajt szeggyen itt össze a bakter úr! Mer az lösz ám csak az igazi szégyen a bakterházra.

Erre a Mádám nevű nyanya rikácsolt felém, hogy mit képzelek én. Az ő lányai a legtisztábbak Monoron. Minden héten rózsavízbe fürészti őket. Az ő házába csak úri közönség jár, és még senki nem fordult panasszal hozzá.

- Nem bánom én, hogy mi lösz, bakter úr, csak végezzen gyorsan, aztán ereggyünk a dógunk után, mer én itt nem érzem biztonságba magam, de egyáltalán.

Szerencsére addigra már előjött az Irmuska a lábmosásbul. Ahogy a szekrény alól megpillantottam, rögtön megértettem, miért ácsingózott érte a bakter olyan nagyon: szakasztott olyan formája volt az Irmuskának, mint a Rozinak. A patás Rozijának. Egyszóval rusnya volt, mintha az ördög lánya lett volna, de a bakteromnak nagyon tecchetött, mer úgy markolászta mindenhol, hogy az már kész szemérmetlenség volt. El is tűntek rögvest az egyik ajtó mögött, és nem tudom, mit művelhettek olyan hosszú ideig, de még eltöltöttem a szekrény alatt fekve vagy egy fertályórát, mire újra előbukkantak. Elő nem másztam volna addig a világ minden kincséért se.

Amikor a bakterom előkerült az ajtó mögül, nagyon elégedett képet vágott. Teljesen össze volt kócolva a fejin a haja, és úgy somolygott, mint az ártánydisznó, mikor belakik korpával.

Az őtözéke az meg teljesen rendetlen volt. A nadrágjábul kilógott az inge szárnya, a zubbony eleje meg félre volt gombolva.

Olyan szerelmes szemeket meresztettek egymásra az Irmuskával, hogy már arra gondoltam, el is szalajtanak valakit papért, hogy összeaggya

őket. Az én bakterom úgy ragyogott a szerelemtül, hogy tán még a bigámia bűnét is képes lett volna magára venni az Irmuska kedviért!

- Ajj de jó tőtöttem a kedvemet Bendegúz! Bánhatod, hogy olyan anyámasszony katonája vótál. - nyújtózkodott aztán, amikor már hálistennek újra odakinn voltunk az utcán.

- Nem bánom én, akármit is gondol felűlem gazduram, de akkó se vagyok hajlandó ilyen csúfságra, hogy itt henteregjek ezekkel a mindenfajta némberökkel.

- Bolond vagy te, de tán majd benyő a fejed lágyrésze idővel. Gyere, addig is elmegyünk a nagyvendéglőbe, oszt eszünk meg iszunk valamicskét, mert még maradt időnk bőven.

Na ez már persze hogy jobban esett neköm is, hiszen étlen-szomjan indultunk el reggel otthonrul. Ráadásul amúgy se ment volna le egy falat se a torkomon a rettentő nagy izgalomban.

Beültünk a nagyvendéglőbe, és rendeltünk, mint az urak. Nem tudtam, hogy a bakterom a lutrin nyert-e, vagy a postavonatot fosztotta ki, de úgy láttam, nagyon gavallérosan akar viselkedni.

- Mama leckét adunk mindenkinek az előkelő viselkedés mikéntyirül! - rikkantotta, és odavágta a baktersapkát az asztal közepibe, mint egy huszárkapitány.

Nem panaszkodhattam a bakterra egyáltalán. Pacalt rendelt mind a kettőnknek, dupla adagot. Úgy jóllaktam, hogy majd szétrepedt rajtam a nadrág.

Kért egy liter bort is a pacal mellé, azt benyakaltuk, aztán még egy litert rendeltünk, meg feketekávét. Kértem magamnak egy gubaszivart is, rápöffentettem, aztán kinyújtóztattam a lábaimat az asztal mellett, és úgy fújtam a füstöt magam elé a levegőbe, mint egy valóságos gróf.

Rég nem éreztem ilyen jól magamat, de a gazdámnak is igen jó kedve kerekedett, mert még ki sem fogyott egészen a második üveg bor, már danolni kezdett.

Azt énekölte, hogy:

„Kék a kökény rececе..."

Én meg besegítettem neki.

Nem nagyon értékölhették a művészetünket a nagyvendéglőben, mert még alig jutottunk túl a rececén, már oda is jött az asztalunkhoz egy lapáttenyerű, bikanyakú fuvaroslegény, oszt a bakteromnak a fejibe húzta a fazéksapkát, de úgy, hogy kiszakadt a teteje, és a sapka lecsúszott egész a gallérjáig.

Én éppen rendre akartam utasítani a neveletlen parasztyát, mert nyilvánvalóan látszott rajta, hogy nem tanították meg, milyen az illendő viselkedés az olyan úrforma emberekkel szömbe, amilyen a bakterom meg én voltam, de mire kinyithattam volna a pampulámat, belenyomta a gubaszivart a torkomba, hogy rögvest öklendezni kellett tőle.

A bakterom is méltatlankodott, mert nagyon sajnálta az ünneplős sapkát, de addigra a legény akkorát csavart a bakterom amúgy is tülökforma orrán, hogy a gazdámnak teliszaladtak könnyel a szemei.

Ezt a csúfságot, ami rajtunk esett, már végképp nem lehetett eltűrni. Felugrottam az asztal tetejire, és püfölni kezdtem a fuvaroslegény feje búbját a boros flaskával.

Jó kemény anyagból csinálhatták a fejit, mert úgy tűnt, meg se kottyan neki a püfölés. Elkapta az ingemet hátul a nyakamnál, és felültetett a nagycsillárra. Azután onnan bámészkodtam lefelé az asztalok fölött. Ugyancsak reménykedtem, hogy nem szakad le velem a csillár, mert épp egy nagy tál forró bableves gőzölt az alattam lévő asztalon, amibe semmi kedvem nem volt belepottyanni.

A bakterom az még nálam is szorongatottabb helyzetben volt odalenn, mert addigra már a fuvaroslegény újra vele foglalatoskodott. Éppen a fejit próbálta meg lecsavarni a nyakáról.

A gazdám szegény nyüszített, de még akkor se lehetett vége a szenvedéseinek. Ráadásul megösmerte az a vecsési sváb, akit a múltkorjában a lovaival együtt becsukott a sorompók közé. A sváb erősködött, hogy most megfizet a bakternak.

Úgy láttam a magasból, hogy az én gazdámnak ott lesz vége a nagyvendéglőbe örökre.

Nagyon úgy nézett ki, hogy halottya lesz még aznap az állami vasutaknak.

A fuvaroslegény most már előrefele húzgálta a gazdám fejit, mivelhogy lecsavarni nem bírta, úgy gondolta, legalább leszakajtya a nyakárul.

A vecsési sváb meg a biliárddákó hegyesebbik végit próbálta hátulról beleerőltetni a bakterom hátulsó kijáratába.

Szegény úgy ordított, hogy az egész nagyvendéglő összeszaladt a fuvaroslegénynek meg a svábnak segíteni. Nem tudom, miért haragudhattak meg rá ennyire, talán a baktergúnya dühítette fel a népet, de nem akadt emberfia, aki ne rugdosott volna bele egy párat a hasába.

Talán egy csöpp hús se maradt volna a csontjain, ha nem téved arra két csendőr. Azok is csak nagy nehezen tudtak rendet csinálni. Engem is ők szabadítottak le a csillárról, ráadásul még két szikrázós pofont is kaptam az öregebbiktől, hogy miért kellett nekem oda fölmásznom.

Magyarázhattam én, hogy nem a saját jószántambul kerültem fel olyan magas pozícióba. Csak azt értem el vele, hogy még ráadásul jól farba is rugdostak, aztán meg mind a kettőnket kizavartak a nagyvendéglőbül.

Előtte azonban még a bakteromnak ki kellett fizetni az összetörött borosüveget, meg a biliárddákót, amit a vecsési sváb beletört a fenekibe.

Szegény pára teljesen odavolt. Alig bírtam kitámogatni a vasútállomásig. Meg is fordult a fejemben útközben, hogy talán jobb is volna egyenesen a ravatalozóba támogatni. Megspórolnánk vele egy utat.

A többi vasutasok rakták fel a puklikocsiba, hogy ne a civilek szeme láttára utazzon abban az állapotában. Nem bírt egyáltalán a hátsó felin feküdni, a hasára köllött fordítani. Ráadásul minden nagyobb döccenőnél feljajdult kínjában.

A bakterház előtt aztán megállt egy percre a vonat, a bakteromat meg úgy adták le a puklikocsiból. A töltés oldalából már nekem köllött betámogatni a házba.

Hát ilyen rossz vége szakadt a monori piacjárásunknak. Én sejtettem már akkor, amikor abba a rossz házba betettük a lábunkat, hogy ezért kihúzzuk még a rövidebbet. Főleg a bakterom!

A napnál is világosabb, hogy az volt csak a szerencsém, hogy nem hagytam magam megcsókolni a cipóképű kisasszonytul.

Akkor most már biztos, hogy én is nyomhatnám az ágyat, ha ugyan még az élők sorában lennék.

Frissen szakajtott lapulevélbül meg forró tehénpiszokból borogatást csináltam a bakterom hátsó részeire, aztán magára hagytam a szobában az anyósával. Hadd nyögdécseljenek együtt egypár napig. Avval is hamarabb gyógyulnak.

Bár a gazdámat illetően abban se voltam biztos, hogy megéri-e a másnapot.

Amint így elvégeztem minden dolgomat, igyekeztem is rögvest az istállóba, hogy elmesélhessem a Riskának, mihöz tarcsa magát a jövőben is az erkölcsös életöt illetően. Hacsak nem akar ű is úgy járni, mint a bakterom.

Mert bizony az igazságos jó Isten ki nem állhassa a paráznákat! Csak a tisztákat, a szerény, becsületös emböröket szereti. A jóravalóakat, amilyen példának okáér én magam is vótam. Ha eltekintek attól a pár kis mezei lopástul, amit szükségemben a parasztok kárára elkövettem. Vagy azért, mer a bakterom kért mög rá, hogy tarcsak vele éccaka.

Hiába, még a szentéletű embör is rossz útra téved néhanapján, de csak azért, hogy tanujjon belüle, ha a tövis összeszurkálja a talpát. Hogy megtapasztalhassa, melyik cselekedete volt az, amék nem nyerte el a mennybéli teccésit.

- Én megfogadom erőssen a te színed előtt, Riska, hogy mátul fogva csak a jó Istennek teccően fogok élni. Neköd se tanácsolok egyebet, főképpen pedig a parázna gondolatoktul tartsd távol az eszöd járását!

Bár, ha belegondolok, már holnap reggel újra el kell mennem szőlőt lopni a határba, ha nem akarok éhen halni.

Bizony, nehéz is jónak megmaradni.

12. FEJEZET

Lassacskán a vége fele tartok a bakterház történetinek, de utoljára még ide köll írnom egy dolgot, ami szórul szóra úgy esett meg, ahogy elmesélem. Mondtam is már Konc bácsinak, annyi irkát teletőtünk betűkkel, hogy a végin már vastagabb lesz a könyvünk, mint a szentírás. Nem tehet róla az emberfia, hogy minden, ami fontos esemény a világba, a bakterház körül zajlódik.

Nem volt elég bajnak, hogy egészen följavult a vénasszony állapota, tetőzésnek még a bakterné is hazaköltözött a végire. Mondtam is a bakteromnak, hogy láthassa, nem jár egyedül a baj.

A banya meg olyan tekintetűket meresztgetett irányomba állandóan, hogy nem is merészöltem három lépésnél jobban megközelítem. Biztos löhettem benne, hogy végveszedelembe forog az életem.

Egyszóval teljes lett a létszám újra a bakterházban, és ez a dolog a gazdámnak se szógált teljesen az örömire. Úgy lógatta a fejit egész álló napokon át, hogy szinte már megsajnáltam.

Én iparkodtam a saját dógom után menni. Kihajtottam a teheneket, amilyen korán csak lehetett. Közelebb volt már a szentkarácsony, mint a húsvét, mert úgy fázott a talpam minden reggel, nem győztem elég szaporán kapkodni, hogy oda ne faggyon.

Persze, hogy estetájba se nagyon igyekeztem hazafele, ameddig csak lehetett, távol tartottam magam a bakterháztul.

Nagyon egyformán teltek a napok, ráadásnak mindig rövidebbek lettek, épp úgy, mint a vacsorám. A jó Isten minden bizonnyal igen megorrolhatott a bakterházra, mert még tartogatott egy csapást a részünkre.

Visszagyütt a patás!

Éppen kifordultam az istállóbul, ahová előtte kötöttem be a teheneket, amikor látom ám, hogy szaporán biceg az átjáró felől a bakterház irányába. Gondoltam, hogy szólni kéne a bakteromnak, hozza elő a kisbaltát, én meg addig a patásra uszítom a bundáskutyát, de addigra már a gazdám is észrevötte a váratlan vendéget. Láthatóan elborult az ábrázattya.

A patás meg addigra már benn volt az udvarba. Széles pofával vigyorgott, hogy láthassuk, jó barátsággal közeledik, nem köll tőle senkinek se tartania.

Máskülönben meg igen elegánsan fölőtöcködött, meztéláb volt, fölötte meg egészen újnak látszó katonaköpönyeget viselt. Még a rangjelzések is rajta voltak, úgy masírozott benne, mint egy generális. Nem tudom, hol tett szert az ördögfattya ilyen úrias kabátra, de a gazdája már nyilván nagyon kereshette. Ha rá is talál, hát abból biztos, hogy semmi jó se nézett volna ki a patás részire.

Volt persze neki megfelelő fejfedője is a kabáthoz. Egy fotózott csikóskalapot billegtetett a feje búbján, még egy szál árvalányhaj is kókadozott a karimájábul. Szakasztott úgy nízött ki a patás, mint Sobri Jóska, a hírős betyár. Ha a gazdám megadta vóna a tartozását, rá mertem vóna fogadni egy hatossal, hogy a gazemborségbe se maradt el tűle.

Nem volt egyedül, jobb felől a Roziját vezetgette egy rongyos madzagra kötözve, a bal kéziből csüngő madzag végin meg egy sánta kan disznó kocogott. Éppen olyasformán bicegette az egyik lábát, mint a patás. Mingyá láccott, hogy rokonságba lehetnek egymással. Még az arcvonásaik is egymást utánozták.

A Rozin is látható volt elsőre, hogy úri sorba került Toppancs Mihály oldalán. Nem lőhetett oka semmiféle panaszra. Olyan cifra slafrok lógott a dereka körül, amilyet csak a hercegnék hordanak piaci napokon. A képes fele meg ki volt pirosítva, éppen úgy, mint azoknak az úrikisasszonyoknak a monori házba. Pedig hát a Rozirul mindenki tudhatta, hogy milyen jóravaló, tisztességes asszony.

A bakterom szaporán pislogatott hol a patásra, hol a Rozira, hol meg a sánta kan disznóra. Megláccott rajta, hogy egyáltalán nem tuggya mire vélni a dogot, de a patás barátsággal nyújtotta neki a mancsát.

- Békességge gyüttem bakter uram, fogaggya hát e parolámot, oszt boríccsunk fátylat a múltba mögesött csúfságokra! Nem helyinvaló dolog az, hogy két csépai embör haragga lögyön egymás iránt ebbe a cudar világba. Legalább mi, fődiek támogassuk egymás szekerit! Én már régön megbocsátottam azt a dogot a Rozinak is, meg aztán meg is tanítottam már egypárszó, hogyan becsüjje meg a magafajta férjes asszony a házasélet szencségit.

Mosmá nem tekergeti a fejit erre se, meg arra se! Igaz-e Rozi? - fordult a felesége felé a patás, és hogy nyomatékot adjon a szavának, kétszer farba is rúgta, aztán meg-megcibálta a haját.

A Rozi meg olyan lelkesen bólogatott a férjeura kérdésire, hogy még a szömei is teli löttek könnyekkel a nagy igyekezetben.

A bakterom egy darabig hezitált, aztán mivel ő is láthatta, hogy jó szándékkal együtt el látogatóba a csépai kupec, belecsapott a markába.

- Örülök, Toppancs uram, hogy helyrerázódott közöttünk az a kis félreértés. Én is afféle hajlok, hogy nem löhet egymással haragos viszonyba két ilyen derék, becsületös embör, mint maga mög én. Kerüjjön hát bejjebb, oszt pecsétőjük meg újra a mi barátságunk szencségét. Ha mán így mögtisztetek, nízzünk bele egypárszó a bögre fenekibe.

Így társalogtak egymással, mint két miniszter, de aztán a gazdám betessékelte őket a konyhába.

A vénasszony az nagyon megörült a patás látásának, be is szaladt rögvest a szobába, hogy kipirosiccsa a szája szélit. Amikor meg előkerült, tisztára úgy nézett ki, mint a vérszívó boszorka a Rettenetes éjfél címezésű füzetemnek a címlapján. Azt is ott rejtögettem az istállóba a szalmazsákom alatt a többi tudományos olvasmányaimmal együtt.

A bakterné azonban nem nézte ilyen örömmel a Rozi megjelenésit, mert nyomba ki akarta bökdösni a szemeit a tűzpiszkáló vassal. Nem is nyughatott, amíg a gazdám csöndre nem intette a mángorlófával. Attul aztán szépen enyúlott a konyhakredenc mellett. A bakterné már csak ilyen akaratos volt mindig. Nehezen értette a szép szót.

A patás megkötötte a kan disznót a konyhaasztal lábához, majd maga is odaült a hokedlira a gazdámmal szembe, oszt elkezdték pecsétölni a barátságukat. Magok elé húztak egy-egy fazék bort, oszt ittak, mint a poszahomok.

A Rozi meg letelepedett a kemencepadkára, oszt kezdte kipiszkálgatni a lábosbul a tarhonyáskrumpli javát, csak úgy a kezivel.

Gondókoztam nagyon, hogy oda köllene csapni a lekvárfőző kanállal az ujja tövire, míg el nem öszi elülem az összes vacsorát, de a vénasszony megelőzött. Úgy rácsapta a fődőt a lábas tetejire, hogy a Rozi csuklója alatta ragadt. El is ment a kedve egybül a tarhonyáskrumplitul!

A patás meg letette az asztalra az éppen kiürült borosfazekat. Lenyúlt oldalra, oszt megvakargatta az asztal lábához kötözött kan disznó hátát. Elég girhös egy disznó volt, azt meg köll hagyni.

- Bakter uram - mongya a patás -, ezt a szép kis malackát ferblin nyertem mama délelőtt a maglódi csárdába. Én nem akarom mögtartani, mer a magamfajta, lóhoz szokott, huszárféle embör nem alacsonyodhatik le ilyen disznóféle állathó. Azt mondom inkább, csapjunk egy jó disznótort, metéjjük el neki a gégáját most rögvest. Mire fölgyün a kiflihold, mán olyan szíp kolbászokat sütögethetünk, amilyet még sose öttek a bakterházba.

Úgy láccott, a disznótorhoz egyformán kedve volt mindenkinek, mert húst azt már az eszöm se tudta, mikor láttunk utoljára az asztalon. Talán csak akkor, amikor a bakterom gallérjábul kiugrott az asztal tetejire egy ződ levelibéka. Olyasmit meg ugye jóérzésű ember nem vacsorál.

A sánta kan disznó löhetett az egyedüli személy a bakterházban, akinek sehogy se állt az ínyire a disznóvágás. Nem tartom szívtelen embörnek magam, egyfelű meg is értettem én, hogy nem akaródzott neki kolbásszá változni, de másiránybul meg az én gyomromat is keservesen tekergette az éhkopp. Nem öttem egész nap, csak egy pár szem parázson sütött krumplit, amit a parasztok a határba felejtöttek a számomra.

A sánta disznó meg jó eszű, tanult állat löhetett, mert amint meghallotta a patás beszéggyit, azon nyomban elrágcsálta a madzagot, amivel az asztallábhoz volt kötözve. Amikor meg a bakterné elkezdte hangosan fenni a nyeletlen böllérkést, annak a hangjátul egészen megvadult.

Biztosan nem erre számított, de sehogy se tudott megbarátkozni a gondolattal, hogy többet nem zörgetik neki a moslékos vödröt.

Elkezdött rettenetesen visítani, és legelőször is megharapta a bakternét a lába szárán, majd berohant a szobába, és belefeküdt egyenest a banya ágyába. Betakarózott úgy a dunyhacihával, csak az orra högye meg a fülei látszottak ki alula.

Nosza, fölkerekedtünk ahányan ott voltunk, és szaladtunk a kan disznó után a szobába. A bakterné is jött utánunk, csak elébb bekötözte a megharapott lábát.

A disznó nem érezhette magát valami nagyon jól a vénasszony ágyában, mert igön fészkelődött rajta. Mondtam is a banyának:

- Úgy láccik, nem soká örülhetik kee, hogy ilyen dalia hálótársa akadt, mer nem tecchet neki a ténsasszony szaga. Bújjék melléje a nacscságos asszony, oszt próbájja meg maga mellé szoktatni.

A vén boszorkány biztos nyakon tenyerölt volna, ha nem ront ki abba a minutába az ágybul a kan disznó. Addigra már egészen neki volt vadulva.

Belelökte a banyát a tükrös szekrénybe, aztán még felborította a ruháskomódot, végül még a hátára vette a bakterné ágyát, és az alul morgott kifele, mint egy veszött kutya.

Mondhatom, olyan félelmetes volt, hogy egyikünk se merészelt a közelibe menni, pedig külön-külön is bátor embörök voltunk valamennyien.

A sánta disznó egy darabig farkasszemet nézett velünk, amíg el nem unta a dogot, azután meg ledobta a hátárul a bakterné ágyát, majd a lábaink mellett visszarohant a konyhába.

A bakterom ugyan mögpróbálta elkapni a hátsó lábát, de úgy pofán teremtette a körmivel, hogy a gazdámnak becsíkozódott a képe, mintha a kandúrmacskával türülközött volna meg.

A konyhában is rendet csinált a disznó. Először kiborította a lábasbul a maradék tarhonyáskrumplit, aztán meg beleült egy pillanatra a fateknyőbe, amibe a kései szilvát erjesztette a bakterom cefrének.

A konyhakredencöt már csak akkor borította föl, amikor kifele ügetett a hálószobábul, ahol előtte még egymásba borogatta a tejesköcsögöket.

Mondtam is a gazdámnak:

- Tanájjunk ki valamit, gazduram, amivel mögfékezhettyük azt a vadállatot, mer különben még ránk dűti a bakterházat. Akkor meg aztán tényleg világgá mehetünk, ahányan vagyunk.

A sánta disznó addigra már megin a konyhába rajcsúrozott. Először a fejire próbálta a bakterom fazéksapkáját - olyan jól állt a fejin, nyugodt szívvel beállhatott volna bakternak -, azután meg az ünneplős vasúti gúnyát húzkodta elő, oszt azt kezdte el cafatokra szedni.

- Ezt a gyalázatot mán nem löhet eltűrni, hogy egy ilyen oktalan állat meggyalázza a királyi államvasutat! - kiáltottam egy nagyot indulatomban, és nekilöktem a disznónak az öregasszonyt, hogy azt cincálja inkább, ne a gazdám parádés zubbonyát.

A banya még jobban visított, mint a sánta disznó. Féltötte az életit a disznó fogai közül, de nagyon.

Én meg a bakterom kézibe nyomtam a böllérkést, oszt biztattam:

- Na most szúrjon egy párat oda kee, de csak úgy vaktába, hátha két legyet is ütünk egy csapásra!

A bakteromnak azonban már addigra egészen a nadrágjába volt szaladva a szíve. A közelibe se mert menni a disznónak.

A patás meg a Rozi meglátva a bajt, a szoba másik oldalán próbáltak kimászni az ablakon.

Láttam már, hogy megin csak nekem köll a rendet megcsinálni a bakterházba. Nélkülem már réges-rég széthúzták volna a kutyák az egészet.

Először a patást meg a feleségit segítettem ki az ablakon, mert be voltak szorulva mind a ketten. A Rozi háttal, a patás meg pofával befelé. Ez éppen kapóra jött nekem. Fölkaptam egy szép akácfábul való ágydeszkát a vénasszony ágyának roncsai közül, avval elébb a Rozi hátulsó felin igazítottam el a rokolyát, addig, ameddig könnyen ki nem fért az ablakon. Azután vettem kezelésbe a kupecot.

Nagyon be volt szorulva a dereka táján. Sokáig vertem a pofája elejit az ágydeszkával, mire megkönnyebbülhetett. A végire el is lapult teljesen az orra! Olyan lett a feje, mint a taplógomba, de legalább kinn volt.

Amikor így elvégeztem a dogomat a patásékkal, utánanéztem, mi újság a konyha tájékán.

A banya addigra már teljesen bele volt bújva a fölborult konyhakredencbe. A bakterom meg a kredencajtót próbálta rácsukni a lába szárára, hogy teljes biztonságban lehessen.

A bakterom felesége igen nagy bátorságrul tett előttem bizonyságot. Egy darab lekváros lepénnyel próbálta magához édesgetni a sánta disznót. Annak meg már teljesen vérbe voltak borulva a szemei a baktersapka alatt.

Úgy csattogtatta a fogait a bakterné keze felé, hogy nekem az ingem alatt a hideg futkározott a látásaiul.

Én disznóba még ilyen rettenetesen megvadult állatot nem láttam azelőtt sose.

Nem köllött neki még a lekváros lepény se, pedig az igazán úri sütemény. Inkább nekirontott még egyszer a konyhakredencnek, és nem nyughatott addig, amíg az öregasszonyt ki nem rázta belüle. Valamijért ő se szívlelhette a banyát, de ezt a szokását tökéletesen meg tudtam érteni.

A végire megkönnyebbedhettünk, mert a disznó végre kitörte az udvari ajtót, és kirohant a bakterházbul. Sehogy se értettem meg, hogy került oda, de addigra már a hátán lovagolt a banya. Ráadásul fordítva. A menetiránynak háttal.

A disznó farába kapaszkodott, de hiába kiáltoztunk utána, hogy fordujjék jó irányba, az csak vonyított, hogy segiccsünk rajta. A disznó meg körbe-körbe rohangászott a bakterház előtt a banyával a hátán.

Tanakodtunk a bakterommal, hogy kéne levenni a nyanyát a disznó hátárul, mert láccott a vénasszonyon, hogy nem huszárnak született.

- Fogjuk a kezünk ügyibe a vasvellát meg a szénhordó lapátot, amit a vasúttól teccött tavaly lopni, oszt mikó a legközelebb erre lesz úttya a disznónak, csapjuk le a hátárul a boszorkát.

A bakteromnak teccött a javaslatom, fel is készültünk kétfelül a disznó fogadására, de az mintha megszimatolta volna a bajt. Jobban ragaszkodott a vénasszonyhoz, mint gondótuk volna.

Egyszer csak kifordult vele a bakterház udvarárul, berohant vele a sínek közé. Ott aztán ügetni kezdett a talpfákon. Éppen arra, amerrül a pesti gyorsvonat szokott abba az időbe jönni.

Úgy örültünk a bakterommal, jókedvembe beleszúrtam a lába hüvelykujjába a vasvillát. Az meg földhöz csapta a szénhordó lapátot, oszt egy lábon ugrándozva járta a kutyatáncot örömiben.

Az láccott a legtökéletesebb megoldásnak, ahogy a sánta disznó a vonat fele szaladt a banyával a hátán.

A boldogságunk azért mégse lehetett teljes, mert az utolsó pillanatban kiugrott a sínek közül, és elszaladt az öregasszonnyal a ferihegyi kiserdő fele.

- Bánnya kutya! Csak sose lássuk viszont a csoroszlyát! Éjjenek együtt ezután boldog szerelembe!

A bakterház azonban teljesen romokban állt belülről. A bakterné a konyhában itatta az egereket a csetreshalom tetejin ülve, oszt úgy válogatta a törött tányérokat. Egészen meg volt taknyosodva az orra szomorságában.

A bakterom csak nézte a szörnyűséges rombolást, amit a kupec disznaja vitt véghez a bakterlakásban. Láccott rajta, hogy ő is menten búsulásnak aggya a fejit. Nem is lehetett volna megvigasztalni sehogy se.

- Odalött mindön vagyonunk! Nyau-nyau-brü-hihi! Az egész becsületös életöm munkája odaveszött a nyüves disznó miatt! Möhetök mosmá kódisnak szégyenszemre.

Én megpróbáltam jókedvre deríteni, hogy azér ne engeggye annyira nekikeseredni magát. - Idejekorán köllött volna háztartási biztosítást kötni. Akkor most nem fájna a feje az ilyen balesetek miatt.

A bakterom azonban békíthetetlen volt. Utoljára még az épségben maradt tányérokat is a földhöz csapkodta mérgibe.

Akkorára előkerült a patás meg a Rozi is a bakterház másik oldalárul. A kupec ábrázattyán megláccott az ágydeszka nyoma, igen rongyos volt a képe. Az orra helyin meg mintha egy szétlapított paradicsom virított volna.

A bakterom valószínűleg a kupecot okolhatta minden bajért, mert éktelen dühbe gurult, amikor a földijét meglátta. Egész céklaszínű lett a feje, és úgy káromkodott, hogy odafönn az angyalok mind befogták a fülüket.

Attól köllött tartani, hogy helyben szélütést kap, ami igen szomorú lett volna az államvasutakra nézve. Ilyen embört nehéz lett vóna pótolni a testületbe.

Szerencsére nem ütötte meg a guta, hanem felkapta a szénhordó lapátot, és ő kezdte avval ütni a csépai kupec hátát. Nekem meg odakiabált:

- Te meg fogd a vasvellát, Bendegúz, osztán szúrd bele a Rozi hátába! Most a vérüket vesszük az akasztófára való haramia-vitézöknek!

Több se kellett a patásnak meg az ő szépséges feleséginek. Úgy szaladtak a maglódi kövesúton előttünk, mintha arannyal fizetnének érte. A patás még azt is elfelejtette, hogy az egyik lába rövidebb.

A bakterom a kupec fejit igazgatta a lapát szebbik végivel, én meg a Rozi ülepit bökdöstem a vasvilla hegyivel. Kergettük őket, amíg ki nem fogyott belőlünk a cufla.

Nagyon kifáradtam arra a napra. El is mentem az istállóágyamba lefeküdni.

Hanem hogy másnap reggel mi történt? No, azt majd legközelebb mesélem el.